



Thematisch Ambtsbericht Tigray 2021

Datum Augustus 2021

Colofon

Plaats Den Haag

Opgesteld door Directie Afrika Sub-Sahara
Afdeling Ambtsberichten

Inhoudsopgave

Colofon	2	
Inhoudsopgave	3	
Inleiding	4	
1	Politieke en veiligheidssituatie in Tigray	5
1.1	Politieke ontwikkelingen die de achtergrond vormen van het conflict	5
1.2	Veiligheidssituatie in Tigray (sinds november 2020)	11
1.2.1	De belangrijkste strijdende partijen/actoren die geweld plegen in Tigray	19
1.2.2	Vormen van geweld/gerichte geweldsmethodes of methodes die willekeurige slachtoffers maken	26
1.2.3	Willekeurig of gericht geweld tegen specifieke groepen	28
1.2.4	Risico dat vrouwen lopen om slachtoffer van geweld te worden	32
1.2.5	Delen/plaatsen in Tigray waar geweld plaatsvindt (wijdverbreid of specifieke plekken?)	33
1.2.6	Aantal dodelijke slachtoffers vanwege conflict (strijdende partijen en burgers)	34
1.2.7	Aantal gewonden in relatie tot het aantal inwoners van de regio Tigray	36
2	Positie slachtoffers van het conflict in Tigray	37
2.1	Mogelijkheid voor personen die slachtoffer zijn of slachtoffer vrezen te worden van het conflict om bescherming te verkrijgen van autoriteiten of andere partijen	37
2.2	Beschermingsmogelijkheden in verschillende gebieden/provincies?	40
2.3	Verschillen in de beschermingsmogelijkheden voor etnische Tigreeërs uit Tigray en voor andere groepen uit Tigray	41
2.4	Uitsluiting van bepaalde groepen van bescherming	42
2.5	Mogelijkheid tot vestiging in een ander deel van het land met het doel zich te onttrekken aan het geweld in Tigray	42
2.5.1	Belemmeringen/beperkingen/problemen die iemand kan ondervinden indien hij/zij zich elders in Ethiopië vestigt	43
3	Positie Tigreeërs	44
3.1	Wat kenmerkt de Tigrese identiteit/ethniciteit?	44
3.2	Positie/behandeling van Tigreeërs in Tigray los van het conflict (voor zover mogelijk) en in de rest van Ethiopië	47
3.2.1	Tigrese burgers (in andere delen van Ethiopië)	47
3.3	Grondslag voor deze problemen (etnisch of politiek motief)	52
3.4	Beschermingsalternatieven voor Tigreeërs woonachtig buiten Tigray	52
3.5	Problemen bij verlaten Ethiopië	52
4	Vluchtelingen en ontheemden	54
4.1	Ontheemden- en/of vluchtelingenstroom vanwege het conflict in Tigray	54
4.2	Gebieden in Ethiopië waar binnenlandse ontheemden worden opgevangen	55
4.3	Feitelijke situatie in deze gebieden	56
4.3.1	Humanitaire hulp/toegang	58
4.4	Behandeling van Tigreeërs bij terugkeer naar Ethiopië vanuit het buitenland	59
5	Bijlages	61
5.1	Geraadpleegde bronnen	61
5.2	Afkortinglijst	63

Inleiding

Dit thematisch ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de in de door het Ministerie van Justitie en Veiligheid opgestelde *Terms of Reference* (ToR) gestelde vragen en genoemde aandachtspunten. De ToR is vastgesteld op 28 mei 2021. Een geanonimiseerde versie van deze ToR is tezamen met het thematisch ambtsbericht gepubliceerd op de website van de rijksoverheid.

Dit thematisch ambtsbericht is een aanvulling op, en actualisering van, het algemeen ambtsbericht Ethiopië van februari 2021, waarbij specifiek wordt ingegaan op het gewapende conflict dat sinds november 2020 in de regionale deelstaat Tigray gaande is. In dit ambtsbericht wordt de situatie in deze noordelijke staat van Ethiopië beschreven voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielaanvragen en voor de besluitvorming over terugkeer van afgewezen asielzoekers. Het betreft hier personen uit Tigray, personen van etnisch Tigrese afkomst of personen die op enigerlei andere wijze de gevolgen ondervinden van het conflict in het noorden van Ethiopië. De verslagperiode beslaat met name de periode van november 2020 tot en met augustus 2021, maar zal daar waar nodig voor de context op eerdere gebeurtenissen ingaan.

Dit ambtsbericht is gebaseerd op zorgvuldig geselecteerde, geanalyseerde en gecontroleerde informatie van zowel openbare als vertrouwelijke bronnen. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur, berichtgeving in de media en (indien van toepassing) relevante overheidsinstanties. De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij anders vermeld of in het geval van algemeen onbetwiste feiten. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in de literatuurlijst. In de tekst wordt verwezen naar zowel openbare als vertrouwelijke bronnen. Dit ambtsbericht betreft een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode en biedt geen conclusies of aanbevelingen.

In dit ambtsbericht is gebruik gemaakt van interviews met relevante en deskundige bronnen. Daarnaast is gebruik gemaakt van vertrouwelijke informatie afkomstig van de diplomatieke vertegenwoordiging in Ethiopië en andere Nederlandse missies in het buitenland. De vertrouwelijke bronnen zijn in de voetnoten aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' en voorzien van een datum. De op vertrouwelijke basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning en aanvulling van passages die zijn gebaseerd op openbare informatie.

Hoofdstuk één behandelt de politieke en veiligheidssituatie in Tigray. Hoofdstuk twee gaat in op de positie van de slachtoffers van het conflict. De positie van Tigreeërs buiten Tigray komt in hoofdstuk drie aan bod. Hoofdstuk vier behandelt de situatie van vluchtelingen en ontheemden met oog op het conflict in het noorden van Ethiopië.

1 Politieke en veiligheidssituatie in Tigray

1.1 Politieke ontwikkelingen die de achtergrond vormen van het conflict

Machtsovername door TPLF

In 1974 zette een communistische militaire junta, de Derg (Comité) genaamd, keizer Haile Selassie af en maakte hiermee een eind aan de Ethiopische monarchie, het huis van Solomon. De Derg streefde een politiek van nationalisering en collectivisme na. Tussen 1976 en 1978 doodde de Derg duizenden politieke tegenstanders (de campagne van de Rode Terreur). Strijders van het *Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front* (EPRDF), een multi-etnische alliantie,¹ verdreven de Derg van kolonel Mengistu Haile Mariam in 1991. De Tigreeërs zijn een kleine minderheid binnen het mozaïek van bijna negentig verschillende etnische groeperingen in Ethiopië,² maar met de omverwerping van de Derg verwierf het *Tigrayan People's Liberation Front* (TPLF), dat Tigray binnen het EPRDF vertegenwoordigde, de macht in Ethiopië. Het TPLF, dat volgens vertrouwelijke bronnen uit louter Tigreeërs bestond, maakte binnen het EPRDF de dienst uit. Het beheerde de partij-agenda en bepaalde het beleid van de partij. Verder had het TPLF onevenredig grote invloed binnen het leger en de veiligheidsdiensten van Ethiopië.³ Onder het Tigrese leiderschap maakte Ethiopië een economische groei door en was het geruime tijd een stabiele factor in de Hoorn van Afrika. De jaren dat het EPRDF/TPLF aan de macht was, kenmerkten zich echter ook door onder andere nepotisme, en de willekeurige detentie, verbanning, en marteling van politieke tegenstanders. Honderden politieke gevangenen zaten gevangen in de beruchte Maekelawi gevangenis, die door mensenrechtenorganisaties beschreven werd als een 'martelkamer'.⁴

Abiy perkt macht TPLF in

In het Algemeen Ambtsbericht Ethiopië van februari 2021 werd gemeld dat in 2018 het TPLF de landelijke macht in Ethiopië verloor. Andere etnische groeperingen, waaronder de Oromo die de grootste bevolkingsgroep in Ethiopië vormen, voelden zich door de Tigreeërs achtergesteld en waren sinds 2014 massaal de straat opgegaan. In de lente van 2018 werd de Oromo Abiy Ahmed als premier aangesteld, hetgeen de demonstraties in het land deed temperen. De Volkskrant schreef dat het toen de beurt was aan andere regio's in het uitgestrekte, etnisch diverse Ethiopië om een stempel te drukken, en dat het duidelijk was dat Tigray aan invloed zou inboeten.⁵ Sinds de dood van premier Meles Zenawi, een Tigreeër, in 2012 was de invloed van de Tigreeërs op de Ethiopische politiek en het staatsbestel langzamerhand al minder geworden. Abiy Ahmed maakte er direct werk van om de

¹ Deze coalitiepartij bestond uit vier partijen: de *Oromo Peoples' Democratic Organization* (OPDO), de *Amhara National Democratic Movement* (ANDM), de *Southern Ethiopian People's Democratic Movement* (SEPDM), en het *Tigrayan People's Liberation Front* (TPLF).

² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 111, februari 2021: In 2016 (met een bevolking van circa 104 miljoen) was de bevolking van Ethiopië volgens de CIA onderverdeeld in de volgende etnische groeperingen: Oromo 34,9%, Amhara 27,9%, Tigray 7,3%, Sidama 4,1%, Wolayta 3%, Guraghe 2,8%, Somali 2,7%, Hadiya, 2,2%, Afar 6%, overige etnische groeperingen 12,6%.

³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 7 en 9, februari 2021; Reuters, *Ethiopia's crackdown on ethnic Tigrayans snares thousands*, 7 mei 2021; vertrouwelijke bron, 28 juni 2021; vertrouwelijke bron, 25 augustus 2021.

⁴ The New York Times, *'I Didn't Expect to Make It Back Alive': An Interview With Tigray's Leader*, 3 juli 2021; AfricaNews, *Ethiopia closes Maekelawi prison, restores internet across the country*, 7 april 2018.

⁵ De Volkskrant, *De gebroken trots van Tigray: Uitgemoord omdat we Tigreeërs zijn*, 27 mei 2021.

presentie van Tigreeërs, met name TPLF-getrouwen,⁶ in de federale regering en het veiligheidsapparaat te beperken. Veel Tigrese legerofficieren⁷ en topfunctionarissen werden ontslagen en werden vervangen door Abiy-getrouwen. Het verlies van de bevoorrechte positie in Ethiopië zette kwaad bloed bij veel Tigreeërs. Ook de toenadering tot Eritrea, waarvoor Abiy in 2019 de Nobelprijs voor de Vrede kreeg, stuitte op weerstand bij het TPLF. Van 1998 tot 2000, toen het door het TPLF gedomineerde EPRDF in Ethiopië aan de macht was, vochten Eritrea en Ethiopië een bloedige grensoorlog uit. De regio Tigray die grenst aan het buurland Eritrea had zwaar geleden onder de oorlog.⁸

Onenigheid om verkiezingen

In december 2019 hief premier Abiy het EPRDF op en stichtte hij de *Prosperity Party* (PP). Met de oprichting van deze partij wilde hij breken met de op etniciteit gerichte politiek en wilde hij meer nationale eenheid bewerkstelligen. Het TPLF, dat voorheen de scepter binnen de coalitiepartij had gezwaaid, beschouwde de regeringsovername van de PP als on(grond)wettelijk en weigerde om tot de nieuwe partij toe te treden. In de zomer van 2020 zouden er landelijke verkiezingen gehouden worden, maar vanwege de corona-epidemie stelde de overheid deze uit. Het TPLF zag het op de lange baan schuiven van de voor augustus 2020 geplande verkiezingen als een illegale truc van Abiy om zo lang mogelijk aan de macht te blijven.⁹

Op 21 juni 2021 behaalde de *Prosperity Party* van Abiy een grote verkiezingsoverwinning toen de uitgestelde verkiezingen alsnog doorgang vonden. Van de 436 zetels die er op 21 juni te vergeven waren, kreeg de partij er 410. Verschillende oppositiepartijen, zoals het OFC (*Oromo Federal Congress*) en het OLF (*Oromo Liberal Front*), waarvan verschillende leiders in huisarrest of in de gevangenis zitten, boycotten de verkiezingen. In twee van de tien regionale deelstaten (hierna regio's), waaronder Tigray, evenals in delen van andere regio's, kon er onder andere vanwege de veiligheidssituatie op 21 juni niet gestemd worden.¹⁰ Het hoofd van de waarnemingsmissie van de Afrikaanse Unie, voormalig Nigeriaans president Olusegun Obasanjo, verklaarde in een persconferentie dat de verkiezingen op een ordelijke, vreedzame en geloofwaardige manier waren verlopen.¹¹ Een vertrouwelijke bron zei dat de verkiezingen een voorbeeld waren van "hoe het niet moet gaan" vanwege het afhaken van oppositiepartijen, de beperkte keuze aan kandidaten om op te stemmen en problemen met het registreren van kiezers en kandidaten.¹²

Tot ongenoegen van de federale regering had de regio Tigray voor 9 september 2020 zelf regionale verkiezingen uitgeschreven waarbij het TPLF 189 van de 190 zetels veiligstelde. Het Ethiopische *House of Federation* (Het Hogerhuis van het Ethiopische parlement) verklaarde een aantal dagen voor 9 september de verkiezingen ongrondwettelijk. Tigrese oppositiepartijen meldden na de verkiezingen

⁶ Het zou in dezen niet alleen om personen van Tigrese afkomst gaan. Ezega News schreef in september 2020 dat overheidsfunctionarissen van de regio Benighangul-Gumuz in eerste instantie ontslagen waren vanwege hun vermeende betrokkenheid bij etnische moorden, maar dat hun ontslag mogelijk ook te maken kon hebben met hun vermeende steun voor het TPLF: EZEGA News, *At Least 40 Officials Sacked for Alleged Involvement in Killings in Western Ethiopia*, 28 september 2020.

⁷ 90% van het hogere legerkader bestond uit personen van Tigrese komaf.

⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 29 en 66, februari 2021; De Volkskrant, *De gebroken trots van Tigray: Uitgemoord omdat we Tigreeërs zijn*, 27 mei 2021; Madote, *Over 160 generals fired from Ethiopian army*, 9 november 2018; Reuters, *'Nobody will kneel': Tigrayans defiant as Ethiopian leader cracks down*, 16 december 2018; vertrouwelijke bron, 25 augustus 2021.

⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina's 11,12 en 14, februari 2021.

¹⁰ De Volkskrant, *Abiy Ahmed wint verkiezingen Ethiopië, temidden van aanhoudend conflict Tigray*, 12 juli 2021

¹¹ AfricaNews, *Ethiopian election 'peaceful and credible': African Union observers*, 23 juni 2021.

¹² Vertrouwelijke bron, 22 juni 2021.

dat het TPLF verkiezingsfraude gepleegd zou hebben.¹³ In een interview met een nieuwsmiddeel van de overheid liet premier Abiy zich begin september 2020 negatief uit over de regionale verkiezingen in Tigray. Hij zei dat de verkiezingen consequenties zouden krijgen zonder daarbij uit te leggen wat deze zouden behelzen.¹⁴ Analist William Davison stelde in een interview op YouTube dat Abiy gezegd zou hebben dat uiteindelijk vrouwen en kinderen het slachtoffer zouden worden van de illegale regionale verkiezingen.¹⁵

Breuk TPLF met federale regering

Begin oktober 2020 besloot het *House of Federation* om vanwege de ongrondwettelijke verkiezingen in Tigray de federale steun aan de regio Tigray stop te zetten met als gevolg dat op 6 oktober 2020 het TPLF zijn afvaardiging in het federale parlement opriep om terug te treden. Totdat de TPLF'ers zich terugtrokken uit het Ethiopische parlement, was hun partij in principe de enige oppositie in het Ethiopische parlement. Het EPRDF had in 2015, toen het TPLF nog deel van deze partij uitmaakte, bij de landelijke verkiezingen alle zetels in het parlement gewonnen.¹⁶ Toen het TPLF eind 2019 besloot om geen deel uit te maken van de opvolger van het EPRDF, de Prosperity Party, was het TPLF van regerende partij een (federale) oppositiepartij geworden. Het had zich echter steeds meer in de eigen staat teruggetrokken.¹⁷ De federale overheid is van mening dat ze er alles aan gedaan heeft om de Tigrese machtshebbers niet van zich te laten vervreemden en hen deel te laten nemen aan de *Prosperity Party*. Verschillende toenaderingspogingen vanuit de Ethiopische overheid om met het TPLF tot een vergelijk te komen zouden door laatstgenoemde partij afgewezen of gefrustreerd zijn.¹⁸

Verrassingsaanval of een onvermijdelijke strijd

In de nacht van 3 op 4 november 2020 brak de gewelddadige strijd tussen het TPLF en de federale regering uit toen troepen loyaal aan het TPLF verschillende bases van het *Northern Command*, de troepen van de ENDF (*Ethiopian National Defence Forces* = het Ethiopische federale leger) in Tigray, aanvielen.¹⁹ Verschillende bronnen zijn van mening dat de gebeurtenissen van begin november 2020 niet op zichzelf stonden en een aanloop kenden. Eerder had de federale regering bijvoorbeeld geprobeerd Tigrese commandanten van het *Northern Command* door officieren uit andere regio's te vervangen. Eind oktober 2020 verklaarde het TPLF dat de regio Tigray niet langer nieuwe aanstellingen door de federale regering van militaire commandanten voor het *Northern Command* accepteerde. De partij stelde dat de regering Abiy niet langer de legitimiteit had om dergelijke veranderingen door te voeren, omdat op 5 oktober 2020 de grondwettelijke termijn van het federale parlement verlopen was. Het TPLF voegde de daad bij het woord en stuurde de nieuw aangestelde plaatsvervangend commandant van het *Northern Command*, brigade-generaal Jemal Mohammed, naar Addis Abeba terug.²⁰

¹³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 14, februari 2021; Reuters, *Ethiopia's upper house rules Tigray regional vote unconstitutional*, 5 september 2020.

¹⁴ France24, *Ethiopia's Tigray region defies PM Abiy with 'illegal' election*, 9 september 2020.

¹⁵ Mereba Esset Conversations, *Understanding the war in Tigray: Teklay Haileselassie & William Davison*, minuut 12.45, 27 mei 2021 (Youtube).

¹⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 14, februari 2021.

¹⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 82, februari 2021.

¹⁸ Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021; ENA, *Summary of Efforts Reconciliation with TPLF*, geen datum; vertrouwelijke bron, 23 juli 2021.

¹⁹ De Volkskrant, *De gebroken trots van Tigray: Uitgemoord omdat we Tigreeërs zijn*, 27 mei 2021; Reuters, *Ethiopia's crackdown on ethnic Tigrayans snares thousands*, 7 mei 2021.

²⁰ Borkena, *Ethiopian Defense Force responds to TPLF statement*, 1 november 2020;

Steun voor strijd tegen de federale overheid

In het vorige ambtsbericht stond dat het TPLF voor het uitbreken van het gewapend conflict geen homogeen blok vormde. Terwijl de meeste leden van het TPLF een federaal Ethiopië voorstonden, bestond er een groep, alhoewel in de minderheid, die complete onafhankelijkheid van Ethiopië wilde.²¹ In januari 2021 verwoordde een vertrouwelijke bron de gevoelens van velen in Tigray toen hij stelde zich niet te kunnen voorstellen dat Tigray ooit nog als een normale regionale staat deel zou uitmaken van de Ethiopische federatie en dat mocht het TPLF winnen Tigray verder zou gaan als onafhankelijke staat.²² Verschillende bronnen zijn van mening dat het huidige sentiment een direct gevolg van de oorlog en de bijkomende mensenrechtenschendingen, en niet historisch verankerd, is.²³

Volgens verschillende bronnen had de federale regering de enorme steun onder de Tigrese bevolking voor de strijd enigszins onderschat. De Tigrese diaspora schaarde zich steeds explicieter achter het TPLF en ook de jeugd ging zich steeds meer aansluiten bij het TPLF.²⁴ Desgevraagd gaf een vertrouwelijke bron aan dat het conflict niet meer alleen als een strijd tussen de federale regering en haar bondgenoten enerzijds en het TPLF anderzijds gezien kan worden. Veel Tigreeërs die geen lid waren van het TPLF of zelfs kritisch waren op de partij hebben zich bij de strijd aangesloten. Een veelgehoorde reden om zich voor de strijd tegen de federale overheid en bondgenoten uit te spreken en in de strijd mee te willen vechten zijn de mensenrechtenschendingen door de federale overheid en haar bondgenoten (zie paragraaf 1.2.2).²⁵ Eind mei 2021 haalde De Volkskrant een docent openbaar bestuur aan de universiteit van Mekelle aan die, hoewel hij een van de weinige Tigreeërs was die zich openlijk tegen het TPLF uitsprak, toch partij koos voor de strijd tegen de centrale staat.²⁶ Een Tigrese twintiger die in één Ethiopië geloofde toen Abiy aan de macht kwam en naar eigen zeggen helemaal niet blij was met het TPLF, zei de wapens op te willen pakken en zich tegen de centrale overheid te willen verdedigen.²⁷

TPLF/TDF

Het TPLF, dat op 1 mei 2021 door de federale overheid als terroristische organisatie is gekenmerkt, heeft zich in de loop van de strijd omgedoopt tot de *Tigray Defence Force* (TDF).²⁸ Deze militaire organisatie die na het uitbreken van het conflict is ontstaan, voert de strijd tegen de federale regering en haar bondgenoten aan. Alhoewel veel TPLF-getrouwen in het leiderschap van de organisatie zitten, komen de commandanten en strijders uit alle gelederen van de Tigrese maatschappij. Een vertrouwelijke bron heeft van lokale bronnen gehoord dat het een ongeschreven regel is dat elke familie op het platteland ten minste één zoon aan de strijd afstaat. De federale autoriteiten hebben vanaf het begin van de strijd verklaard dat het TPLF minderjarigen zou dwingen om zich aan te sluiten bij de gewapende strijd. De

²¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië*, pagina 19, februari 2021.

²² Vertrouwelijke bron, 22 januari 2021.

²³ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

²⁴ Vertrouwelijke bron, 19 mei 2021; vertrouwelijke bron, 4 juni 2021.

²⁵ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

²⁶ De Volkskrant, *De gebroken trots van Tigray: Uitgemoord omdat we Tigreeërs zijn*, 27 mei 2021.

²⁷ NOS, *Jeugd wil wraak na getuigenissen van gruwelijke verkrachtingen in Tigray*, 31 mei 2021.

²⁸ In open bronnen bestaat er geen consistentie in het gebruik van de termen TPLF en TDF. De Ethiopische federale overheid is tevens fel gekant tegen het gebruik van TDF en heeft internationale media opgeroepen deze term niet te gebruiken (zie paragraaf 1.2.1), terwijl menig internationaal nieuwsmidium of analist de term TDF voor de strijdende partij gebruikt. In dit rapport zal derhalve zoveel mogelijk TPLF/TDF gebruikt worden uitgezonderd de gevallen waarbij het TPLF nog niet de naam TDF ter hand had genomen.

federale overheid erkent de TDF niet en bezigt de term TPLF (zie voor meer informatie over TPLF/TDF paragraaf 1.2.1).²⁹

Gevolgen (voortdurende) strijd

Op 28 november 2020 maakten de Ethiopische autoriteiten bekend dat de Tigrese hoofdstad Mekelle in federale handen gevallen was. Hierop stelden de Ethiopische autoriteiten een interim-regering in Tigray in. Deze regering bestond met name uit Tigrese functionarissen die niet op de hand van het TPLF waren, zoals leden van *Arena*, *Assimba Democratic Party (ADP)*³⁰ en de *Tigray Democratic Party (TDP)*. Deze partijen zijn van origine Tigrese oppositiepartijen die oppositie tegen het TPLF voerden.³¹ Premier Abiy riep na de inname van Mekelle met zoveel woorden de overwinning uit. Dat bleek voorbarig: de strijd was nog niet over en was ten tijde van het schrijven van dit ambtsbericht nog steeds gaande. Veel kopstukken van het TPLF, zoals de voormalige president van Tigray, Debretsion Gebremichael, waren voor de Ethiopische overheid ondergedoken en zetten de strijd vanuit onherbergzame gedeelten van Tigray voort.³² Op 28 juni 2021 namen de Tigrese strijders zoals reeds vermeld de hoofdstad Mekelle en grote delen van de regio weer in. Het federale leger trok zich onder het mom van een unilateraal humanitair staakt-het-vuren terug. De Tigreeërs erkenden het staakt-het-vuren niet en de strijd spreidde zich uit over de regionale grenzen naar de regio's Afar en Amhara (zie paragraaf 1.2).³³

De strijd, die door de federale regering een "een operatie voor de wetshandhaving in Tigray" werd genoemd, zou binnen enkele weken al aan duizenden het leven hebben gekost, onder wie aan veel burgers (zie ook paragrafen 1.2.3 en 1.2.6). Eind juni 2021 telde UNHCR 46.505 personen die vanuit Tigray hun toevlucht in Soedan hadden gezocht.³⁴ Meer dan twee miljoen personen raakten vanwege het conflict ontheemd (zie ook paragrafen 2.5 en 4.1).³⁵ Inwoners van Tigrese komaf zouden door Amhara troepen uit de door hen gecontroleerde gebieden, met name West-Tigray, verdreven zijn (zie paragrafen 1.2.1 en 1.2.3).

De belangrijkste strijdende partijen, de TDF/TPLF, de *Ethiopian National Defence Force (ENDF)*, de *Eritrean Defence Force (EDF)* en de *Amhara Regional Special Forces* en Amhara milities zijn alle actief in Tigray,³⁶ waarbij de TDF/TPLF strijden tegen de andere partijen die in verschillende samenstellingen met elkaar

²⁹ ICG, *Ethiopia's Tigray War: A Deadly, Dangerous Stalemate*, 2 april 2021; Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 4 juni 2021; ENA, *Youth TPLF Fighter Expose Group of Forcing Teens to Fight with National Defense Force*, 11 november 2020.

³⁰ De leider van ADP, Dori Asgedom, werd begin 2021 gearresteerd door de federale autoriteiten vanwege zijn oppositie tegen de oorlog in Tigray (zie paragraaf 3.2.1)

³¹ Vertrouwelijke bron, 14 juni 2021; Africa Confidential, *Citadel Falls but the War goes on*, 3 december 2020; All Africa, *Ethiopia: Tigray Interim Admin CEO Says Mekelle Gets New Mayor, Urges Civil Servants to Resume Work and Cautions Door-to-Door Search for Unlawful Firearms Begins Today*, 15 december 2020.

³² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië*, pagina 9, februari 2021.

³³ BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia PM says TPLF 'is the only enemy' of Tigray*, 25 juli 2021.

³⁴ De inschattingen van het aantal vluchtelingen lopen uiteen van 40.000 tot 65.000; 46.505 zijn begin augustus 2021 de officiële cijfers van UNHCR.

³⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië*, pagina 9, februari 2021; The Economist, *Ethiopia's government appears to be wielding hunger as a weapon; Ethiopia's civil war*, 21 mei 2021; OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE*, 26 juli 2021; UNHCR, *Sudan: Emergency Response to Tigray Situation - New Weekly Update #4*, 3 augustus 2021.

³⁶ De meeste regio's van Ethiopië hebben hun eigen *Special Forces*. Dit zijn goed opgeleide en volgens normale militaire lijnen georganiseerde organisaties. De milities zijn in essentie gewapende burgers, meestal onder de aanvoering van een gepensioneerde officier of oud-rebel. Het zijn geen organiek georganiseerde militaire eenheden en ze beschikken, normaliter, niet over zware wapens. Het federale leger heeft geen zeggenschap, in formele zin, over de milities. Deze milities zijn een instrument van de afzonderlijke regionale staten. Daarnaast zijn er sinds jaar en dag 'Militia' in de dorpen. In feite zijn dit lokalen met een wapen die voor orde en bescherming in rurale gebieden moeten zorgen.

samenwerken.³⁷ Alle bovengenoemde partijen worden door mensenrechtenorganisaties in verband gebracht met het schenden van mensenrechten. Met name Eritrese soldaten en leden van de Amhara militias en *Amhara Special Forces* worden in verband gebracht met dergelijke schendingen (zie ook paragrafen 1.2.1, 1.2.2 en 1.2.3).³⁸ De gevolgen van het conflict, waaronder het vermeende moedwillig uithongeren van de Tigrese bevolking (zie ook paragraaf 1.2.2), kwamen bovenop de voedselonzekeerheid waaraan een destructieve sprinkhanenplaag eerder in 2020 had bijgedragen. Veel Tigreeërs hadden ten tijde van het schrijven van dit ambtsbericht dringend behoefte aan humanitaire hulp, waaronder voedsel en medische hulp (zie ook paragraaf 4.3).³⁹

Berichtgeving uit en over Tigray

Zowel open als vertrouwelijke bronnen maken melding van de belemmeringen inzake berichtgeving vanuit Tigray. Vanaf februari 2021 werden er weer buitenlandse journalisten tot de regio toegelaten. De Ethiopische autoriteiten verklaarden dat ze eerder journalisten de toegang tot het gebied ontzegden vanwege veiligheidsredenen.⁴⁰ Journalisten die tot Tigray werden toegelaten, konden echter niet overal vrij reizen en grote delen van de regio bleven ontoegankelijk. Door de voortdurende strijd waren bepaalde gebieden ontoegankelijk. Amhaarse militias en Eritrese troepen stonden bijvoorbeeld niet toe dat journalisten toegang kregen tot de gebieden die onder hun controle stonden.⁴¹ Verder zijn de buitenlandse journalist Simon Marks en analist William Davison door de federale regering het land uitgezet, naar eigen zeggen omdat ze objectief verslag probeerden te doen van het conflict.⁴²

Ethiopische journalisten die verslag deden van het conflict werden bedreigd en gearresteerd. De meeste gearresteerde journalisten, het gaat hier om enkele tientallen, kwamen na enige tijd weer vrij. Tien medewerkers van Awlo Media werden op 10 augustus 2021 vrijgelaten nadat ze meer dan een maand gevangen hadden gezeten vanwege hun vermeende banden met een "terroristische organisatie", waarmee het TPLF bedoeld werd. Vier andere medewerkers van het mediastation zaten ten tijde van het schrijven van dit ambtsbericht nog in detente. In januari 2021 werd een verslaggever van Tigray TV in Mekelle doodgeschoten.⁴³ Het is niet bekend wie achter de dood van de verslaggever zat. De website van *Addis Standard* werd door de Ethiopische autoriteiten enige tijd gesloten, omdat de onlinekrant de Tigrese stijders "verdedigingstroepen" (TDF) noemde. Hiermee zou de krant de in de ogen van de federale overheid "terroristische" groepering legitimiteit verschaffen.⁴⁴

³⁷ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 1, 6 april 2021

³⁸ The Economist, *Ethiopia's government appears to be wielding hunger as a weapon; Ethiopia's civil war*, 21 mei 2021; Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021.

³⁹ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 1, versie maart 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation. Journal of Maps*, preprint.

https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation

⁴⁰ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 48, 6 april 2021; BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia and international organisations discuss Tigray*, 3 juni 2021.

⁴¹ NOS, *Deur staat voor buitenwereld nog maar op een kier in Ethiopische deelstaat Tigray*, 27 mei 2021.

⁴² Die Welt, *#Free them All, Simon Marks*, 9 juni 2021; Mereba Esset Conversations, *Understanding the war in Tigray: Teklay Haileselassie & William Davison*, 27 mei 2021 (Youtube).

⁴³ BBC News, *Ethiopia's Tigray crisis: BBC reporter Girmay Gebru freed by military*, 3 maart 2021; CPJ, *Ethiopian authorities arrest at least 15 employees of 2 independent media outlets*, 2 juli 2021; Addis Standard, *News: 10 staff members of Awlo Media released from prison in Afar; trials are set for Four journalists*, 10 augustus 2021.

⁴⁴ Ethiopian Media Authority, @EthMediaAuth, 15 juli 2021: <https://twitter.com/EthMediaAuth/status/1415748816255475713>.

Communicatie met en in Tigray was lange tijd nauwelijks mogelijk. Journalisten en onderzoekers hadden middels telefoon en internet beperkt contact met personen in Tigray. Soms konden personen in het grensgebied van Tigray met andere regio's het mobiele signaal vanuit deze regio's opvangen, omdat in deze regio's het mobiele verkeer niet afgesloten was door de federale overheid. Na de start van het conflict begin november 2020 kwam in december 2020 het telefoonverkeer met onderbrekingen weer langzaam op gang in Mekelle en een paar andere grote steden in Tigray. In hun rapport over de situatie in Tigray schreven Gentse onderzoekers dat het eind april nog steeds alleen mogelijk was om mensen op afstand te interviewen als deze naar Mekelle of andere steden kwamen.⁴⁵ Bij een bezoek van een verslaggever van de NOS aan Tigray eind mei 2021 meldde deze dat Mekelle sinds een paar dagen weer internet had. Buiten Mekelle had de federale overheid het mobiel verkeer nog steeds afgesloten.⁴⁶ Na de inname van Mekelle door de Tigrese troepen eind juni 2021 sloot de federale regering al het telefoon- en internetverkeer weer af in de regio.⁴⁷ Een vertrouwelijke bron meldde eind juli 2021 nog wel via satelliettelefoons contact te kunnen hebben met personen in Tigray.⁴⁸

Naast het fysieke conflict is er ook een propagandaoorlog gaande waarbij de strijdende partijen elkaar van misdrijven tegen de menselijkheid beschuldigen. Begin april 2021 verzocht het Ethiopische ministerie van Buitenlandse Zaken de internationale gemeenschap en de media om zich niet te laten verleiden door de "propagandacampagne van de rebellen van het TPLF". De internationale media had de neiging om "de misdaden van het TPLF wit te wassen", aldus de Ethiopische minister van Buitenlandse Zaken.⁴⁹ Een vertrouwelijke bron stelde daarentegen dat de federale regering het narratief gebruikte dat de strijd slechts tegen het TPLF was en dat de 'clique' of 'junta' van het TPLF bestreden moest worden. De strijd was al lang niet meer alleen tegen het TPLF maar tegen de hele Tigrese bevolking, zo vervolgde hij zijn betoog (voor de vermeende schendingen van mensenrechten door de verschillende partijen zie paragrafen 1.2.2 en 1.2.3).⁵⁰

1.2 Veiligheidssituatie in Tigray (sinds november 2020)

Voortdurende strijd

In de nacht van 3 op 4 november 2020 begon het conflict met de aanval van aan het TPLF gelieerde troepen op de federale legerbases van het *Northern Command*. Als reactie op de aanval vielen federale troepen van de ENDF gesteund door onder andere Amhara Special Forces en militias (ADF: *Amhara Defence Forces*)⁵¹ en Eritrese troepen Tigray binnen. Premier Abiy stelde dat de militaire operatie van de federale troepen en bondgenoten als doel had om de rechtstaat in de regio en het land te herstellen en beloofde dat hij de burgers zou beschermen. Ruim drie weken later, op 28 november 2021, maakten de Ethiopische autoriteiten bekend dat de

⁴⁵ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 4, versie maart 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. *Journal of Maps*, preprint.

https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation.

⁴⁶ NOS, *Deur staat voor buitenwereld nog maar op een kier in Ethiopische deelstaat Tigray*, 27 mei 2021.

⁴⁷ OCHA, *Daily Noon Briefing Highlights: Ethiopia*, 30 juni 2021.

⁴⁸ Vertrouwelijke bron, 14 juli 2021.

⁴⁹ MFA Ethiopia (twitter), @mfaethiopia, *Press Release: On the Media and alleged human rights violations and other crimes committed in #Tigray*, 7 april 2021; BBC Monitoring, *Ethiopia warns international media over TPLF 'propaganda'*, 8 april 2021.

⁵⁰ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

⁵¹ Aangezien de Amhara Special Forces en militias doorgaans in één adem genoemd worden, zullen ze voor de leesbaarheid van het rapport aangeduid worden met ADF. Hierbij moet vermeld dat *Amhara Defence Force* geen officiële naam van een organisatie is en dat met de aanduiding ook niet getracht wordt legitimiteit aan de naam of organisatie te geven.

Tigrese hoofdstad Mekelle in federale handen was gevallen. Premier Abiy riep hierop de voorbarige overwinning op het TPLF uit.⁵² De Ethiopische autoriteiten verklaarden dat heel Tigray weer toegankelijk was, alhoewel sommige delen alleen met militaire begeleiding bezocht konden worden. Een Ethiopische generaal verklaarde in april 2021 dat het federale leger de strijdkrachten van het TPLF compleet verslagen had.⁵³

Ten tijde van het schrijven van dit ambtsbericht was de strijd echter nog niet over. Nadat de Tigrese troepen zich eerst hadden teruggetrokken op het platteland en in de onherbergzame gedeeltes van het land (zie onder), vanwaar de strijd met guerrilla-tactieken werd voortgezet, werd in juni een offensief ingezet waarbij de hoofdstad Mekelle en grote delen van Tigray weer in handen kwamen van de troepen van de TDF/TPLF. Abiy zou in april 2021 gezegd hebben dat het moeilijk was om een "vijand die zich schuilhoudt onder de bevolking" te verslaan.⁵⁴ De Ethiopische regering kondigde op de dag van de inname van Mekelle door de Tigrese troepen een eenzijdig staakt-het-vuren af. De terugtrekking van de federale troepen was volgens de federale overheid onder andere gedaan om een rustpauze in te laten waarin de boeren weer hun land konden bewerken.⁵⁵ De woordvoerder van de Tigreeërs, Getachew Redda, noemde het eenzijdige staakt-het-vuren een "grap": de TDF/TPLF accepteerde het staakt-het-vuren niet en zette het offensief voort (zie kaarten 2, 3 en 4).⁵⁶

Gewapende confrontaties en controle gebied

De vakgroep Geografie van de Universiteit van Gent heeft middels een kaart (zie Kaart 1)⁵⁷ getracht weer te geven waar sinds het uitbreken van het conflict gewapende confrontaties hebben plaatsgehad. De kaart is naar eigen zeggen van de vakgroep waarschijnlijk niet volledig,⁵⁸ maar geeft wel een tendens aan die door andere bronnen wordt bevestigd.⁵⁹ Op de kaart is te zien dat in de beginfase van de strijd door geheel Tigray gewapende confrontaties tussen de strijdende partijen plaatshadden. Vanaf februari 2021 is een concentratie naar Centraal-, Oost- en Zuid-Tigray te zien. Een vertrouwelijke bron meldde in maart 2021 dat er nog sporadisch gevechten plaatshadden.⁶⁰

⁵² The Guardian, *Ethiopian troops in 'full control' of Tigray's capital, says country's PM*, 28 november 2020.

⁵³ FanaBC, *Ethiopia Briefs Ambassadors Of Asian Countries On Critical Issues*, 29 april 2021; BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopian army general says TPLF forces 'fully destroyed'*, 13 april 2021.

⁵⁴ Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021; The Economist, *The war in Tigray is taking a frightful human toll; Ethiopia's war economy*, 15 april 2021; The Economist, *Tigrayan forces have routed the Ethiopian army*, 1 juli 2021.

⁵⁵ Al Jazeera, *Ethiopia declares ceasefire as rebels retake Tigray capital*, 28 juni 2021.

⁵⁶ CNN, *Rebels in Tigray reject calls for ceasefire after Ethiopian government forces withdraw from regional capital*, 30 juni 2021.

⁵⁷ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 3, versie juli 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. *Journal of Maps*, preprint.

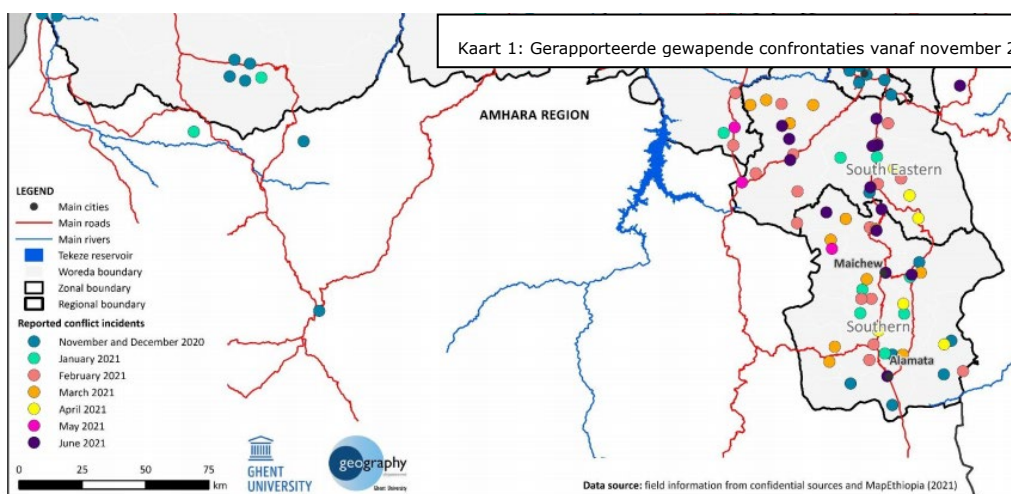
https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation: Het betreft hier gewapende conflicten zoals veldslagen, hinderlagen, luchtaanvallen, drone-aanvallen, en bombardementen. De schrijvers van het rapport geven bij de kaart aan dat ze ervan uitgaan dat deze niet volledig is.

⁵⁸ Op 14 mei maakten de Ethiopische autoriteiten de dood van 320 Tigrese strijders die vanuit Soedan West-Tigray probeerden binnen te komen bekend. Dit gewapende incident, alhoewel niet bevestigd door andere bronnen, is bijvoorbeeld niet in de kaart van de vakgroep Geografie opgenomen: BBC Monitoring (ETV), *Ethiopia army says killed Tigray rebels attempting entry from Sudan*, 14 mei 2021.

⁵⁹ Vertrouwelijke bron, 22 januari 2021.

⁶⁰ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021.

Kaart 1: Gerapporteerde gewapende confrontaties vanaf november 2020 t/m juni 2021



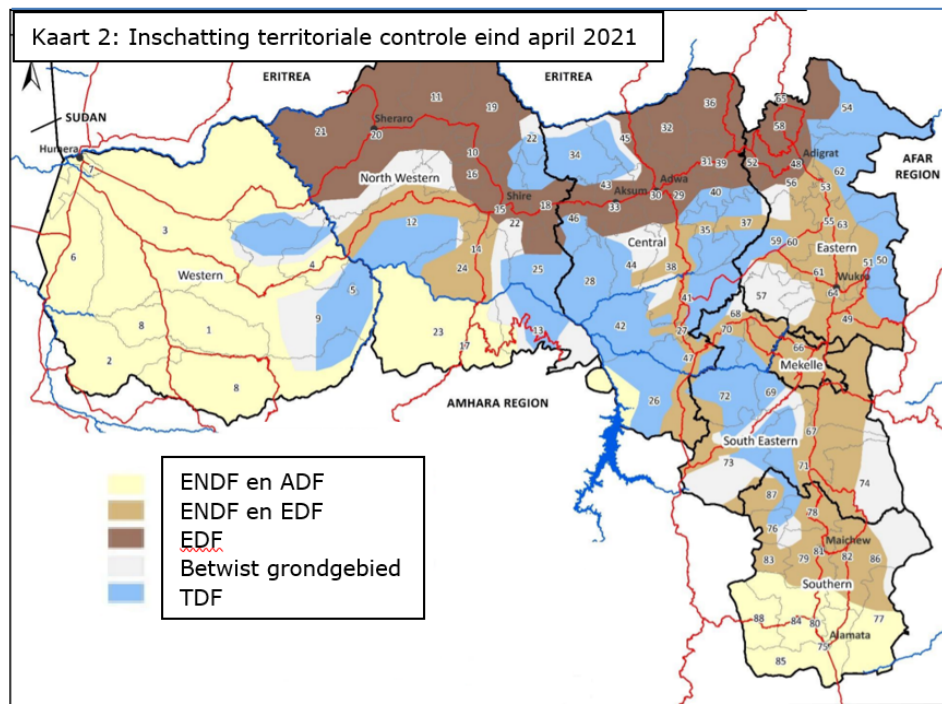
In mei was een verdere concentratie van de strijd te zien: op een paar incidenten na hadden de meeste gewapende confrontaties plaats in Centraal- en Oost-Tigray. Dit waren tevens de gebieden waar de TDF/TPLF volgens de kaart van eveneens de Universiteit van Gent eind april 2021 nog de controle over had (zie Kaart 2).⁶² Vertrouwelijke bronnen maakten de kanttekening dat het ENDF weinig te zeggen had buiten de hoofdwegen en steden van de gebieden die onder controle stonden van de door de federale autoriteiten ingestelde interim regering. De TDF/TPLF controleerde het platteland en het onherbergzame gedeelte van Centraal- en Oost-Tigray. In West-Tigray maakten Amhara milities en *Amhara Special Forces* de dienst uit. De in grote getale aanwezige Eritrese troepen die met name in het noorden aanwezig waren, zouden volgens menig bron zich helemaal van niemand iets aantrekken en hun eigen koers varen (zie paragraaf 2.1). Volgens een vertrouwelijke bron waren de troepen van de TDF/TPLF bij lange na niet verslagen en wonnen ze zelfs aan slagkracht.⁶³

⁶¹ De afgebeelde grenzen op de kaarten in de rapport kunnen niet geheel conform de werkelijkheid of geldende afspraken zijn. De kaarten zijn louter bedoeld om het geschreven woord in dit rapport te ondersteunen. Zo ligt op het betwiste gebied, de Badme-driehoek, bijvoorbeeld op de kaarten 1, 2 en 3 binnen de Ethiopische grens, terwijl dit gebied volgens het verdrag van Algiers Eritrea toebehoort (zie ook kaart 5 en kader 1).

⁶² Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 22, versie maart 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. *Journal of Maps*, preprint.

https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation.

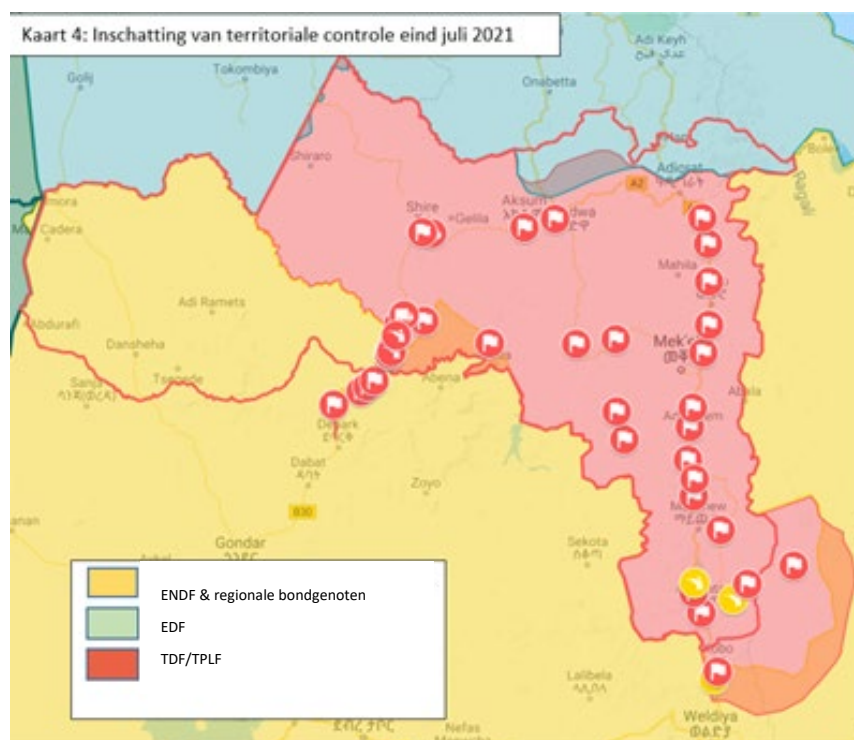
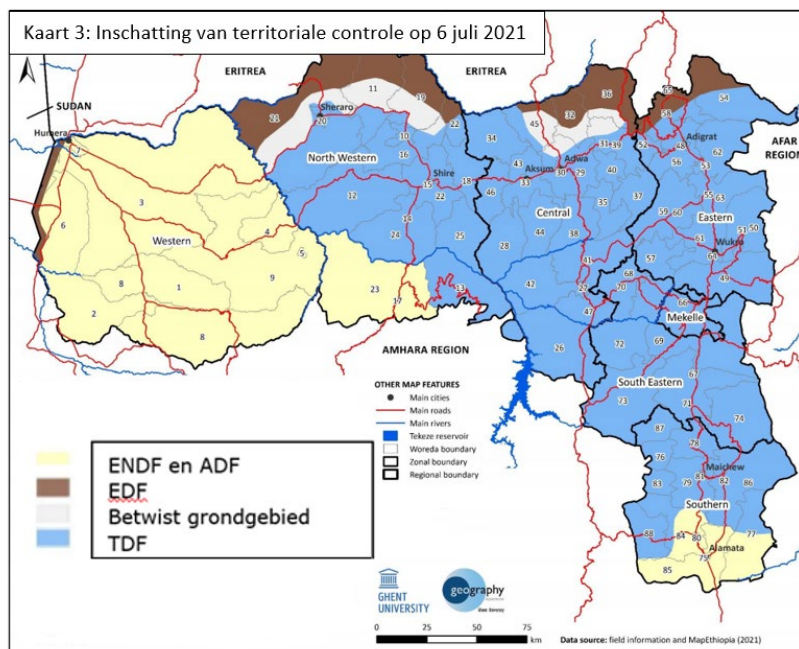
⁶³ Vertrouwelijke bron, 19 mei 2021; vertrouwelijke bron, 3 juni 2021; ICG, *Ethiopia's Tigray War: A Deadly, Dangerous Stalemate*, 2 april 2021.



Dat de TDF/TPLF niet verslagen was, bleek uit het offensief dat de Tigreeërs midden juni inzetten. Op 28 juni 2021 werd Mekele ingenomen. Buiten West-Tigray en de zuidelijke delen van Noordwest-Tigray waren er tijdens dit offensief eind juni 2021 gewapende conflicten in alle delen van Tigray; zoals op Kaart 1 is te zien die de gebeurtenissen tot eind juni laat zien. In de loop van juli 2021 nam de TDF/TPLF delen van Zuid-Tigray in en zouden er ook gewapende conflicten in het westen van Tigray tussen de Amhara troepen en de TDF/TPLF plaatshebben. De strijd trad ook buiten de regionale grenzen van Tigray: de TDF/TPLF viel ook delen van Afar en Amhara binnen.⁶⁴ Kaarten 3 van de Universiteit van Gent en 4 van het twitteraccount @MapEthiopia⁶⁵ laten respectievelijk de inschatting van de territoriale controle begin en eind juli 2021 zien. Ten tijde van het schrijven van dit ambtsbericht was de strijd nog steeds gaande, zowel in Tigray als daarbuiten in de regio's Amhara en Afar.

⁶⁴ OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE Situation Report Last updated*, 9 juli 2021

⁶⁵ EthiopiaMap, @MapEthiopia, 8 november 2020: <https://twitter.com/mapethiopia> (geraadpleegd op 27 juli 2021).



Vanwege het offensief van de TDF/TPLF riep Abiy Ahmed de verschillende regio's op om zich aan zijn zijde tegen de TDF/TPLF te scharen. Onder andere de regio's

⁶⁶ De gele en rode rondjes staan voor (gewapende) activiteiten van respectievelijk de ENDF en bondgenoten en de TDF/TPLF. Het oranje gedeelte was eind juli 2021 betwist gebied.

Oromia, SNNPR, Afar, Somali Regional State en Sidama zouden aan het verzoek gehoor gegeven hebben en regionale troepen richting Tigray hebben gestuurd. De regionale presidenten van Afar en Amhara riepen de inwoners van hun regio's op om de wapens tegen de TDF/TPLF op te pakken.⁶⁷ Op 10 augustus 2021 riep Abiy alle geschikte Ethiopische burgers op om zich bij de strijdkrachten aan te melden om de Tigrese troepen een halt toe te roepen.⁶⁸ Het is niet bekend in hoeverre burgers gehoor hebben gegeven aan de oproep van de regionale presidenten en premier Abiy. Een groot gedeelte van de Ethiopische bevolking lijkt de Ethiopische premier echter te steunen in zijn strijd tegen de TDF/TPLF gezien de vele demonstraties in het land, met name in de hoofdstad, maar ook in andere regio's, waarin steun aan het federale regering betuigd wordt.⁶⁹ Een vertrouwelijke bron merkte dienaangaande op dat de steun voor de strijd onder de Ethiopische bevolking niet groot was en dat de demonstraties grotendeels geësceneerd waren.⁷⁰

Slachtoffers naar aanleiding van gewapende confrontaties

Vanwege de ontoegankelijkheid van grote gedeeltes van Tigray en de beperkte toegang van de (internationale) pers tot het gebied stellen vertrouwelijke bronnen dat de cijfers over de slachtoffers uiteenlopen en dat er tegenstrijdige berichten over de identiteit van de daders en slachtoffers zijn (zie ook paragraaf 1.2.3 en 1.2.6).⁷¹ Om een beeld van het geweld en slachtoffers te krijgen zijn cijfers van ACLED⁷² gebruikt. Hierbij dient gesteld worden dat het hier niet om een precieze voorstelling van het aantal slachtoffers gaat, maar om een tendens van het conflict. Na het begin van het conflict in november 2020 is een duidelijke piek in het aantal gewapende confrontaties tussen de verschillende strijdende partijen te zien (zie grafiek 1). De grafiek van gewapende confrontaties laat een gestage daling zien tot maart 2021. In vergelijking met de voorgaande maanden vonden er in de maanden april en mei veel minder confrontaties plaats. Ook het aantal slachtoffers naar aanleiding van gewapende confrontaties laat een piek in november 2020 zien. Na november 2020 daalt het aantal slachtoffers drastisch met een duidelijke stijging in mei 2021. Hier telt ACLED het gewapende incident mee waarbij volgens de Ethiopische autoriteiten 320 Tigrese strijders in die maand gedood werden door het federale leger toen ze vanuit Soedan Tigray probeerden binnen te komen.⁷³

Een vertrouwelijke bron meldde begin juni 2021 dat er op dat moment een consolidatie van het conflict bestond en dat er beduidend minder hard gevochten werd dan in het begin van het conflict. Hij maakte hierbij de opmerking gehoord te hebben dat de TDF/TPLF zich aan het hergroeperen was.⁷⁴ Zoals reeds eerder in dit rapport is vermeld, zette de TDF/TPLF eind juni 2021 een offensief in waarbij grote

⁶⁷ BBC Monitoring (ETV), *Ethiopia's Amhara state braces for clashes with TPLF rebels*, 14 juli 2021; BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia PM urges national support against fresh TPLF offensive*, 15 juli 2021; BBC Monitoring, *BBCM Africa Watchlist for 21 July; Ethiopia's TPLF rebels block more humanitarian convoys*, 21 juli 2021; VOA News, *Ethiopia's Afar Region Urges Civilians to Fight Tigray Rebels*, 23 juli 2021.

⁶⁸ Al Jazeera, *Ethiopia calls on civilians to join army to fight Tigray forces*, 10 augustus 2021.

⁶⁹ BBC Monitoring (Shabelle Media Network), *Pro-Ethiopian army rally held in capital of Somali region*, 14 augustus 2021; vertrouwelijke bron, 1 augustus 2021; ENA, *Ethiopians Rally to Demand Int'l Community Stop Supporting Terrorist TPLF*, 8 augustus 2021; FanaBC, *PM Abiy Praises Ethiopians For Standing Up For ENDF*, 20 augustus 2021.

⁷⁰ Vertrouwelijke bron, 25 augustus 2021.

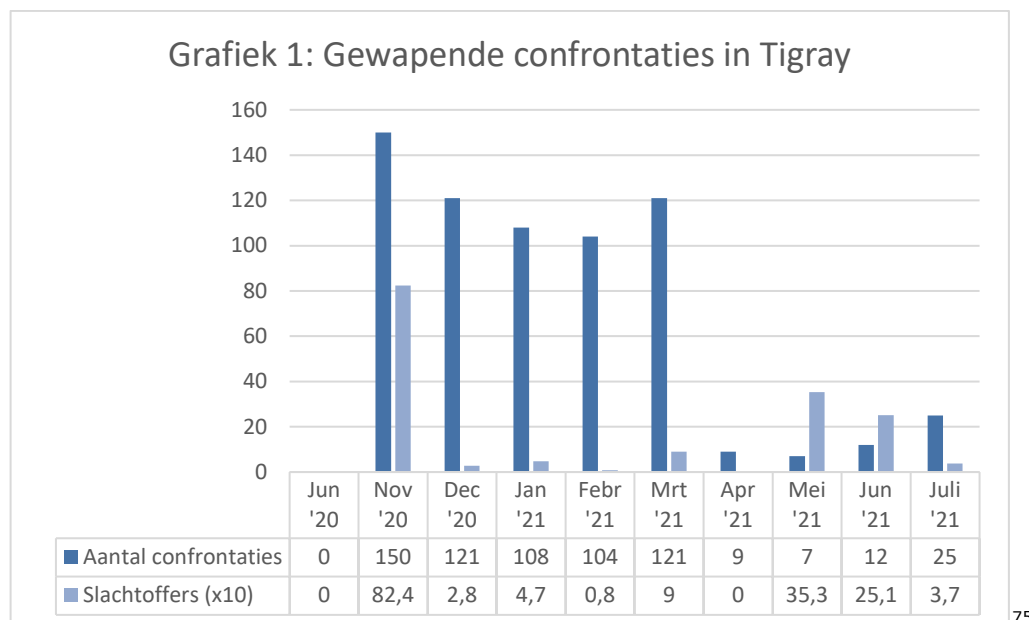
⁷¹ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021.

⁷² Het merendeel van de data die door ACLED verzameld wordt, is secundaire berichtgeving die openbaar is. Het kan derhalve dat er een onderschatting van de daadwerkelijke cijfers worden gegeven. Data inzake aantallen slachtoffers kunnen onderhevig aan subjectiviteit en inaccurate berichtgeving zijn. ACLED verklaart de meest conservatieve schattingen die beschikbaar zijn te gebruiken: ACCORD (Austrian Centre for Country of Origin & Asylum Research and Documentation): *Sudan, year 2020: Update on incidents according to the Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLEd)*, pagina 3, 23 maart, 2021.

⁷³ BBC Monitoring (ETV), *Ethiopia army says killed Tigray rebels attempting entry from Sudan*, 14 mei 2021.

⁷⁴ Vertrouwelijke bron, 4 juni 2021.

delen van Tigray heroverd werden en de strijd zich uitbreidde naar de regio's Afar en Amhara (zie eerder in deze paragraaf).



75

De slachtoffers van het offensief dat in juni 2021 door de TDF/TPLF werd ingezet, komen niet in de statistieken van ACLED terug. De strijdende partijen verklaarden echter vele strijders van de tegenpartij gedood te hebben; zo meldde de TDF/TPLF begin juli 2021 duizenden federale soldaten uitgeschakeld (gedood, gevangen of gewond) te hebben. Nadat de gewapende strijd zich naar de regio's Amhara en Afara had uitgebreid, meldden de federale autoriteiten dat het federale leger en zijn bondgenoten de TDF/TPLF zware verliezen hadden toegebracht. Deze cijfers komen (nog) niet in de statistieken van ACLED terug.⁷⁶ Een vertrouwelijke bron meldde over de cijfers met betrekking tot het geweld in Tigray dat veel berichtgeving dienaangaande vertraging heeft en dat de bekende gegevens waarschijnlijk niet uitputtend zijn.⁷⁷

Burgerdoden

Het aantal incidenten waarbij de gewapende partijen geweld tegen burgers aanwendden laat ook een dalende trend zien na het begin van het conflict. Hierbij dient vermeld te worden dat in november in vergelijking met de andere maanden een onevenredig groot aantal burgerslachtoffers is gevallen. Deze slachtoffers zijn met name toe te schrijven aan de incidenten die in november 2020 in Mai Kadra (ook wel May Cadera of Moya Khadra) en Aksum (ook wel Axum) plaatshadden (zie

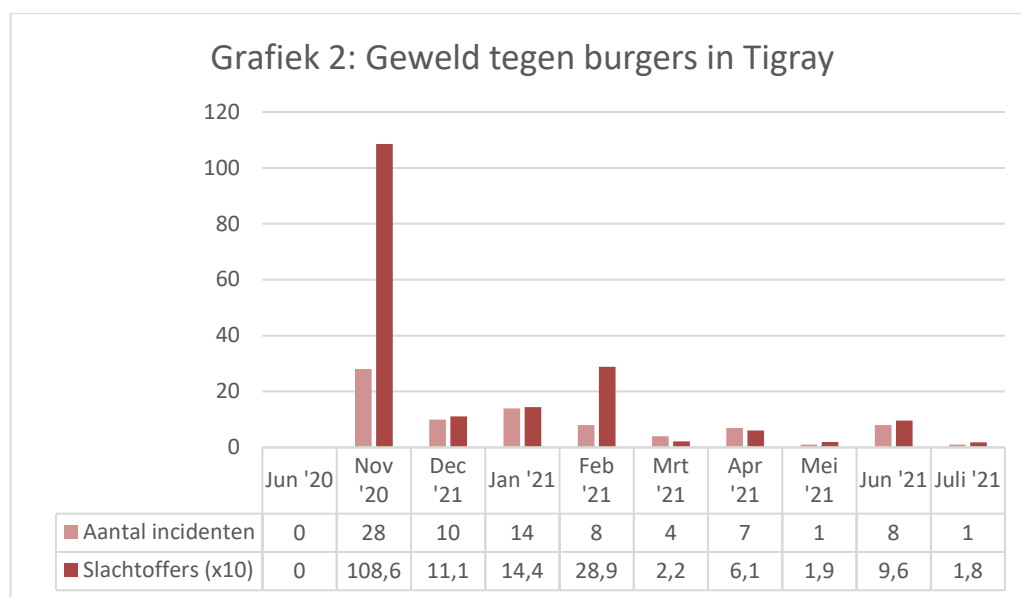
⁷⁵ Grafiek is gemaakt aan de hand van data van het Dashboard van ACLED: <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard> (geraadpleegd op 5 augustus 2021); Door nieuwe berichtgeving over gewapende confrontaties en het aantal slachtoffers zijn de cijfers onderhevig aan veranderingen.

⁷⁶ BBC, *Ethiopia's Tigray crisis: Rebel resurgence raises questions for Abiy Ahmed*, 3 juli 2021; BBC Monitoring (ESAT TV), *Ethiopian army inflicts 'heavy losses' on Tigray rebels*, 3 augustus 2021; BBC Monitoring (ETV), *Ethiopian army claims victory over rebels in Amhara region*, 16 augustus 2021; ACLED, <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard> (geraadpleegd op 5 augustus 2021); de kanttekening dient gemaakt te worden dat de gebruikte cijfers van ACLED de slachtoffers van het geweld in de regio Tigray betroffen, terwijl veel van de slachtoffers van gewapende conflicten tussen het federale leger en bondgenoten en de TDF/TPLF in de maanden juli en augustus 2021 in Amhara en Afar vielen.

⁷⁷ Vertrouwelijke bron, 4 juni 2021.

ook paragraaf 1.2.3).⁷⁸ Een ander incident dat het hoge aantal burgerslachtoffers in november van 2020 verklaart, is de gebeurtenissen eind november in Aksum waarbij Eritrese troepen naar verluidt een groot aantal burgerslachtoffers maakten (zie ook paragraaf 1.2.2 en 1.2.3).⁷⁹ Hoewel het aantal burgerslachtoffers door geweld een dalende tendens laat zien sinds het begin van het conflict in november 2020 zou de voedselschaarste onder de bevolking voor steeds meer slachtoffers zorgen (zie ook paragraaf 1.2.6). Honger zou door de federale overheid en bondgenoten worden ingezet als 'wapen' tegen de Tigrese bevolking (zie ook paragrafen 1.2.2 en 1.2.6).⁸⁰

Na het offensief van de TDF/PLF is er een stijging inzake berichtgeving over burgerslachtoffers. Na de terugtrekking van de federale troepen uit Tigray eind juni 2021 meldde de *Raya Rayuma Democratic Party*⁸¹ dat de TDF/PLF betrokken was bij het doden van burgers van wie het vermoeden bestond dat ze met de door de federale regering ingestelde interim regering samengewerkt zouden hebben (zie ook 1.2.3 en 2.3).⁸² In juli en augustus 2021 zouden er ook burgerslachtoffers in Amhara en Afar gevallen zijn vanwege het conflict (zie paragrafen 1.2.3 en 3.2.1).



83

Criminaliteit

De algehele veiligheidssituatie in Tigray is verslechterd, hetgeen ook inhoudt dat de

⁷⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 49 en 52, februari 2021.

⁷⁹ BBC Monitoring (Fana Broadcasting Corporate Website), *Ethiopia admits Eritrean soldiers killed civilians in Aksum*, 22 mei 2021; Amnesty International, *The Massacre in Axum*, februari 2021; Addis Standard, *Ethiopia Rights Commission confirms Eritrean soldiers massacred civilians in Axum, calls for comprehensive investigation in Tigray*, 24 maart 2021: Volgens Amnesty International waren er honderden burgerslachtoffers gevallen door het geweld van de Eritrese troepen. De *Ethiopian Human Rights Commission* (EHRC) kwam middels een eigen onderzoek op ongeveer honderd burgerslachtoffers.

⁸⁰ The Economist, *Tigray is edging closer to famine; Daily chart*, 22 april 2021.

⁸¹ De *Raya Rayuma Democratic Party* komt op voor de belangen van de bewoners van Raya in Zuid-Tigray van wie velen etnisch Amhara en Oromo zijn, maar zich in eerste instantie vooral identificeren met het gebied Raya.

⁸² ENA (Ethiopian News Agency), *Terrorist TPLF Group Brutally Attacking Civilians in Raya Azebo*, 7 juni 2021; Ezega News, *TPLF Accused of Engaging in Forced Assimilation of Raya People*, 4 september 2020.

⁸³ Grafiek is gemaakt aan de hand van data van het Dashboard van ACLED: <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard> (geraadpleegd op 5 augustus 2021).

criminaliteit aanzienlijk is toegenomen sinds het begin van het conflict. Aan het begin van het conflict heeft het TPLF duizenden criminelen vrijgelaten die op grote schaal aan het plunderen sloegen.⁸⁴ Met het wegvallen van de regionale autoriteiten konden de federale autoriteiten, hoewel deze hard aan het herstel van de overheidsstructuur zeiden te werken, niet zorgen voor de orde en veiligheid die er voor het conflict in Tigray was, aldus verschillende bronnen. Sinds het uitbreken van het conflict is de georganiseerde misdaad gegroeid volgens een vertrouwelijke bron.⁸⁵

1.2.1

De belangrijkste strijdende partijen/actoren die geweld plegen in Tigray

Het Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021 meldde dat begin november 2020 een strijd was ontsponnen tussen de federale overheid en bondgenoten aan de ene kant, en Tigrese veiligheidstroepen aan de andere kant. De Tigrese strijdkrachten, het TPLF/TDF, zouden onder andere bestaan uit de Tigrese speciale veiligheidstroepen, milities en de informele jongerenmilitie Samri genaamd. De federale troepen werden bijgestaan door Amhara milities, de Amhaarse speciale veiligheidstroepen en de Amhara jongerenmilitie Fano. Uit Afar zouden ook milities en speciale veiligheidstroepen met de federale troepen hebben meegevochten. Het ambtsbericht schrijft ook over de vermeende Eritrese betrokkenheid bij het conflict.⁸⁶

In het weekend van 14 en 15 november 2020 werd van Tigrese zijde een raketaanval op de hoofdstad van 'aartsvijand' Eritrea uitgevoerd, waarmee het conflict buiten de Ethiopische landsgrenzen trad. Eritrea zou soldaten en materieel gestuurd hebben om de ENDF in zijn strijd tegen de Tigrese strijders onder leiding van het TPLF te steunen.⁸⁷ Begin januari 2021, aan het einde van de verslagperiode van het algemene ambtsbericht, kwam er in open bronnen berichtgeving naar buiten over de betrokkenheid van Somalische soldaten bij gevechten in Tigray. De soldaten zouden deel uitmaken van ongeveer 4.000 soldaten die door het Eritrese leger getraind werden. De Somalische overheid ontkende de dood van Somalische soldaten, maar had volgens open bronnen wel toegegeven dat er Somalische cadetten naar Eritrea gestuurd waren. De aanwezigheid van Somalische soldaten in Tigray is niet bevestigd.⁸⁸

Hieronder zal van de belangrijkste strijdende partijen een nader beeld geschetst worden:

Tigrayan Defence Force/Tigray People's Liberation Front (TDF/TPLF)

Alhoewel veel bronnen de termen TPLF en TDF (*Tigray Defence Force*: Tigray Verdedigingsmacht) door elkaar gebruiken, stelt menig bron dat het in de huidige situatie meer opportuun is om van de TDF te spreken. De TDF kent ook personen in de gelederen die niet per se aan het TPLF gelieerd hoeven te zijn: ondertussen hebben veel Tigreeërs die zichzelf als geen sympathisant of lid van het TPLF beschouwen zich bij de strijd tegen de federale troepen en bondgenoten aangesloten.⁸⁹ Een vertrouwelijke bron zei zich er terdege bewust van te zijn dat er misstanden waren in Ethiopië ten tijde van het EPRDF/TPLF bewind, maar dat gezien de huidige situatie in Tigray het voor hem ondenkbaar was niet de strijd tegen de

⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021.

⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 9 juni 2021; vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021.

⁸⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina's 48-50, februari 2021.

⁸⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 9, februari 2021.

⁸⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 35, februari 2021.

⁸⁹ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 1, 6 april 2021; vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

federale regering te steunen.⁹⁰ Het TPLF vormt het kader van de TDF, maar de TDF is veel groter dan alleen het TPLF, aldus een vertrouwelijke bron.⁹¹

Volgens zowel open als vertrouwelijke bronnen waren de wreedheden tegen de Tigrese burgerbevolking, waaronder massale moordpartijen, een duidelijke stimulans voor de rekrutering van nieuwe strijders voor de TPLF/TDF.⁹² De militaire leider van de TDF, generaal Tsadkan Gebretensae, was bijvoorbeeld aan het begin van deze eeuw in onmin met het TPLF geraakt vanwege een verschil van inzicht over hoe de oorlog met Eritrea te voeren. Gebretensae werd destijds uit het leger ontslagen, maar toen de strijd vorig jaar november begon, sloot hij zich bij het verzet tegen het federale leger aan.⁹³ Het TPLF is begin mei 2021 door de Ethiopische autoriteiten als terroristische organisatie bestempeld.⁹⁴ De Ethiopische federale overheid waarschuwde de internationale pers om "de strijders van het TPLF niet een verdedigingsmacht (TDF), en de leiders van de rebellen geen regering" te noemen. Door deze termen zou de in de ogen van de federale regering terroristische organisatie legitimiteit krijgen. De federale regering erkent de TDF niet en zal deze term zelf niet gebruiken (zie ook paragrafen 1.2.3 en 3.2).⁹⁵

Op de dag na het uitbreken van het conflict schreef ICG dat de regionale regering van Tigray over een grote paramilitaire troepenmacht en goedgepaste lokale milities beschikte, waarvan de inschatting was dat ze gezamenlijk op ongeveer 250.000 troepen uitkwamen.⁹⁶ Dienaangaande gaf een diplomaat in gesprek met Reuters aan dat onder hen tussen de 30 en 60 duizend effectieve strijders zaten.⁹⁷ Een vertrouwelijke bron meende dat begin november 2020 de regionale regering van Tigray ongeveer 37.000 duizend militieleden en speciale veiligheidstroepen had. Nu zijn er ongeveer 200.000 guerrillaleden in de gelederen van de TDF volgens deze bron.⁹⁸ Onder hen bevinden zich veel Tigrese soldaten die uit de ENDF zijn gedeserteerd.⁹⁹

Op één partij¹⁰⁰ na zouden volgens vertrouwelijke bronnen alle oppositiepartijen in Tigray die vorig jaar september het nog tegen het TPLF hadden opgenomen in de door de federale overheid illegaal verklaarde regionale verkiezingen zich aan de kant van het TPLF/TDF hebben geschaard.¹⁰¹ Zoals eerder in dit ambtsbericht is gesteld, verklaarde een andere bron van contacten in Tigray gehoord te hebben dat er sociale druk binnen Tigray bestaat om ten minste één zoon voor de strijd tegen de federale regering af te staan.¹⁰² Aan de federale overheid gelieerde pers hebben het TPLF/TDF ervan beschuldigd minderjarigen te dwingen om aan hun zijde mee te

⁹⁰ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

⁹¹ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

⁹² The Guardian, *Ethiopia is fighting 'difficult and tiresome' guerrilla war in Tigray, says PM*, 4 april 2021; vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

⁹³ BBC News, *Gen Tsadkan Gebretensae: Ethiopia's Tigray rebel mastermind*, 1 juli 2021.

⁹⁴ BBC Monitoring (ETV), *Ethiopia army says killed Tigray rebels attempting entry from Sudan*, 14 mei 2021.

⁹⁵ Ethiopia Media Outlet, @EthMediaAuth, 18 juli 2021: *Ethiopia warns foreign media over reporting on Tigray*: Om verwarring te voorkomen zal dit ambtsbericht zoveel mogelijk gebruik maken van de combinatie TPLF/TDF, omdat beide denominaties door verschillende partijen door elkaar gebruikt worden.

⁹⁶ ICG, *Clashes over Ethiopia's Tigray Region: Getting to a Ceasefire and National Dialogue*, 5 november 2020.

⁹⁷ Reuters, *Factbox: The forces fighting in Ethiopia's Tigray conflict*, 17 november 2020.

⁹⁸ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

⁹⁹ Vertrouwelijke bron, 15 juni 2021.

¹⁰⁰ Het is niet bekend geworden om welke partij het hier gaat.

¹⁰¹ Vertrouwelijke bron, 15 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021: De Tigrese oppositiepartijen TDP en Arena deden in september 2020 niet mee aan de regionale verkiezingen in Tigray.

¹⁰² Vertrouwelijke bron, 4 juni 2021.

vechten.¹⁰³ Ethiopische overheidsfunctionarissen hebben Soedan en Egypte ervan beschuldigd het TPLF te steunen en de onrust in Tigray aan te wakkeren.¹⁰⁴ De Ethiopische autoriteiten beschuldigen het TPLF op hun beurt ervan andere gewapende oppositiegroeperingen in Ethiopië zoals het OLF/Shane, dat gelijk het TPLF door de federale overheid sinds 1 mei 2021 op de lijst van terroristische organisaties is gezet, met wapens, geld en training te ondersteunen.¹⁰⁵

Ethiopian National Defence Forces (ENDF)

Twee diplomaten gaven in een interview met het persagentschap Reuters aan dat in november 2020 40 à 50.000 ENDF troepen en aan de "federale regering loyale" strijders in Tigray aanwezig waren. Ook schreef Reuters dat volgens *Janes Security Data Group* de ENDF eind 2020 in totaal ongeveer 140.000 personen onder de wapenen had van wie de meesten bij de landmacht zaten.¹⁰⁶ Veel hoge officieren van Tigrese komaf waren al voor het conflict uit het leger ontslagen, maar na de 4^{de} november is het leger praktisch gezuiverd van Tigrese militairen. Veel zijn naar de TDF overgelopen of zitten in militaire detentiecentra (zie ook paragraaf 3.2).¹⁰⁷

Een senior diplomaat stelde in gesprek met Reuters in november 2020 dat premier Abiy bij de grondgevechten steeds meer leunde op de steun van troepen uit Amhara.¹⁰⁸ Vertrouwelijke bronnen zijn van mening dat de federale overheid al voordat het conflict uitbrak met de regionale regering van Amhara en de regering van Eritrea in gesprek was over een mogelijke strijd met Tigray, omdat het zelf voldoende slagkracht ontbeerde. In hoeverre er concrete afspraken zijn gemaakt en in welke mate deze coördinatie ging, is de bronnen onbekend.¹⁰⁹ Een vertrouwelijke bron schatte in dat na meer dan een half jaar strijd er begin juni 2021 350.000 à 370.000 federale troepen met bondgenoten in Tigray zaten. De precieze onderverdeling tussen de verschillende facties kon hij niet aangeven.¹¹⁰ Het is niet duidelijk hoe de commandolijnen tussen het Ethiopische federale leger en de *Eritrean Defence Forces* (EDF: Eritrese strijdkrachten) en de Amhara regionale speciale veiligheidstroepen en gelieerde milities liepen, maar in sommige gebieden trokken ze gezamenlijk op.¹¹¹

Eritrean Defence Forces (EDF: Eritrese Strijdkrachten)

Daar waar het vorige ambtsbericht over Ethiopië nog een slag om de arm hield voor wat betreft de aanwezigheid van Eritrese troepen op Tigrees grondgebied, is deze aanwezigheid nu een voldongen feit. Na maandenlang ontkennen bevestigde premier Abiy Ahmed op 23 maart 2021 dat Eritrese troepen in de noordelijke regio van Ethiopië aanwezig waren. In een toespraak aan het Ethiopische parlement bedankte hij Eritrea allereerst voor het openstellen van haar grenzen voor vluchtende soldaten van het *Northern Command* toen deze eenheid "door verraad" aangevallen werd. Abiy stelde in zijn toespraak dat de Eritrese regering besloten had om gebieden in Tigray onder controle te houden vanwege de verplaatsing van Ethiopische troepen van de grens met Eritrea naar het centrum van Tigray om het

¹⁰³ ENA, Youth TPLF Fighter Expose Group of Forcing Teens to Fight with National Defense Force, 11 november 2020; ENA (Ethiopian News Agency), Captured Child Soldiers Say Forced to Fight for Fear of Being Killed by TPLF, 22 juli 2021.

¹⁰⁴ BBC Monitoring (Suna News), Sudan 'accused' of backing unrest in Ethiopia's Tigray, 6 mei 2021.

¹⁰⁵ Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021

¹⁰⁶ Reuters, *Factbox: The forces fighting in Ethiopia's Tigray conflict*, 17 november 2020.

¹⁰⁷ Vertrouwelijke bron, 15 juni 2021.

¹⁰⁸ Reuters, *Factbox: The forces fighting in Ethiopia's Tigray conflict*, 17 november 2020.

¹⁰⁹ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021.

¹¹⁰ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

¹¹¹ World Peace Foundation, Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine, pagina 1, 6 april 2021; vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

TPLF te bestrijden en vanwege de raketaanval door het TPLF op de Eritrese hoofdstad.¹¹²

Sommige bronnen zijn van mening dat Eritrese troepen zich al op Tigrees grondgebied bevonden voordat in het weekend van 14 en 15 november 2020 de raketaanval op Asmara plaats had. Een bron zegt niet te weten wanneer de Eritrese troepen precies de grens zijn overgetrokken, maar stelde dat de operatie van de federale regering tegen de regionale regering van Tigray werd gecoördineerd met de Eritrese autoriteiten.¹¹³ Op 9 november 2020 beschuldigde de regionale president van Tigray Debretsion Gebremichael Eritrea ervan troepen naar de regio te hebben gestuurd om het federale leger van Ethiopië bij te staan.¹¹⁴ Dezelfde dag dat Gebremichael de beschuldigingen uitte, zouden getuigen gezien hebben dat er mortieren¹¹⁵ waren afgevuurd vanaf Eritrees grondgebied richting Humera, een stad in het westen van Tigray die toen nog in handen was van het TPLF.¹¹⁶

Het Ethiopische federale leger zou weinig tot geen autoriteit hebben over de Eritrese troepen in Tigray, die autonoom te werk zouden gaan.¹¹⁷ Volgens een vertrouwelijke bron had de regering Abiy Eritrea al enkele malen gevraagd zich terug te trekken, maar had het land dat geweigerd.¹¹⁸ Volgens een vertrouwelijke bron leek het er in mei 2021 eerder op dat er meer Eritrese militairen aanwezig waren.¹¹⁹ Het is niet bekend hoeveel Eritrese troepen zich op Ethiopisch grondgebied bevinden. Na het offensief van de TDF/TPLF eind juni 2021 werden de Eritrese troepen in Tigray teruggedrongen, maar ten tijde van het schrijven van dit ambtsbericht was de EDF nog steeds aanwezig in de regio (zie paragraaf 1.2).

De uniformen van de Eritrese soldaten zijn onder andere qua kleur duidelijk te onderscheiden van de uniformen die de Ethiopische soldaten dragen. Het kwam echter voor dat Eritrese soldaten gekleed gingen in Ethiopische uniformen. Ondanks het dragen van het Ethiopische uniform zijn de Eritreeërs te herkennen.¹²⁰ Daar waar de Ethiopische soldaten Amhaars praten, spreken de Eritreeërs Tigrinya of Arabisch.¹²¹ In tegenstelling tot de Ethiopische soldaten die standaard legerschoenen dragen, lopen de Eritreeërs op plastic schoeisel, *congo chama* of *shida* genaamd. Verder hebben sommige Eritreeërs, met name van de etnische groep Beni-Amir, culturele kenmerken, zoals drie littekens op de slaap aan beide kanten van het hoofd.¹²²

¹¹² BBC Monitoring (ETV), *Ethiopian prime minister admits Eritrean troops in Tigray*, 23 maart 2021; Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021.

¹¹³ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

¹¹⁴ Africanews, *Ethiopia Conflict: Tigray accuses Eritrea of involvement*, 11 november 2020; The Jakarta Post, *African bloc wants ceasefire as Ethiopia's Tigray alleges Eritrean incursion*, 10 november 2020.

¹¹⁵ De VAE zou het wapenembargo tegen Eritrea van de VS aan de laars lappen en het land onder andere van drones hebben voorzien: The Economist, *Gulf rivalries are spilling into Africa's Horn*; *The Horn of Africa*, 11 februari 2021.

¹¹⁶ Ethiopia Autonomous Media, *The war in Tigray is being complicated by ideological ambitions*, 11 november 2020; World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 25, 6 april 2021

¹¹⁷ Vertrouwelijke bron, 21 juni 2021.

¹¹⁸ Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021.

¹¹⁹ Vertrouwelijke bron, 10 mei 2021.

¹²⁰ Vertrouwelijke bron, 10 mei 2021.

¹²¹ Alhoewel de Tigreeërs en de Eritreeërs dezelfde taal spreken, bestaan er verschillen. Er is een verschil in accent, maar de Eritreeërs gebruiken bijvoorbeeld ook veel meer Arabische woorden en uitdrukkingen in hun dagelijks taalgebruik (zie ook paragraaf).

¹²² Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 13, februari 2021; Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

Eind mei 2021 verklaarde het OLF (*Oromo Liberation Front*) dat Eritrese soldaten ook in andere delen van Ethiopië waren gesignaleerd. Het OLF zei betrouwbaar bewijs te hebben dat Eritrese soldaten zich schuldig hadden gemaakt aan het willekeurig arresteren en mishandelen van personen in de regio's Oromia en Benishangul-Gumuz.¹²³ Een vertrouwelijke bron merkte hierbij op niet te kunnen bevestigen of dit daadwerkelijk het geval was, maar dat met de verslechterde veiligheidssituatie in die regio's hij het niet ondenkbaar achtte.¹²⁴ In het eerste kwartaal van 2021 maakten openbare bronnen melding van gevechten tussen Ethiopische troepen en milities en het Soedanese leger in het betwiste gebied Al-Fashqa in Soedan. Eritrese troepen zouden hierbij aan de zijde van de Ethiopiërs meevechten. Deze informatie is niet bevestigd.¹²⁵

Amhara Special Forces, milities en Fano (ADF)

Milities, speciale veiligheidstroepen en de jongerenmilitie Fano uit Amhara (verzamelnaam: ADF, zie voetnoot 53) waren vanaf het begin van het conflict betrokken bij de strijd. De ADF bezetten grote delen van de zones West-, Noordwest- en Zuid-Tigray (zie paragraaf 1.2 en kaart 5). Hoogwaardigheidsbekleders van de regio Amhara gaven aan deze gebieden niet te zullen opgeven, omdat gebieden zoals Welkait, de Raya Valley en Humera volgens hen van oudsher bij Amhara hoorden (zie kader 1).¹²⁶ Een vertrouwelijke bron meldde dat de aanwezigheid van Amhara troepen in West-Tigray een doorn in het oog van de federale regering was, maar dat de regionale overheid van Amhara geenszins van plan was om de Amhara troepen uit het gebied te halen.¹²⁷ In de gebieden die onder controle stonden van de ADF opereerden deze troepen veelal autonoom en waren er weinig tot geen troepen van de ENDF aanwezig, aldus verschillende vertrouwelijke bronnen. In Zuid-Tigray zou de ENDF meer presentie hebben dan in West- en Noordwest-Tigray.¹²⁸ De ADF was volgens een vertrouwelijke bron vrij goed gestructureerd.¹²⁹

¹²³ Oromo Liberation Front, OLF/ABO, *OLF Press Statement Facebook, Eritrean Soldiers are Brutally Persecuting Civilians in Abay Chomen Region of West Oromia*, 30 mei 2021; The Africa Report, *Ethiopia/Tigray: Is this Eritrea's final war?*, 28 juni 2021.

¹²⁴ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

¹²⁵ BBC Monitoring, *Africa Watchlist, Website says Ethiopian army 'shelling' Sudanese territories*, 16 februari 2021; BBC Monitoring (Suna News Agency Website), *Sudan army chief inspects troops on Ethiopia border*, 2 april 2021; Anadolu Agency, *Sudan army pushes to control disputed area with Ethiopia*, 2 maart 2021; Bloomberg, *Eritrea Forces Deployed in Disputed Sudan-Ethiopia Area, UN Says*, 24 maart 2021.

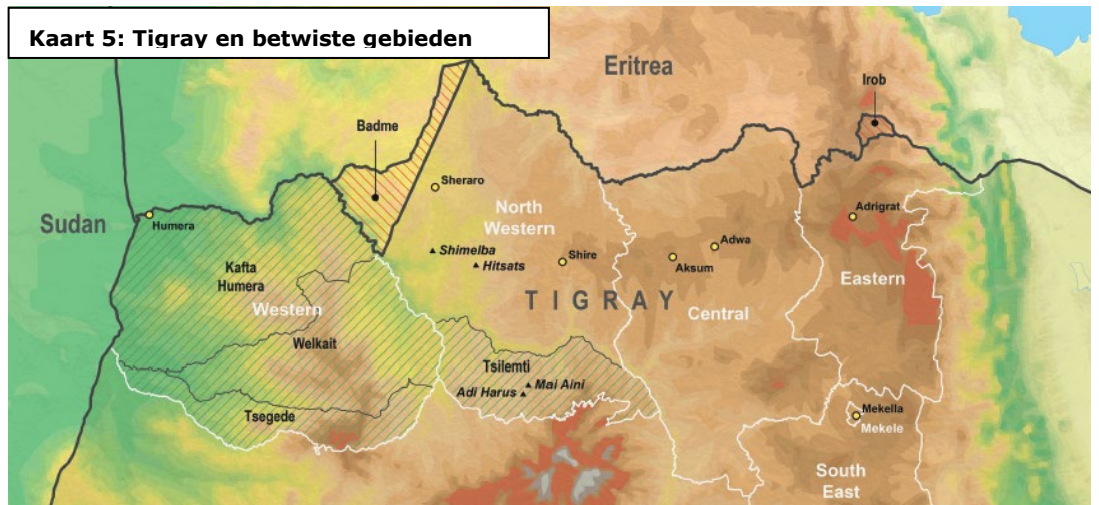
¹²⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië*, pagina 12, februari 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021

¹²⁷ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021.

¹²⁸ Vertrouwelijke bron, 24 juni 2021; vertrouwelijke bron, 21 juni 2021; ENA (Ethiopian News Agency), *Terrorist TPLF Group Brutally Attacking Civilians in Raya Azebo*, 7 juni 2021.

¹²⁹ Vertrouwelijke bron, 21 juni 2021.

Kaart 5: Tigray en betwiste gebieden



Kaart 6: Ethiopië en de regionale staten



-----kader 1: betwiste gebieden-----

Onder het EPRDF/TPLF veranderde Ethiopië van een unitaire in een federale staat. Conform artikel 46 van de Grondwet van 1995 werden negen regionale staten op basis van "vestigingspatronen, taal, identiteit en goedkeuring van het volk" gevormd. In de zomer van 2020 kwam daar na een referendum een tiende regionale staat, Sidama, bij (zie kaart 6). De grenzen van de nieuwe regionale staten doorkruisten eerdere administratieve markeringen. De in kaart 5 groen gearceerde delen van de regio Tigray maakten vroeger deel uit van voornamelijk Amhara sprekende gebieden en zijn volgens de Amhara zonder referendum of goedkeuring van de lokale bevolking na de grondwet van 1995 aan de regio Tigray toegevoegd. Voor 1991 bestond er echter geen regio die de specifieke naam Amhara droeg; de Amhara leefden in verschillende provincies. Bronnen vermeldden dat Tigreeërs op hun beurt ook historische claims op deze gebieden hebben. Tot de jaren veertig van de vorige eeuw werden deze gebieden volgens hen met name bevolkt door personen van Tigrese komaf. Tijdens de eerste *Woyane* (opstand) kwamen de Tigreeërs in 1943 in opstand tegen toenmalig

keizer Haileselassie. Toen de keizer met behulp van de Britse luchtmacht de opstand had neergeslagen, zou hij als represaille gebieden van de Tigreeërs hebben afgepakt en Amhara gestimuleerd hebben om zich aldaar te vestigen.¹³⁰

In 1998 brak er een grensoorlog tussen Ethiopië en Eritrea uit. Deze oorlog eindigde in december 2000 toen in de Algerijnse hoofdstad Algiers door beide partijen een vredesakkoord ondertekend werd. De naar aanleiding van het akkoord opgerichte grenscommissie van de VN bepaalde dat Badme en andere regio's aan Eritrea toebehoorden. Ethiopië wilde echter verder onderhandelen, terwijl Eritrea om implementatie van de opgestelde grenzen vroeg. De Badme-driehoek en Irob die door de VN-commissie waren toegekend, bleven echter onder controle van Ethiopië staan (zie rood gearceerde gebieden in kaart 5). De 'no-war no-peace' situatie die na het Verdrag van Algiers was ontstaan, eindigde in 2018 toen de pas aangetreden premier van Ethiopië Abiy vrede sloot met Eritrea, waarvoor hij in 2019 de nobelprijs voor de Vrede kreeg. Dit leidde echter niet tot de terugtrekking van de Ethiopische troepen uit deze gebieden.¹³¹
----- einde kader -----

Andere regionale troepen

Na de berichtgeving begin 2021 dat er zich Somalische troepen op Tigrees grondgebied zouden bevinden die aan de zijde van de federale troepen zouden meevechten is er in de maanden daarop vaker bericht over deze vermeende aanwezigheid. In mei 2021 verklaarde de Speciale VN-Rapporteur voor de Mensenrechtensituatie in Eritrea dat hij eveneens berichten had ontvangen over de aanwezigheid van Somalische troepen in de buurt van de stad Aksum, hetgeen ten stelligste door de Somalische autoriteiten werd tegengesproken. Ondanks de ontkenningen gingen ouders van Somalische soldaten in juni 2021 nog de straat op om de terugkeer van hun kinderen uit het noorden van Ethiopië te eisen.¹³² De Finse minister van Buitenlandse Zaken en top EU-gezant meldde in het Europees parlement de banden tussen Ethiopië, Eritrea en Somalië en noemde deze driehoeksverhouding "een niet vriendelijk verband voor de andere landen in de regio".¹³³

Voor wat betreft de betrokkenheid van Afar troepen bij de strijd zijn de meningen verdeeld. Een vertrouwelijke bron zei dat in het begin van de strijd er sprake was van Afar regionale veiligheidstroepen en milities die meestreden aan de kant van de federale troepen. Hun bijdrage was echter beperkt, zo stelde de bron.¹³⁴ De Afar en de Tigreeërs hebben historisch gezien altijd een goede band met elkaar gehad. Derhalve was het voor een vertrouwelijke bron onwaarschijnlijk dat milities of veiligheidstroepen uit Afar mee hadden gevochten aan de zijde van de federale troepen. Volgens hem was dit propaganda vanuit de regeringspijp.¹³⁵ Er bestaan geen twisten rondom grondgebied tussen de Afar en de Tigreeërs, zoals die wel bestaan tussen laatstgenoemden en de Amhara; de relaties tussen Tigray en de oosterbuur Afar is derhalve stukken beter, zo stelde een vertrouwelijke bron.¹³⁶

¹³⁰ OmnaTigray, @OmnaTigray, 18 februari 2021: <https://twitter.com/OmnaTigray/status/1362508307047604229>; Anadolu Agency, Ethiopia: 10th regional gov't goes official, 18 juni 2020; Foreign Policy, Ethiopia's Tigray War Is Fueling Amhara Expansionism, 28 april 2021; vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

¹³¹ Ethiopia Observer, *Irob Protests in Tigray Display Local Obstacles to Implementing Eritrea Peace Deal*, 11 juni 2018; The Guardian, *Nobel peace prize: Ethiopian prime minister Abiy Ahmed wins 2019 award – as it happened*, 11 oktober 2019.

¹³² OHCHR, *Situation of human rights in Eritrea, A/HRC/47/21*, 12 mei 2021; BBC Monitoring (Radio Mogadishu), *Somalia denies troops involved in Ethiopia's Tigray war*, 10 juni 2021.

¹³³ Addis Standard, *"ETHIOPIAN LEADERS TOLD ME THEY'RE GOING TO WIPE OUT, DESTROY TIGRYANS", CLAIMS EU ENVOY*, 18 juni 2021.

¹³⁴ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

¹³⁵ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

¹³⁶ Vertrouwelijke bron, 4 juni 2021.

Na het offensief van de TDF/TPLF in juni 2021 riep Abiy Ahmed andere regio's op om troepen te leveren voor de strijd. Oromia, Sidama, SNNPR, *Somali Regional State* en Afar zouden aan dit verzoek gehoor gegeven hebben en regionale troepen naar het strijdtoneel gestuurd hebben (zie paragraaf 1.2).¹³⁷ Het strijdtoneel heeft zich onder andere naar Afar uitgebreid, hetgeen onder andere tot ontheemde inwoners van de regio heeft geleid. De reden dat Afar troepen stuurde, zou te maken kunnen hebben met het feit dat er ook op het grondgebied van deze regio gevochten werd, aldus een vertrouwelijke bron.¹³⁸

1.2.2 *Vormen van geweld/gerichte geweldsmethodes of methodes die willekeurige slachtoffers maken*

Op 4 maart 2021 verklaarde de VN Hoge Commissaris voor de Mensenrechten (OHCHR), Michelle Bachelet, dat diepverontrustende berichten haar kantoor bleven bereiken over seksueel en gendergerelateerd geweld, buitengerechtigde executies, grootschalige vernielingen en plunderingen van publiek en privaat bezit in Tigray. OHCHR noemde alle strijdende partijen, de ENDF, het TPLF, de EDF en de regionale troepen en gelieerde militias uit Amhara, als verantwoordelijk voor de misstanden.¹³⁹ Human Rights Watch (HRW) meldde eind mei 2021 naast bovengenoemde misdaden tegen de menselijkheid ook berichten over willekeurige bombardementen,¹⁴⁰ en grootschalige moordpartijen, zoals in Mai Kadra en Aksum.¹⁴¹ In het westen van Tigray verjoegen de ADF op grote schaal tevens etnische Tigreeërs uit het gebied, hetgeen de autoriteiten van de V.S. als 'etnische zuiveringen' omschreven.¹⁴² IDP's (*internally displaced persons*) en Eritrese vluchtelingen zouden door Eritrese en Ethiopische troepen onder dwang uit kampen zijn gehaald alwaar ze bescherming hadden gezocht. Honger zou tevens als wapen worden ingezet om de Tigrese bevolking te verzwakken.¹⁴³

Zowel open als vertrouwelijke bronnen verklaarden dat de EDF verantwoordelijk waren voor de meeste wandaden.¹⁴⁴ De Universiteit van Gent noemde in haar rapport over de situatie in Tigray dat van de gedocumenteerde burgerslachtoffers¹⁴⁵ de dadergroep voor 50% uit Eritrese soldaten, voor 20% uit Ethiopische federale soldaten, voor 16% uit eventueel Ethiopische of Eritrese soldaten en voor 4% uit Amhara militias bestond. Amnesty International (AI) schreef dat het Eritrese leger bijvoorbeeld eind november 2020 gecoördineerd en systematisch burgers in de plaats Aksum zou hebben gedood. Ook HRW en de EHRC (*Ethiopian Human Rights Commission*) maakten melding van de gewelddadigheden door de Eritrese troepen

¹³⁷ BBC Monitoring (ETV), *Ethiopia's Amhara state braces for clashes with TPLF rebels*, 14 juli 2021; BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia PM urges national support against fresh TPLF offensive*, 15 juli 2021; BBC Monitoring, *BBCM Africa Watchlist for 21 July; Ethiopia's TPLF rebels block more humanitarian convoys*, 21 juli 2021.

¹³⁸ Vertrouwelijke bron, 15 juli 2021.

¹³⁹ UN News, *Amidst 'conflict, blanket denials and finger-pointing', UN rights chief calls for probe in Ethiopia's Tigray*, 4 mei 2021.

¹⁴⁰ *The Telegraph* maakte eind mei 2021 melding van het vermeende gebruik van fosforbommen door het Ethiopische leger. Dit bericht werd ten stelligste door de Ethiopische overheid tegengesproken en is niet door andere bronnen bevestigd: *The Telegraph, Exclusive: Ethiopians suffer horrific burns in suspected white phosphorus attacks*, 24 mei 2021.

¹⁴¹ HRW, *Ethiopia: Tigray Schools Occupied, Looted*, 28 mei 2021; Addis Standard, *NEWS: DOZENS OF CIVILIANS KILLED, INJURED IN MARKET AIRSTRIKE IN TIGRAY; ARMY OFFICIALS SAY COMBATANTS, NOT CIVILIANS THE TARGET*, 24 juni 2021.

¹⁴² *The Economist*, *The war in Tigray is taking a frightful human toll; Ethiopia's war economy*, 15 april 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021; vertrouwelijke bron, 21 juni 2021.

¹⁴³ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 23, 6 april 2021

¹⁴⁴ Vertrouwelijke bron, 21 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 22 januari 2021.

¹⁴⁵ Gedocumenteerd betekent dat de naam en andere gegevens van het slachtoffer bekend zijn.

in Aksum (zie paragraaf 1.2.3).¹⁴⁶ In 10% van de gevallen was de dadergroep onbekend volgens de Gentse onderzoekers. Hierbij moet gezegd worden dat het onderzoek van de universiteit zich met name toespitste op de ENDF en bondgenoten als dadergroep. Alhoewel er bij de gedocumenteerde burgerslachtoffers geen enkel geval aan de TDF of bondgenoten toegeschreven werd, konden er tussen de gerapporteerde gevallen wel leden van de TDF als daders bijzitten, stond in het rapport geschreven. Het rapport stelt dat gezien de geraadpleegde bronnen, voornamelijk van Tigrese etniciteit, het rapport enigszins bevooroordeeld kan zijn. Desondanks schetst het een beeld van de verhoudingen tussen de ENDF, EDF en ADF, hetgeen met andere bronnen overeen komt.¹⁴⁷

De Eritrese en Ethiopische autoriteiten verklaarden begin april 2021 dat de vermeende wreedheden en misdaden tegen de menselijkheid die door hun troepen gepleegd zouden zijn schromelijk overdreven waren, terwijl de vermeende misdaden van het TPLF niet onderzocht werden.¹⁴⁸ Voor wat betreft vermeende wreedheden van de kant van het TPLF en gelieerde facties maakte het ambtsbericht van februari 2021 reeds melding van de massamoord op met name Amhara in de plaats May Kadra in het westen van Tigray vlak na het uitbreken van het conflict. Aan het TPLF gelieerde milities en de Tigrese jeugdgroep Samri werden als voornaamste dadergroep genoemd. Toen May Kadra in handen van de ADF gevallen was, zouden er bij wraakacties van Amhaarse zijde ook Tigreeërs zijn vermoord.¹⁴⁹

Volgens *The Economist* bestond er betrouwbare berichtgeving betreffende het verbranden van gewassen en het doden van vee door het federale leger en bondgenoten. Het nieuwsmedium schreef dat als deze aantijgingen bewaarheid bleken, het om oorlogsmisdaden zou gaan.¹⁵⁰ In dezen worden met name het Ethiopische en Eritrese leger genoemd als diegenen die achter dergelijke praktijken zaten.¹⁵¹ Op 15 juni 2021 verklaarde de toenmalige humanitaire coördinator van de VN Mark Lowcock¹⁵² dat Eritrese soldaten in Tigray 'hongersnood' als een wapen inzetten. Eritrese autoriteiten antwoordden hierop dat Eritrea zich niet aan het uithongeren van de Tigrese bevolking bezondigde en dat Lowcock zich voor de propagandawagen van het TPLF had laten spannen.¹⁵³ Ook premier Abiy Ahmed weerlegde de berichtgeving dat zijn regering moedwillig de bevolking van Tigray zou uithongeren. Gelijk de Eritrese autoriteiten noemde hij dit "pure propaganda".¹⁵⁴ Daarentegen stelden de Ethiopische autoriteiten op hun beurt dat het TPLF verantwoordelijk was voor aanvallen op hulpkonvooien en het stelen en plunderen van voedselvoorraden. Desgevraagd kwamen ze niet met concrete voorbeelden.¹⁵⁵ Toen de federale overheidstroepen zich bij de opmars van de TDF/TPLF uit Mekelle

¹⁴⁶ Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 23, februari 2021; HRW, *Ethiopia's Axum Findings Ignore Massacre of Civilians*, 12 mei 2021; Addis Standard, *News Alert: Ethiopia Rights Commission confirms Eritrean soldiers massacred civilians in Axum, calls for comprehensive investigation in Tigray*, 24 maart 2021.

¹⁴⁷ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 24, 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. *Journal of Maps*, preprint.

https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation.

¹⁴⁸ Reuters, *Eritrean soldiers kill nine civilians in Tigray, Ethiopian regional official says*, 14 april 2021.

¹⁴⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië*, pagina 48-49, februari 2021.

¹⁵⁰ The Economist, *Ethiopia's government appears to be wielding hunger as a weapon; Ethiopia's civil war*, 21 mei 2021

¹⁵¹ VRT, *Rapport: "Inwoners van Tigray (Ethiopië) worden bewust op grote schaal uitgehongerd als oorlogswapen"*, 6 april 2021; Vertrouwelijke bron, 10 mei 2021; Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 44, 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. *Journal of Maps*, preprint.

https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation.

¹⁵² In juli 2021 is Lowcock opgevolgd door de Brit Martin Griffiths.

¹⁵³ BBC Monitoring (Shabait Website), *Eritrea rejects accusations over Ethiopia's Tigray situation*, 17 juni 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021

¹⁵⁴ BBC Monitoring (ETV), *Claims of famine in Tigray 'pure propaganda' - Ethiopian PM*, 24 juni 2021.

¹⁵⁵ BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia wants Tigray rebels condemned for 'devilish acts'*, 3 juni 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021.

terugtrokken eind juni 2021, vielen ze het kantoor van UNICEF en WFP in de Tigrese hoofdstad binnen en vernielden ze het VSAT-systeem van UNICEF.¹⁵⁶

1.2.3

Willekeurig of gericht geweld tegen specifieke groepen

Uit open en vertrouwelijke bronnen is gebleken dat er zowel willekeurig als gericht geweld is toegepast door alle strijdende partijen in het conflict. Alleen al het feit dat iemand een potentieel strijder voor de TDF/TPLF kon zijn, kon een doodvonnis beteken. Veel leiders van het TPLF zijn naar verluidt doelgericht door het federale leger en bondgenoten uitgeschakeld. Aan de andere kant doodde de TDF/TPLF gericht medewerkers van de door de federale regering ingestelde interim-regering in Tigray. Eritrese vluchtelingen in Tigray zaten tussen twee vuren. Aan de ene kant werden Eritrese vluchtelingen van wie velen vanwege politieke motieven Eritrea waren ontvlucht door Eritrese troepen opgepakt en teruggestuurd naar Eritrea. Van veel vluchtelingen is het lot onbekend. Aan de andere kant werden ze het doelwit van de TDF/TPLF, omdat ze medeverantwoordelijk werden gehouden voor de wandaden van het Eritrese leger in Tigray. Normale burgers in Tigray waren het slachtoffer van willekeurig geweld, zoals wraakacties, ongerichte bombardementen en lukraak schieten op bijvoorbeeld vluchtende burgers. Hieronder zal elke slachtoffergroep afzonderlijk van elkaar behandeld worden:

TPLF kopstukken

Abiy heeft verscheidene malen verklaard dat de federale militaire operatie niet tegen de Tigrese bevolking was, maar tegen "onze vijanden", het TPLF.¹⁵⁷ Na het uitbreken van het conflict in Tigray verklaarden de Ethiopische autoriteiten op 24 november 2020 dat de leiders van het TPLF onder andere aangeklaagd zouden worden voor hoogverraad en terrorisme.¹⁵⁸ Menig leider van het TPLF is gearresteerd of gedood. In januari 2021 vonden bijvoorbeeld drie kopstukken van het TPLF, onder wie oud-federaal minister van Buitenlandse Zaken, Seyoum Mesfin, de dood. De verklaring van de federale regering was dat de mannen zich verzet zouden hebben tegen hun arrestatie. BBC News schreef dat sommigen hun vraagtekens bij deze verklaring zetten en van mening waren dat de mannen in "koelen bloede" waren vermoord.¹⁵⁹ Op 1 mei 2021 is het TPLF door de federale overheid als terroristische organisatie aangewezen, wat zou kunnen leiden tot verdere vervolging en arrestatie van leden en supporters van de partij (zie paragraaf 1.2.1).¹⁶⁰

(Potentiële) strijders

AI schreef dat toen eind november 2020 Eritrese soldaten¹⁶¹ de plaats Aksum binnentrokken, deze gericht op zoek gingen naar TPLF-strijders en militieleden. Getuigen met wie AI had gesproken, verklaarden dat mannen en jongemannen bij de geringste verdenking¹⁶² van betrokkenheid bij het TPLF werden gedood door de

¹⁵⁶ Reuters, *UNICEF accuses Ethiopian troops of targeting its Tigray office*, 28 juni 2021; AfricaNews, *Ethiopian military loots UNICEF office in Tigray capital*, 29 juni 2021; CNN, *Ethiopia's government announce ceasefire as Tigrayan troops retake region's capital*, 29 juni 2021.

¹⁵⁷ BBC Monitoring (ETV), *Ethiopian prime minister admits Eritrean troops in Tigray*, 23 maart 2021; Reuters, *Ethiopia's crackdown on ethnic Tigrayans snares thousands*, 7 mei 2021; Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021

¹⁵⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië*, pagina 18, februari 2021.

¹⁵⁹ BBC News, *Ethiopia's Tigray crisis: What a blind man's death reveals*, 1 februari 2021; Vertrouwelijke bron, 22 januari 2021; The Economist, *After two months of war, Tigray faces starvation; Ethiopia*, 21 januari 2021.

¹⁶⁰ Al Jazeera, *Ethiopia to designate TPLF, OLF-Shene as 'terror' groups*, 1 mei 2021.

¹⁶¹ Een bron van AI zei dat het zowel om Eritrese als Ethiopische soldaten zou kunnen gaan. De soldaten droegen Ethiopische uniformen, maar dit uniform werd ook door Eritreeërs gedragen, aldus de bron.

¹⁶² De *shirit*, een soort sarong die om de middel wordt geslagen en die geassocieerd wordt met TPLF-strijders, kon bijvoorbeeld al voldoende zijn om verdacht te worden van betrokkenheid. Ook beeldmateriaal op mobieltjes waaruit steun voor het TPLF zou blijken, werd als bewijs gezien aldus bronnen van AI.

Eritreeërs.¹⁶³ Een vertrouwelijke bron was van mening dat alleen al het feit een jongeman te zijn die de wapens tegen de federale regering en medestanders kon oppakken een doodvonnis zou kunnen betekenen. Derhalve waren volgens hem veel jongemannen de bergen ingetrokken of naar Mekelle vertrokken, omdat ze meenden daar veiliger te zijn.¹⁶⁴ Premier Ahmed Abiy verklaarde dat zijn troepen moeilijk onderscheid konden maken tussen burger en strijder. Het TPLF/TDF zou guerrilla-tactieken aanwenden en de Tigrese strijders zouden zich in burgerkleding onder de burgerbevolking begeven, aldus de premier.¹⁶⁵

Burgers

Ondanks de uitspraken van Abiy dat de strijd tegen het TPLF was en niet de Tigrese burger, maakten de ENDF en bondgenoten burgerslachtoffers. In gebieden waar Amhara troepen waren geweest, was graffiti op de muren gevonden waarop in Amhaars geschreven stond dat "Tigray schoongeveegd moest worden."¹⁶⁶ Ook op het TV-station ESAT TV dat vanuit het buitenland opereert, zou in een programma verklaard zijn dat de strijd tegen de gehele Tigrese bevolking was.¹⁶⁷ Volgens een vertrouwelijke bron had een federale overheidsfunctionaris gezegd dat alle bewoners van Tigray het slachtoffer van het conflict waren.¹⁶⁸ De Tigrese bevolking zou gestraft worden om de TDF te verzwakken en op de knieën te krijgen.¹⁶⁹ De Tigreeërs uit het door Amhara special forces en milities bezette West-Tigray werden op grote schaal gedwongen het gebied te verlaten.¹⁷⁰ In de gebieden die door Amhara troepen gecontroleerd werden, werd de Tigrese identiteitskaart van inwoners afgepakt en vervangen door een exemplaar in het Amhaars, inclusief Amhaars stempel.¹⁷¹

Er bestaat berichtgeving over burgers die slachtoffer zijn geworden van bombardementen. Op 9 november 2020 meldde HRW dat er vanaf de Eritrese grens met mortieren en tanks op de stad Humera werd geschoten waarbij explosies bij scholen, gebedsplekken en het belangrijkste ziekenhuis van de stad te ontwaren vielen.¹⁷² Bij de aanval op de Tigrese stad Aksum eind november 2020 zouden Ethiopische en Eritrese troepen alvorens de stad binnen te trekken zonder onderscheid te maken tussen doelwitten de stad gebombardeerd hebben.¹⁷³ Op 22 juni zouden volgens berichten in de pers burgers gedood en gewond zijn bij een luchtaanval van het federale leger op een markt in Togoga, ongeveer 25 kilometer ten westen van de hoofdstad Mekelle. Gezondheidsmedewerkers spraken van 64 doden en tientallen gewonden. Het Ethiopische federale leger heeft toegegeven luchtaanvallen in Tigray uit te voeren, maar ontkende daarbij burgerdoelen aan te

¹⁶³ Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 7-8, februari 2021

¹⁶⁴ Vertrouwelijke bron, 4 juni 2021.

¹⁶⁵ The Guardian, *Ethiopia is fighting 'difficult and tiresome' guerrilla war in Tigray, says PM*, 4 april 2021.

¹⁶⁶ HRW, *Ethiopia: Tigray Schools Occupied, Looted*, 28 mei 2021.

¹⁶⁷ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

¹⁶⁸ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021:

¹⁶⁹ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 44, versie maart 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. *Journal of Maps*, preprint.
https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation

¹⁷⁰ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021

¹⁷¹ Focus on Africa, *Tigray, Irob and Kunama Ethnic Groups Risk Extinction*, 12 april 2021.

¹⁷² World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 25, 6 april 2021

¹⁷³ Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 5, februari 2021

vallen.¹⁷⁴ Satellietbeelden zouden aantonen dat er wel degelijk een bombardement op de markt had plaatsgehad.¹⁷⁵

Naast willekeurige bombardementen is er ook berichtgeving over het gericht doden van burgers. De NOS berichtte in een artikel eind mei 2021 dat naast de zogenaamde nevenschade van de oorlog, burgers zeiden direct aangevallen te zijn.¹⁷⁶ Eritrese soldaten zouden tijdens de gebeurtenissen eind november 2020 in Aksum op vluchtende burgers, onder wie kinderen, hebben geschoten. Vervolgens zouden de Eritreeërs volgens ooggetuigen geschoten hebben op mensen die de gedode burgers van de straat wilden halen. Ook zouden de Eritrese soldaten buitenrechtelijke executies van mannen en jongens uitgevoerd hebben. Na het vermeende bloedbad zetten de Eritreeërs honderden mannelijke inwoners van Aksum gevangen en dreigden hen te doden als ze aangevallen zouden worden. Tijdens hun detentie werden de mannen mishandeld en van hun persoonlijke bezittingen gestript.¹⁷⁷ Op 8 mei 2021 doodden Eritrese troepen naar verluidt 19 burgers, onder wie vrouwen en kinderen, in de plaats Abuna Yemata in het noordoosten van Tigray.¹⁷⁸ Zowel het incident in Aksum als in Abuna Yemata volgde op een confrontatie tussen Eritrese en Tigrese troepen. Een vertrouwelijke bron stelde dat Eritrese troepen dorpen en burgers met rust lieten waarvan ze meenden dat er geen dreiging uitging. Er is echter ook berichtgeving over het doden van burgers door Eritrese troepen zonder dat daar een confrontatie met Tigrese troepen aan vooraf ging.¹⁷⁹ Een vertrouwelijke bron zei dat hij terwijl hij probeerde Tigray uit te vluchten door een dorp in Centraal-Tigray kwam waar op een plein doodgeschoten burgers, onder wie kinderen lagen. Desgevraagd kon hij niet zeggen wie de daders waren, maar hij wist wel te vertellen dat het gebied op dat moment in handen was van de EDF.¹⁸⁰

Naast het doden van Tigrese burgers door het Ethiopische federale leger en bondgenoten zijn er ook gebeurtenissen waar personen van andere ethniciteiten de dood hebben gevonden tijdens het conflict. Zoals reeds eerder gemeld doodden Tigrese milities en de Tigrese jeugdgroep Samri honderden burgers, met name Amhara's, tijdens de gebeurtenissen in Mai Kadra in november 2020. Toen de Amhara veiligheidstroepen en milities de Tigrese strijders hadden verjaagd en Mai Kadra hadden ingenomen, zouden ze wraak op de Tigrese bevolking hebben genomen waarbij tientallen personen zouden zijn omgekomen (zie ook paragraaf 1.2). Volgens het Ethiopische leger zouden Tigrese strijders begin april 2021 een konvoi dat van Adwa op weg was naar Temben in West-Tigray hebben aangevallen en bij de aanval burgerslachtoffers hebben gemaakt.¹⁸¹ Nadat begin juli 2021 de troepen van de TPLF/TDF delen van Zuid-Tigray hadden heroverd, zouden volgens ENA honderden inwoners van Raya, waar veel etnische Amhara leven, vermoord zijn

¹⁷⁴ Addis Standard, *NEWS: DOZENS OF CIVILIANS KILLED, INJURED IN MARKET AIRSTRIKE IN TIGRAY; ARMY OFFICIALS SAY COMBATANTS, NOT CIVILIANS THE TARGET*, 24 juni 2021; The Independent, *'Like a hell': Ethiopia airstrike survivors recall massacre*, 27 juni 2021; BBC Monitoring (ENA Website), *Ethiopia says Tigray bombing reports 'diversionary tactic'*, 24 juni 2021; Garowe Online, *ENDF airstrike in Tigray condemned as PM Abiy Ahmed's record is questioned*, 27 juni 2021

¹⁷⁵ BBC News, *Ethiopia's Tigray crisis: What happened the day a bomb hit a market*, 30 november 2021.

¹⁷⁶ NOS, *Deur staat voor buitenwereld nog maar op een kier in Ethiopische deelstaat Tigray*, 27 mei 2021

¹⁷⁷ Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 4-5, februari 2021

¹⁷⁸ The Guardian, *Eritrean soldiers killed 19 civilians in latest Tigray atrocity, locals claim*, 1 juni 2021.

¹⁷⁹ Reuters, *Eritrean soldiers kill nine civilians in Tigray, Ethiopian regional official says*, 14 april 2021; BBC Monitoring (Fana Broadcasting Corporate Website), *Ethiopia admits Eritrean soldiers killed civilians in Aksum*, 22 mei 2021.

¹⁸⁰ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

¹⁸¹ BBC Monitoring (ETV), *Ethiopian army says TPLF rebels killed civilians in ambush*, 7 april 2021

door de Tigrese troepen. Op twitter werd de federale overheid ervan beschuldigd delen van Zuid-Tigray onbeschermd achtergelaten te hebben.¹⁸²

Eritrese vluchtelingen/oppositie

Veel van 96.000 Eritrese vluchtelingen in Tigray, van wie velen Eritrea waren ontvlucht om onder de gedwongen langdurige dienstplicht uit te komen, zitten volgens een vertrouwelijke bron tussen twee vuren. Aan de ene kant hebben ze te duchten van de Eritrese troepen en aan de andere kant ziet de Tigrese bevolking hen als de vijand vanwege de misstanden waar de Eritrese soldaten van beschuldigd worden.¹⁸³

De twee vluchtelingenkampen in het noorden van Tigray, Hitsats en Shimelba, zijn vernield en verlaten; de vluchtelingen zouden zijn gevlucht naar de zuidelijke kampen, of naar Soedan, of door Eritrese troepen teruggebracht naar Eritrea. Ook zouden Eritrese vluchtelingen zijn gedood door Eritrese troepen. Sommigen van de Eritrese vluchtelingen zouden door het Eritrese leger ingelijfd zijn en gedwongen zijn om aan de strijd in Tigray deel te nemen.¹⁸⁴ Vertrouwelijke bronnen schatten in dat van tussen de 11.000 en 20.000 Eritrese vluchtelingen het lot onbekend was (zie ook paragraaf 4.1).¹⁸⁵

In het ambtsbericht van februari 2021 werd gemeld dat de Eritrese veiligheidstroepen het naar verluidt met name op Eritrese oppositieleiden hadden voorzien.¹⁸⁶ Een vertrouwelijke bron meldde dat hij uit Tigray via Addis Abeba naar het buitenland was gevlucht, omdat hij gezocht zou worden vanwege zijn activiteiten voor een radiozender die vanuit Mekelle oppositie tegen de Eritrese regering voerde.¹⁸⁷ Bij de herovering door de TPLF/TDF van delen van Zuidwest-Tigray, waaronder het gebied waar de vluchtelingenkampen Mai Aini en Adi Harush gelegen zijn, zouden Eritrese vluchtelingen het slachtoffer zijn geworden van geweld, ontvoeringen, en arrestaties vanwege hun vermeende affiliatie met het Eritrese leger. Volgens het Ethiopische *Agency for Refugees and Returnees Affairs* (ARRA) zouden op 22 juli 2021 tot dusver zes Eritrese vluchtelingen door het TPLF/TDF in het heroverde gebied zijn gedood.¹⁸⁸ UNHCR verklaarde eind juli 2021 zich ernstige zorgen te maken over het lot van de duizenden Eritrese vluchtelingen die "geen kant opkonden" in de kampen in Tigray vanwege voortdurende gevechten in en rondom de kampen tussen de verschillende partijen. Ongeveer 24.000 Eritrese vluchtelingen in Mai Aini en Adi Harush leefden volgens de VN-organisatie in constante angst vanwege intimidatie en mishandelingen.¹⁸⁹

(Internationale) hulpverleners

In het vorige ambtsbericht van februari 2021 werd reeds gewag gemaakt van (internationale) hulpverleners die tijdens de strijd waren omgekomen. Drie medewerkers zouden omgekomen zijn toen ze probeerden te voorkomen dat

¹⁸² ENA (Ethiopian News Agency), *Terrorist TPLF Group Brutally Attacking Civilians in Raya Azebo*, 7 juni 2021; Borkena, *TPLF forces reportedly controlled Korem town, pushing further south*, 12 juli 2021; Messenbet Assefa, @messiassefa, 13 juli 2021: <https://twitter.com/messiassefa/status/1414875664000356352>

¹⁸³ Vertrouwelijke bron, 4 juni 2021.

¹⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 22 januari 2021; Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021; World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 47, 6 april 2021

¹⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 21 mei 2021; Vertrouwelijke bron, 27 mei 2021; vertrouwelijke bron, 5 augustus 2021.

¹⁸⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 69, februari 2020.

¹⁸⁷ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

¹⁸⁸ UNHCR, *Statement by UN High Commissioner for Refugees Filippo Grandi on the situation of Eritrean refugees in Ethiopia's Tigray Region*, 13 juli 2021; FanaBC, *Eritrean Refugees' Situation In Mai-Tsebri Area Continues To Be A Matter Of Grave Concern: ARRA*, 22 juli 2021.

¹⁸⁹ UNHCR, *Eritrean refugees in Tigray caught up in conflict*, 27 juli 2021.

Eritrese vluchtelingen door Eritrese troepen uit het vluchtelingenkamp Hitsats gehaald werden.¹⁹⁰ Een vertrouwelijke bron stelde begin mei dat risico's voor hulpverleners in Tigray nog groot waren. Op dat moment waren al zeven hulpverleners, allen lokale medewerkers, omgekomen sinds het uitbreken van het conflict.¹⁹¹ Eind juni werden drie medewerkers van Artsen zonder Grenzen nabij de hoofdstad Mekelle door onbekenden vermoord. Zowel de TPLF/TDF als Eritrese troepen werden van de moord beschuldigd.¹⁹² Het is niet duidelijk hoeveel hulpverleners tijdens het conflict de dood hebben gevonden. De humanitaire coördinator van de VN Lowcock meldde op 15 juni, voor de dood van de MSF (*Medecins sans Frontieres*) medewerkers, dat er tien hulpverleners waren gedood. BBC Monitoring sprak daarentegen eind juni 2021 over een totaal van acht.¹⁹³

Leden interim-regering

De federale regering heeft het TPLF ervan beschuldigd tientallen leden van de door de federale regering aangestelde interim regering in Tigray vermoord of ontvoerd te hebben.¹⁹⁴ De Ethiopische autoriteiten meldden eind mei dat de "guerrilla" van het TPLF 22 leden van de interim regering in verschillende delen van Tigray ontvoerd zou hebben en ongeveer twintig van hen zou hebben gedood. Eind juni 2021 werd de dood van Enbza Tadesse op sociale media gemeld. Tadesse, ingenieur van beroep en werkzaam voor de interim regering, zou door aan TPLF gelieerde elementen ontvoerd en gedood zijn.¹⁹⁵ Na het heroveren van gebieden in Tigray zou het TPLF/TDF het voorzien hebben op personen van wie het vermoeden bestond dat zij hadden meegewerkt aan de door de federale regering ingestelde interim regering. Bij deze repercussies zouden doden zijn gevallen, maar de aantallen zijn niet bekend. Ongeveer driehonderd leden en medewerkers van de interim regering waren na de val van Mekelle uit vrees voor repercussies naar Addis Abeba gevlucht.¹⁹⁶

1.2.4

Risico dat vrouwen lopen om slachtoffer van geweld te worden

Er zijn legio voorbeelden van seksueel geweld tegen vrouwen en kinderen.¹⁹⁷ Op 19 februari 2021 gaf de Ethiopische president Sahle-Work Zewde toe dat vrouwen op grote schaal verkracht werden in Tigray zonder daarbij in te gaan op de daders.¹⁹⁸ De VN-gezant voor seksueel geweld in conflictsituaties, Pramila Patten, verklaarde op 14 april 2021 dat in het bergachtig gebied van Noord en centraal Tigray vrouwen en meisjes het slachtoffer waren van een soort seksueel geweld "dat zijn weerga niet kende".¹⁹⁹

De schattingen lopen uiteen van honderden tot duizenden vrouwen, van jonge meisjes tot bejaarde vrouwen, die slachtoffer zijn geworden van een vorm van seksueel geweld. Sommige vrouwen vertelden door verschillende mannen

¹⁹⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 50, februari 2020.

¹⁹¹ Vertrouwelijke bron, 10 mei 2021

¹⁹² FanaBC, *Ethiopian Government Expresses Condolences On Killings Of MSF Staffers In TPLF Hotspots*, 26 juni 2021; MSF, *MSF horrified by the brutal murder of three colleagues in Ethiopia*, 25 juni 2021

¹⁹³ Vertrouwelijke bron, 29 juni 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021; BBC Monitoring, *Ethiopia expresses condolences over MSF killings, says aid staff warned*, 26 juni 2021.

¹⁹⁴ Reuters, *Biden says humanitarian access must be granted in Ethiopia's Tigray region*, 27 mei 2021; BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia wants Tigray rebels condemned for 'devilish acts'*, 3 juni 2021.

¹⁹⁵ Borkena, *TPLF assassinated a member of Interim administration in Tigray*, 24 juni 2021.

¹⁹⁶ BBC Monitoring, *Africa Watchlist for 8 July, Pro-government officials in Ethiopia's Tigray decry 'inhumane acts' by rebels*, 8 juli 2021; The Guardian, *Interim government of Tigray flees as rebels seize capital*, 28 juni 2021; vertrouwelijke bron, 8 juli 2021.

¹⁹⁷ UN Security Council, *Security Council Press Statement on Ethiopia SC/14501*, 22 april 2021

¹⁹⁸ The Economist, *Soldiers have killed hundreds of civilians in Tigray; The war in Tigray*, 26 februari 2021

¹⁹⁹ Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict, *Statement of SRSG-SVC Pramila Patten at the Security Council Open Debate on Conflict-Related Sexual Violence*, 14 april 2021.

gedurende meerdere dagen stelselmatig te zijn verkracht. Het aantal gerapporteerde gevallen van seksueel geweld zou volgens een arts het topje van de ijsberg zijn. Vanwege de schaamte en stigma die met verkrachting te maken hebben en het gebrek aan medische behandeling treden veel slachtoffers niet naar buiten.²⁰⁰

Slachtoffers van verkrachtingen of andere vormen van seksueel geweld wijzen met name naar Eritrese en Ethiopische soldaten als de dadergroep. Ook Amhara militieleden en de speciale veiligheidstroepen uit deze regio zouden zich in Tigray schuldig hebben gemaakt aan seksueel geweld tegen vrouwen van Tigrese komaf.²⁰¹ Al Jazeera schreef over het op brute wijze steriliseren van Tigrese vrouwen door Amhara militieleden. Een militielid zou tegen zijn slachtoffer gezegd hebben dat een Tigrese baarmoeder nooit kinderen zou mogen baren.²⁰² Abiy zou in het parlement gezegd hebben dat eenieder die zich aan "onze Tigrese zusters" had vergrepen verantwoordelijk gehouden zou worden (zie paragraaf 2.1).²⁰³ Door de slechte behuizing van IDP's (*internally displaced persons*), waaronder open ruimtes en kapotte ramen en deuren die niet gesloten konden worden, schreef OCHA over de verhoogde kans op gendergerelateerd geweld in locaties waartoe IDP's hun toevlucht hadden gezocht.²⁰⁴

Op 11 augustus 2021 verscheen een rapport van AI over het wijdverspreid verkrachten en ontvoeren van Tigrese vrouwen en meisjes door troepen die voor de Ethiopische federale regering in Tigray vochten. Slachtoffers van seksueel geweld en medisch personeel zeiden dat de ENDF, de EDF, de Amhara speciale veiligheidstroepen en de Fano militie zich aan dergelijke praktijken schuldig hadden gemaakt. Secretaris-generaal Agnès Callamard van AI stelde dat verkrachting van en seksueel geweld tegen vrouwen en meisjes in Tigray als oorlogswapen waren gebruikt en sprak van oorlogsmisdrijven en mogelijke misdrijven tegen de menselijkheid. Van februari tot april 2021 registreerden gezondheidsinstellingen in Tigray bijna 1300 gevallen van gendergerelateerd geweld. AI is van mening dat het aantal verkrachte vrouwen waarschijnlijk hoger is, omdat veel overlevenden zich niet officieel gemeld hebben. De Ethiopische overheid meende dat AI met het rapport in gebreke was gebleven, omdat de onderzoeksmethodologie niet adequaat zou zijn en het rapport met name gebaseerd was op interviews met vluchtelingen van Tigrese afkomst in vluchtelingenkampen in Soedan. Eveneens stelde de Ethiopische overheid het vreemd te vinden dat AI het gezamenlijke initiatief van de Hoge Commissaris voor Mensenrechten van de VN en de EHRC niet erkende (zie paragraaf 2.1).²⁰⁵

1.2.5 *Delen/plaatsen in Tigray waar geweld plaatsvindt (wijdverbreid of specifieke plekken?)*

In paragraaf 1.2 is reeds vermeld dat het strijdtoneel fluïde en dynamisch is. Op kaart 1 is te zien dat eigenlijk in alle zones van Tigray gewelddadige confrontaties

²⁰⁰ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina's 37-38, 6 april 2021 Reuters, *Health official alleges 'sexual slavery' in Tigray*, 15 april 2021; NOS, *Jeugd wil wraak na getuigenissen van gruwelijke verkrachtingen in Tigray*, 31 mei 2021.

²⁰¹ EEPA, Conferentie middels Zoom, *The Involvement of Eritreans in the War*, 29 juni 2021; Reuters, *Health official alleges 'sexual slavery' in Tigray*, 15 april 2021.

²⁰² Al Jazeera, *'A Tigrayan womb should never give birth': Rape in Tigray*, 21 april 2021.

²⁰³ Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021.

²⁰⁴ OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE Situation Report*, 19 februari 2021

²⁰⁵ AI, *Ethiopia: "I don't know if they realized I was a person": Rape and sexual violence in the conflict in Tigray, Ethiopia*, 11 augustus 2021; NOS, *Amnesty: vrouwen verkracht en ontvoerd door Ethiopische troepen in Tigray*, 11 augustus, 2021; MFA Ethiopia, @mfaethiopia, 11 augustus 2021: <https://twitter.com/mfaethiopia/status/1425459385250328579>.

hebben plaatsgehad. Nadat de federale troepen en bondgenoten Tigray waren binnengetrokken, concentreerden de gevechten zich met name in Centraal-, Oost, en Zuid(oost)-Tigray: dit waren de gebieden waar het TPLF/TDF zich op het platteland en het onherbergzame gebied had teruggetrokken. Vanaf mei 2021 was het relatief rustig in de gebieden Zuid- en West-Tigray waar de ADF de controle had. Hier moet de kanttekening gemaakt worden dat er altijd incidenten kunnen plaatshebben zoals in mei 2021 toen volgens de federale Ethiopische overheid meer dan 300 Tigrese strijders gedood werden toen deze vanuit Soedan West-Tigray probeerden binnen te komen.²⁰⁶

In juni 2021 zette de TPLF/TDF een offensief in waarbij ze grote delen van Tigray op het federale leger en bondgenoten heroverden (zie kaart 4). Eind juli 2021 ging de strijd over de regionale grenzen en vielen Tigrese troepen het grondgebied van de regio's Afar en Amhara binnen. Volgens een vertrouwelijke bron was dit vanuit strategische gronden gebeurd. De TPLF/TDF hoopte onder andere een bufferzone in te stellen opdat het voor het federale leger en bondgenoten moeilijker zou zijn om een tweede keer Tigray binnen te vallen. Ook was de bron van mening dat de Tigrese troepen in Amhara en Afar voorraden en militair materiaal hoopten te vinden, omdat daar in Tigray een groot gebrek aan is.²⁰⁷ Het is onduidelijk hoe de strijd in deze regio's verloopt. Zowel de TPLF/TDF als de federale regering zeiden overwinningen op de tegenpartij geboekt te hebben.²⁰⁸ Volgens OCHA was de veiligheidssituatie in Tigray nadat de TPLF/TDF grote delen van Tigray onder controle gekregen hadden nog steeds onvoorspelbaar en dynamisch. In de grote steden Mekelle, Adigrat, Adwa, Aksum en Shire was de algemene situatie kalm zonder noemenswaardige incidenten.²⁰⁹

1.2.6

Aantal dodelijke slachtoffers vanwege conflict (strijdende partijen en burgers)

Aangezien Tigray vanwege de veiligheidssituatie en andere factoren zoals blokkades door de strijdende partijen beperkt toegankelijk is, is het moeilijk om cijfers betreffende het aantal dodelijke slachtoffers onder burgers en de strijdende partijen te krijgen. Media, zoals AP News, Reuters, The Economist en The Guardian, spraken over duizenden doden onder burgers en de strijdende partijen. Hierbij haalden de media elkaar aan waarbij ze geen exacte cijfers gaven en aangaven dat het schattingen waren.²¹⁰ Drie Tigrese oppositiepartijen, de *Tigray Independence Party*, de *National Congress of Great Tigray* en *Salsay Weyane Tigray* schatten begin februari 2021 in dat in de drie maanden dat er strijd in Tigray was geleverd meer dan 50.000 burgerdoden waren gevallen.²¹¹ "De strijdende partijen vermeldden in eigen verklaringen de andere partij grote slagen toegebracht te hebben, waarbij ze over honderden tot duizenden doden spreken. Het offensief van de TDF/TPLF dat eind juni 2021 werd ingezet, zou tot duizenden doden aan beide kanten van de

²⁰⁶ EthiopPen, *320 TPLF Fighters killed attempting to enter Ethiopia from Sudan*, 15 mei 2021; ENA (Ethiopian News Agency), *Terrorist TPLF Group Brutally Attacking Civilians in Raya Azebo*, 7 juni 2021; The Independent, *Lost limbs, rising anger as town is caught up in Tigray war*, 4 juni 2021.

²⁰⁷ Vertrouwelijke bron, 9 juli 2021; EEPA, *Situation Report EEPA HORN No. 186*, 13 juli 2021.

²⁰⁸ BBC Monitoring (ETV), *Ethiopian TV reports army victories against TPLF-linked rebels*, 29 juli 2021; The Africa Report, *Ethiopia/Tigray: Is this Eritrea's final war?*, 28 juni 2021; Getachew; K. Reda, @reda_getachew, 27 juli 2021: https://twitter.com/reda_getachew/status/1420020908970938371

²⁰⁹ OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE Situation Report*, 19 juli 2021; NOS, *Deur staat voor buitenwereld nog maar op een kier in Ethiopische deelstaat Tigray*, 27 mei 2021; Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021.

²¹⁰ AP News, *UN warns Tigray faces famine risk if aid isn't scaled up*, 27 mei 2021; Reuters, *Biden says humanitarian access must be granted in Ethiopia's Tigray region*, 27 mei 2021; The Guardian, *Eritrean soldiers killed 19 civilians in latest Tigray atrocity, locals claim*, 1 juni 2021; The Economist, *The war in Tigray is taking a frightful human toll; Ethiopia's war economy*, 15 april 2021.

²¹¹ Los Angeles Times, *More than 50,000 Ethiopia civilians have been killed, Tigray opposition says*, 2 februari 2021.

strijdende partijen hebben geleid.²¹² Ook beschuldigen de partijen elkaar ervan moordpartijen onder burgers aan te richten.²¹³ De Ethiopische procureur-generaal gaf toe dat er door het Ethiopische leger en bondgenoten burgers gedood waren in Aksum eind november 2020, maar weerlegde het aantal van 800 waarmee Amnesty International eerst was gekomen. De procureur-generaal meende dat er 93 personen door een groep Eritrese soldaten was gedood waarbij het merendeel van de slachtoffers Tigrese strijders in burgerkleding waren.²¹⁴ Ook over het aantal slachtoffers en hun etniciteit tijdens de gebeurtenissen in Mai Kadra (ook wel May Cadera, Mai-Kadra of Moya Khadra) begin november 2020 zijn de meningen verdeeld. Het is aannemelijk dat zowel aan Tigrese als aan Amhara zijde slachtoffers zijn gevallen, maar het is niet duidelijk hoeveel dat precies waren (zie ook paragraaf 1.2.3).²¹⁵

De vakgroep Geografie van de Universiteit van Gent schreef begin juli 2021 in hun onlinerapport dat er vanaf het begin van het conflict tot 5 juli 2021 2805 burgers waren gedood. Het ging hier volgens de Belgische onderzoekers om de volledig gedocumenteerde slachtoffers, waarvan de naam en andere gegevens van het slachtoffer bekend waren: 92% van de slachtoffers was man en 8% was vrouw. Naast de volledig gedocumenteerde gevallen had de universiteit een lijst met "gerapporteerde burgerslachtoffers" die 9642 slachtoffers bevatte. In het geval van deze lijst ontbraken de meeste gegevens en kon de zaak niet geverifieerd worden. Het daadwerkelijke aantal slachtoffers lag waarschijnlijk veel hoger, aldus de onderzoekers van de universiteit.²¹⁶ Data van ACLED die ongeveer een gelijke tijdsspanne hanteert, geven ongeveer 1850 burgerslachtoffers aan, van wie meer dan de helft in de eerste maand, november 2020 van het conflict, vielen. Ook qua aantal slachtoffers bij gewapende confrontaties is het cijfer dat ACLED geeft (ongeveer 1450 slachtoffers) lager dan de duizenden dodelijke slachtoffers die in de pers genoemd worden.²¹⁷

Naast de doden door geweld vallen er ook doden in Tigray aan de gevolgen van hongersnood en acute ondervoeding. De humanitaire coördinator van de VN Lowcock verklaarde midden juni 2021 berichtgeving te hebben ontvangen dat meer dan 150 personen in Tigray van de hongersnood waren omgekomen. Hoewel de exacte cijfers inzake het aantal doden door hongersnood en acute ondervoeding niet bekend zijn, maakt de VN zich ernstige zorgen over de miljoenen inwoners van Tigray die een ernstig gebrek aan voedsel hebben en over de honderdduizenden personen, onder wie veel kinderen, die in een "hongersnoodachtige" toestand verkeren. Een vertrouwelijke bron zegt moeilijk een inschatting te kunnen maken van het aantal doden, maar met 350.000 personen die acute hulp behoeven om van de hongersnood gered te worden,

²¹² BBC Monitoring (ETV), *Ethiopia army says killed Tigray rebels attempting entry from Sudan*, 14 mei 2021; BBC Monitoring (Dimitsi Weyane TV Facebook), *Tigray rebels claim killing over 18,000 Ethiopian soldiers*, 29 juni 2021; vertrouwelijke bron, 25 augustus 2021.

²¹³ ENA (Ethiopian News Agency), *Terrorist TPLF Group Brutally Attacking Civilians in Raya Azebo*, 7 juni 2021.

²¹⁴ BBC Monitoring (Fana Broadcasting Corporate), *Ethiopian attorney-general refutes Aksum massacre claims*, 11 mei 2021; Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 14, februari 2021.

²¹⁵ FanaBC, *AG Issues Summary Of Activities To Ensure Accountability Regarding Violations Of IHL In Tigray Region*, 21 mei 2021; The Economist, *Soldiers have killed hundreds of civilians in Tigray; The war in Tigray*, 26 februari 2021; vertrouwelijke bron, 3 juni 2021: Onder andere de EHRC deed onderzoek naar de moordpartij(en) in Mai Kadra en kwam met eigen bevindingen, maar deze bevindingen worden door tegenstanders van de Ethiopische regering weerlegt. In hun ogen fungeert de EHRC als spreekbuis voor de regering.

²¹⁶ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 23 en 27, versie juli 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation. Journal of Maps*, preprint. https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation; The Economist, *Tigray is edging closer to famine; Daily chart*, 22 april 2021.

²¹⁷ <https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard> (geraadpleegd op 27 juli 2021).

zal het uiteindelijke aantal doden door honger aanzienlijk stijgen. "Het is de grootste hongersnood wereldwijd in 15 jaar tijd", aldus de bron (zie paragraaf 4.3).²¹⁸

1.2.7

Aantal gewonden in relatie tot het aantal inwoners van de regio Tigray

Er is geen informatie verworven inzake het precieze aantal gewonden in relatie tot het aantal inwoners van de regio Tigray (in 2017 ongeveer 5.250.000 inwoners volgens de website van *Ethiovisit*).²¹⁹ De website van het private nieuwsmiddeum Addis Admas meldde op 7 augustus informatie van het *International Committee of the Red Cross* (ICRC) gekregen te hebben waaruit zou blijken dat ziekenhuizen in heel Ethiopië overspoeld werden door soldaten die in het conflict in Noord-Ethiopië gewond waren geraakt. Sommige ziekenhuis zouden een gebrek aan medisch apparatuur hebben.²²⁰

²¹⁸ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, IV, 6 april 2021; VRT, *Rapport: "Inwoners van Tigray (Ethiopië) worden bewust op grote schaal uitgehongerd als oorlogswapen"*, 6 april 2021; OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE Situation Report*, 19 juli 2021; vertrouwelijke bron, 1 augustus 2021.

²¹⁹ <http://www.ethiovisit.com/ethiopia/ethiopia-regions-and-cities.html> (geraadpleegd op 29 juli 2021): De schattingen lopen uiteen van 5 miljoen tot 7 miljoen inwoners in 2021. Een vertrouwelijke bron is van mening dat het er veel meer dan 7 miljoen inwoners zijn, maar geeft daarbij aan dat het moeilijk is om tot een precies aantal te komen, omdat de laatste census in Ethiopië al weer jaren geleden is: vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

²²⁰ BBC Monitoring (Addis Admas), *Ethiopian hospitals said overwhelmed as fighting rages*, 8 augustus 2021.

2 Positie slachtoffers van het conflict in Tigray

2.1 **Mogelijkheid voor personen die slachtoffer zijn of slachtoffer vrezen te worden van het conflict om bescherming te verkrijgen van autoriteiten of andere partijen**

Bescherming

Een vertrouwelijke bron verklaarde eind mei 2021 dat zowel de politieke als de humanitaire situatie in Tigray verslechterde. Het was volgens de bron duidelijk dat burgers niet beschermd werden en het slachtoffer waren van oorlogsmisdaden.²²¹ De situatie in Tigray is dusdanig fluïde en dynamisch dat het moeilijk is om een eenduidig beeld te geven in hoeverre autoriteiten of andere partijen in staat zijn om bescherming aan burgers te geven, aldus verschillende bronnen. Ten tijde van het schrijven van dit ambtsbericht was de strijd nog gaande, hetgeen de positie van de burger onzeker maakte.²²²

Een vertrouwelijke bron vertelde dat de interim regering het herstel van de veiligheid en dienstverlening van de overheid aan de burgers als prioriteit had gesteld. Dat was gezien de enorme schade door de strijd geen eenvoudige taak en ook geen garantie voor de bescherming van de burger. De meeste politieagenten waren, nadat de federale regering eind november 2020 de controle over Mekelle hadden gekregen, weer aan het werk, maar hun apparatuur en wagenpark was voor het grootste gedeelte beschadigd of gestolen en de federale autoriteiten waren niet genegen om Tigrese politieagenten wapens te geven.²²³ In sommige gevallen waren het naar verluidt de federale troepen en bondgenoten van wie de dreiging uitging. Eind mei 2021 toen Shire nog in federale handen was, werden bijvoorbeeld tijdens een militaire inval tweehonderd IDP's, volgens een vertrouwelijke bron allen jongemannen, door Eritrese en Ethiopische troepen gearresteerd en mishandeld. De Ethiopische autoriteiten reageerden hierop dat de kampen waar de IDP's verbleven veilig waren en dat het bericht van de arrestatie en mishandeling van IDP's niet de werkelijkheid weerspiegelde.²²⁴ HRW schreef eind mei 2021 dat ouders juist uit angst voor Ethiopische federale troepen hun kinderen thuis hielden en niet naar school durfden te sturen. In het artikel haalde de mensenrechtenorganisatie een ouder aan die stelde dat zolang er nog berichtgeving was over het verkrachten en vermoorden van vrouwen en kinderen zij haar kinderen niet naar school zou sturen.²²⁵

De strijdende partijen hebben alle in verschillende samenstelling en in een fluïde context bepaalde delen van Tigray in handen. Zoals in paragraaf 1.2.2 reeds is vermeld, worden de Eritrese troepen verantwoordelijk gehouden voor de meeste misstanden tijdens het conflict. In die gebieden waar Eritrese troepen gezamenlijk met Ethiopische gebieden optraden, leken de Eritrese soldaten zich weinig van het Ethiopische leger aan te trekken. Tijdens de gebeurtenissen in Aksum eind november 2020 probeerden Ethiopische soldaten Eritrese soldaten van het

²²¹ Vertrouwelijke bron, 27 mei 2021.

²²² Vertrouwelijke bron, 29 juni 2021.

²²³ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021; vertrouwelijke bron, 1 augustus 2021.

²²⁴ UN Humanitarian Coordinator in Ethiopia, *UN condemns the arbitrary and brutal arrest of at least 200 IDPs in military-led raids in Shire town (Tigray Region)*, 27 mei 2021; FanaBC, *Investigation Will Be Carried Out To Verify Facts Related To Allegations Of Arbitrary Arrest Of IDPs In Shire*, Tigray, 28 mei 2021; BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia to probe IDPs arrest in Tigray*, 28 mei 2021; Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021.

²²⁵ HRW, *Ethiopia: Tigray Schools Occupied, Looted*, 28 mei 2021.

plunderen te weerhouden. Volgens een ooggetuige trokken de Eritreeërs zich niets van de Ethiopische soldaten aan en zetten de plunderingen voort.²²⁶ Bij de aanval van Eritrese troepen op Adwa in april 2021 slaagde het Ethiopische leger er wel in om te interveniëren. Als het leger niet geïntervenieerd had, waren er bij de aanval nog meer onschuldige burgers gedood, aldus een vertegenwoordiger van de interim regering. Vóór de interventie waren er volgens de Ethiopische autoriteiten ten minste negen burgers omgekomen en enkele tientallen gewond geraakt.²²⁷

Ondanks het vermeende schenden van mensenrechten door Eritrese troepen zouden de Ethiopische autoriteiten politietaken aan de Eritreeërs in steden en op het platteland van Tigray hebben toebedeeld.²²⁸ Deze berichtgeving is niet bevestigd door andere bronnen. Verschillende bronnen meldden dat de federale autoriteiten niet bij machte waren om de veiligheid in de gebieden in Tigray die onder hun controle stonden te garanderen. Hierbij moet vermeld dat elders in het land, zoals in de regio's Benishangul-Gumuz, in de *Oromia Special Zone* in de regio Amhara en in delen van Oromia, de veiligheidssituatie evenmin stabiel is en dat er door etnisch geweld regelmatig burgerslachtoffers vallen. Om de verkiezingen van 21 juni 2021 veilig te laten verlopen moesten de autoriteiten volgens een vertrouwelijke bron troepen uit Tigray weghalen om elders in het land in te zetten.²²⁹

In het westen van Tigray waar Amhara troepen de controle hadden (zie kaarten 2-4), was het gevoel van onveiligheid zowel onder de vluchtelingen als onder de gastgemeenschappen groot.²³⁰ De meeste Tigreeërs waren gevlucht of onder dwang naar het oosten van Tigray gestuurd (zie paragraaf 1.2.1). Personen die zichzelf 'Amhara' verklaarden, mochten volgens een vertrouwelijke bron blijven.²³¹ Er zouden spanningen bestaan tussen de lokale bevolking, zowel Tigreeërs als Amhara, en de Amhara die vanuit elders zich in de regio gevestigd hadden. De 'nieuwe' Amhara autoriteiten in het westen en zuiden van Tigray zouden eerder een bedreiging dan een beschermende factor voor de Tigrese bevolking zijn. Een vertrouwelijke bron had gehoord dat ambtenaren in Welkait die Tigrinya als moedertaal hadden op kantoor Amhaars gingen praten om maar te laten zien dat ze Amhaars waren (zie paragraaf 3.1).²³²

Verschillende vertrouwelijke bronnen waren van mening dat de gebieden waar het TDF/TPLF de controle had, de organisatie op de steun en support van de lokale bevolking kon rekenen. Ook zou de Tigrese burgerbevolking relatief veiliger in deze gebieden zijn dan in de gebieden die de ENDF en bondgenoten in handen hadden, omdat de TDF/TPLF voor een bepaalde 'law and order' zorgde. Een vertrouwelijke bron stelde dat personen van Tigrese komaf het veiligst waren in die gebieden die onder controle van de TDF/TPLF stonden. Hierbij merkte hij op dat vanwege de oorlog het daar ook niet veilig was, maar dat veel jongeren, met name

²²⁶ Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 21, februari 2021.

²²⁷ Reuters, *Eritrean soldiers kill nine civilians in Tigray, Ethiopian regional official says*, 14 april 2021

²²⁸ Africa Confidential, *Eritrea Entrenches in Tigray*, 15 april 2021

²²⁹ Arise News, *Ethiopia Elections: Abiy Ahmed Faces First Vote Amid Conflict*, 21 juni 2021; GlobalSecurity.org, *Ethiopia - Election 2021*, geen datum (website geraadpleegd op 30 juli 2021): [Ethiopia - Election 2021](https://www.globalsecurity.org) ([globalsecurity.org](https://www.globalsecurity.org)); vertrouwelijke bron, 19 mei 2021.

²³⁰ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021

²³¹ Het algemeen ambtsbericht van februari 2021 noemde het voorbeeld van een persoon uit Welkait die zichzelf voor het conflict in november 2020 begon als Amhara identificeerde. Kolonel Demeke Zewdu zag zichzelf als Amhara en vocht voor de rechten van de Amhara in Welkait, terwijl zijn vader in Tigray Online verklaarde 100% Tigreeër te zijn en dat zijn zoon zich valselijk voordeed als Amhara: Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 48, februari 2021.

²³² Vertrouwelijke bron, 21 juni 2021; The Independent, *Lost limbs, rising anger as town is caught up in Tigray war*, 4 juni 2021.

jongemannen, naar deze gebieden vertrokken in de hoop op bescherming en veiligheid.²³³

Verantwoording

De Ethiopische autoriteiten verklaarden regelmatig dat er onderzoek gedaan moest worden naar de (oorlogs)misdrijven en andere mensenrechtenschendingen die gedurende het conflict gepleegd waren.²³⁴ De Ethiopische procureur-generaal gaf eind mei 2021 een lijst uit met de onderzoeken die ingesteld waren naar misdaden en mensenrechtenschendingen die in Tigray waren gepleegd, waaronder het doden van burgers in Aksum door Eritrese troepen.²³⁵ Militaire aanklagers hadden 28 federale militairen aangeklaagd die ervan verdacht werden burgers te hebben gedood. Daarnaast waren 25 soldaten aangeklaagd voor vermeende seksuele mishandeling en verkrachting. Ondertussen waren drie soldaten veroordeeld voor verkrachting en een voor het doden van een burger. Het is niet bekend tot welke straffen de soldaten veroordeeld zijn. Amnesty International schreef begin augustus 2021 dat er geen informatie bekend was gemaakt inzake de processen tegen de soldaten of over andere maatregelen die door de autoriteiten genomen waren om de verantwoordelijken berecht te krijgen.²³⁶ Ook waren er onderzoeken gestart naar de moord op honderden burgers in Mai Kadra. Het onderzoeksteam had 202 individuen aangewezen die mogelijk bij de moord betrokken waren. Hoewel veel van de verdachten naar Soedan waren gevlucht, waren 23 verdachten, die volgens een vertrouwelijke bron allen van Tigrese komaf waren, door de Ethiopische autoriteiten opgepakt en aangeklaagd.²³⁷ Volgens Reuters was dit de eerste openbare verklaring van de Ethiopische federale autoriteiten dat soldaten zich schuldig hadden gemaakt aan misdaden tegen burgers.²³⁸

Aan de aanklachten en onderzoeken kleefden volgens bronnen de nodige uitdagingen, zoals een gebrek aan onderzoekers en materieel, de veiligheidssituatie in de regio en de slechte afstemming tussen federale, militaire en regionale onderzoekers. Getuigen zouden naar verluidt geïnstrueerd zijn om valse verklaringen af te leggen.²³⁹ De Volkskrant schreef dat een openbaar aanklager in Mekelle het onverteerbaar vond dat gezien de vele gevallen van verkrachtingen slechts drie soldaten voor dit vergrijp waren veroordeeld. 'De Ethiopische en Eritrese soldaten die hier nu de dienst uitmaken, zijn ook degenen die ik wil vervolgen. Ik heb dus geen enkele kans', zou de aanklager verzucht hebben.²⁴⁰

Internationaal onderzoek

In een persverklaring juichten leden van de VN-Veiligheidsraad de gezamenlijke inspanningen van de *Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights* (OHCHR) en de *Ethiopian Human Rights Commission* (EHRC) de vermeende misstanden en mensenrechtenschendingen in Tigray te onderzoeken toe. In deze onderzoeken zou gekeken worden naar mensenrechtenschendingen door alle

²³³ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; vertrouwelijke bron, 6 juni 2021; vertrouwelijke bron, 4 juni 2021.

²³⁴ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021.

²³⁵ BBC Monitoring (Fana Broadcasting Corporate Website), *Ethiopia admits Eritrean soldiers killed civilians in Aksum*, 22 mei 2021.

²³⁶ AI, "I DON'T KNOW IF THEY REALIZED I WAS A PERSON" RAPE AND OTHER SEXUAL VIOLENCE IN THE CONFLICT IN TIGRAY, ETHIOPIA, pagina 29, 11 augustus 2021.

²³⁷ FanaBC, *AG Issues Summary Of Activities To Ensure Accountability Regarding Violations Of IHL In Tigray Region*, 21 mei 2021; Vertrouwelijke bron, 16 juni 2021.

²³⁸ Reuters, *Four Ethiopian soldiers convicted of crimes against civilians in Tigray*, 21 mei 2021; vertrouwelijke bron, 1 augustus 2021.

²³⁹ FanaBC, *AG Issues Summary Of Activities To Ensure Accountability Regarding Violations Of IHL In Tigray Region*, 21 mei 2021; Vertrouwelijke bron, 16 juni 2021; Reuters, *Biden says humanitarian access must be granted in Ethiopia's Tigray region*, 27 mei 2021.

²⁴⁰ De Volkskrant, *De gebroken trots van Tigray: Uitgemoord omdat we Tigreeërs zijn*, 27 mei 2021

partijen. Sommige bronnen zetten vraagtekens bij deze samenwerking omdat de EHRC dicht tegen de Ethiopische overheid zou aanzitten. *De Global Society of Tigray Scholars and Professionals (GSTS)* verzocht de secretaris-generaal van de VN om de samenwerking met de EHRC vanwege de vermeende partijdigheid te staken.²⁴¹ Een vertrouwelijke bron meent dat het onderzoek van de EHCR naar de moorden in Aksum op een naar omstandigheden onafhankelijke manier had plaatsgehad.²⁴²

Op 17 juni 2021 lanceerde de Afrikaanse Unie (AU) een commissie die onderzoek ging doen naar de vermeende mensenrechtenschendingen in Tigray. De Ethiopische overheid verzocht de Afrikaanse Unie om met onmiddellijke ingang te stoppen met dit eigen onderzoek. In de verklaring van het Ethiopische ministerie van Buitenlandse Zaken werd het onderzoek als "misplaatst" en "zonder wettelijke basis" omschreven. Ethiopië wilde wel een gezamenlijk onderzoek starten, maar leden van de commissie van de Afrikaanse Unie die het onderzoek zou uitvoeren zeiden door te gaan met het onderzoek naar de vermeende mensenrechtenschendingen. Het is niet bekend wat de status is van het onderzoek.²⁴³

Resolutie VN

Betreffende de mensenrechtensituatie in Tigray nam de VN-mensenrechtenraad op 13 juli 2021 een resolutie aan waarin de raad zich grote zorgen zei te maken over onder andere de berichtgeving van ernstige mensenrechtenschendingen waar alle betrokken partijen verantwoordelijk voor zouden zijn. De raad riep de Eritrese troepen op zich uit de Tigray regio terug te trekken en benadrukte het belang van het berechten van de verantwoordelijken voor het schenden van mensenrechten. Onder de landen die tegen de resolutie hadden gestemd bevonden zich de Russische Federatie en China.²⁴⁴ Rusland en China zouden vanwege economische en ideologische belangen, c.q. geen bemoeienis met interne aangelegenheden, geen duidelijke kant willen kiezen. Op 30 mei 2021 gingen ongeveer tienduizend Ethiopiërs in Addis Abeba de straat op om tegen de sancties van de Verenigde Staten te demonstreren. Hierbij droegen ze portretten van de Chinese president Xi Jinping en de Russische president Vladimir Putin.²⁴⁵

2.2 Beschermingsmogelijkheden in verschillende gebieden/provincies?

Zoals reeds eerder vermeld is de veiligheidssituatie in Tigray erg fluïde en dynamisch en is het niet mogelijk een eenduidig beeld te geven. Veel Tigreeërs vluchtten na het uitbreken van het conflict naar de steden Shire, Adigrat en Mekelle in de hoop daar veilig te zijn. Verder waren veel Tigreeërs naar het platteland of de bergen van Centraal- en Oost-Tigray gevlucht waar het TPLF en getrouwen zich hadden teruggetrokken na het uitbreken van het conflict. De VN verklaarde in de loop van de strijd dat de toegang tot Tigray beperkt was vanwege de veiligheidssituatie, alhoewel deze in grote delen van de regio relatief verbeterd was

²⁴¹ Tghat, *Tigray scholars society urges UN to reverse its decision to involve Ethiopian Human Rights Commission in Tigray HR investigations*, 21 maart 2021.

²⁴² Vertrouwelijke bron, 1 augustus 2021.

²⁴³ MFA Ethiopia, @mfaethiopia, 17 juni 2021: <https://twitter.com/mfaethiopia/status/1405449500852994048>; BBC Monitoring, *Ethiopia urges AU to 'immediately cease' Tigray abuses probe*, 17 juni 2021; AP News, *Ethiopia urges Tigray rights inquiry to 'immediately cease'*, 17 juni 2021; Al Jazeera, *African Union launches probe into alleged rights abuses in Tigray*, 17 juni 2021.

²⁴⁴ OHCHR, *Human Rights Council Adopts Three Resolutions on Human Rights in the Tigray Region of Ethiopia, Human Rights in the Context of HIV and AIDS, and on Violence against Women and Girls with Disabilities*, 13 juli 2021

²⁴⁵ South China Morning Post, *Why China is taking a low profile on Ethiopia's Tigray conflict?*, 6 juni 2021.

na de herovering van een groot gedeelte van Tigray door de TDF/TPLF (zie paragraaf 4.3).²⁴⁶

Een vertrouwelijke bron zei dat de Tigreeërs op zich weinig tot niets te vrezen hadden van de TDF/TPLF, maar dat de meeste gewapende confrontaties logischerwijs plaatshadden waar deze organisatie zich ophield, hetgeen de veiligheid van de burgerbevolking weer in gevaar bracht.²⁴⁷ In het westen en zuidoosten van Tigray waar de Amhara troepen en milities het voor het zeggen hadden, was weinig internationale presentie. Uit deze gebieden vluchtte een groot gedeelte van de Tigrese bevolking naar elders.²⁴⁸ De twee vluchtelingenkampen Hitsats en Shimelba zijn vernietigd en er is geen vluchteling meer te vinden. Veel van de Eritrese vluchtelingen zijn naar de zuidelijker gelegen kampen in Tigray, Mai Aini en Adi Harush, gevlucht waar ze hoopten veilig te zijn voor de Eritrese troepen die grote delen van het noorden van Tigray onder controle hadden.²⁴⁹ Na het offensief van de TDF/TPLF is ook het gebied waar de kampen Mai Aini en Adi Harush liggen onder controle van de Tigreeërs gekomen. Eritrese vluchtelingen zouden zich onveilig voelen, omdat de Tigrese strijders hen aansprakelijk zouden houden voor de misstanden van de Eritrese troepen in Tigray. Eritrese vluchtelingen zouden zijn gedood door aan de TDF/TPLF gelieerde elementen (zie paragraaf 1.2.3).²⁵⁰

Na de gewelddadige dood van drie medewerkers van de organisatie meldde MSF begin juli 2021 dat ze haar werkzaamheden in Abi Adi, Adigrat and Aksum, in Centraal- en Oost-Tigray zou opschorten en haar medewerkers uit deze gebieden zou terugroepen vanwege de onstabiele veiligheidssituatie.²⁵¹

2.3 Verschillen in de beschermingsmogelijkheden voor etnische Tigreeërs uit Tigray en voor andere groepen uit Tigray

Tigray is qua bevolkingsgroepen een homogene regio; statistieken uit de laatste officiële census van 2007 wezen uit dat 97% van de gehele bevolking in de regio (in 2007 ca. 4.320.000 inwoners)²⁵² etnisch Tigreeër is. Een vertrouwelijke bron was van mening dat er sinds 2007 weinig in de verhoudingen was veranderd. Hij stelde daarbij dat na 2007 het percentage en aantal Tigreeërs waarschijnlijk gestegen was.²⁵³ Ongeveer 70.100 Amhara leefden in 2007 met name in het dunbevolkte westen van Tigray waarbij ze 1,6% van de gehele bevolking vormden. De census van 2007 toonde aan dat ongeveer 7.000 Oromo in Tigray woonden. De personen van Oromo komaf woonden met name in de Raya zone in het zuidoosten van Tigray. De Irob met ongeveer 30.500 (0,7%) en Kuname met 3000 personen (0,06%) vormen twee kleine minderheden.²⁵⁴ Sinds de Amhara veiligheidstroepen en milities grote delen van het westen en zuidoosten van Tigray overnamen, vluchtten veel

²⁴⁶ OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE*, 26 juli 2021.

²⁴⁷ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 29, versie maart 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. *Journal of Maps*, preprint. https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation; vertrouwelijke bron, 14 juni 2021.

²⁴⁸ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021; Al Jazeera, *'A Tigrayan womb should never give birth': Rape in Tigray*, 21 april 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021

²⁴⁹ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2021.

²⁵⁰ ARRA, @EthRefugee, *Statement on the Eritrean Refugees in Eritrea*, 14 juli 2021.

²⁵¹ Euronews, *Ethiopia says aid flights to Tigray allowed, but none has yet left the capital*, 7 juli 2021.

²⁵² Er zijn geen exacte cijfers bekend, maar de huidige populatie van Tigray zou ongeveer 5 à 6 miljoen inwoners zijn.

²⁵³ Vertrouwelijke bron, 28 juni 2021.

²⁵⁴ Central Statistics Agency, *Population and Housing Census*, pagina 7 en 74, 2007.

Tigreeërs naar het midden en oosten van Tigray of werden ze gedwongen naar deze gebieden gedeporteerd. Anderen vluchtten de grens met Soedan over (zie paragraaf 1.1).

Een etnische groepering zal daar de meeste bescherming genieten waar diegenen die de controle hebben van dezelfde groepering zijn. Door het fluïde en dynamische karakter van de strijd kunnen daarom de beschermingsmogelijkheden per etnische groep veranderen. Na de terugtrekking van de federale troepen uit Tigray meldde de *Raya Rayuma Democratic Party*²⁵⁵ bijvoorbeeld dat de TDF/TPLF betrokken was bij het doden van burgers van wie het vermoeden bestond dat ze met de door de federale regering ingestelde interim regering samengewerkt hadden.²⁵⁶

Een vertrouwelijke bron meldde voor wat betreft de situatie in het westen van Tigray waar de Amhara de scepter zwaaien dat de lokale bevolking die zichzelf Amhara verklaarde in de regio mocht blijven.²⁵⁷ Er zijn Amhara vanuit andere regio's naar West-Tigray vertrokken om zich in de verlaten huizen te vestigen. Zij zullen op instigatie van de Amhaarse autoriteiten zijn vertrokken en zullen naar alle waarschijnlijkheid de bescherming genieten van de aanwezige Amhara veiligheidstroepen en militias.²⁵⁸

In een artikel in *Focus on Africa* stelde de schrijver dat de Kuname en Irob vanwege het voortdurende conflict het risico liepen om als gemeenschappen te verdwijnen, maar het artikel maakt niet duidelijk waar de dreiging precies vanuit gaat.²⁵⁹ De Kuname die in West-Tigray wonen en de Irob wier leefgebied het noordoosten van Tigray is, zouden volgens open en vertrouwelijke bron te lijden hebben gehad onder respectievelijk de Amhara en Eritrese troepen die gebieden van Tigray controleerden. De Irob en Kuname zouden zich ondanks hun verschillende etniciteit en taal onderdeel voelen van de Tigrese gemeenschap. Volgens Al Jazeera zouden tientallen Irob door Eritrese troepen zijn gedood.²⁶⁰

2.4 Uitsluiting van bepaalde groepen van bescherming

Het onderzoek heeft niet uitgewezen of er bepaalde groepen uitgesloten worden van bescherming. In de voorgaande paragrafen is reeds geschreven dat de beschermingsmogelijkheden voor iemand van een bepaalde etniciteit met name afhangen van de regio waar deze persoon zich bevindt.

2.5 Mogelijkheid tot vestiging in een ander deel van het land met het doel zich te onttrekken aan het geweld in Tigray

Vooropgesteld dient te worden dat buiten Tigray Ethiopië verschillende regio's kent alwaar de veiligheidssituatie precair is zoals bijvoorbeeld in het westen en zuiden

²⁵⁵ De *Raya Rayuma Democratic Party* komt op voor de belangen van de bewoners van Raya in Zuid-Tigray van wie velen etnisch Amhara en Oromo zijn, maar zich in eerste instantie vooral identificeren met het gebied Raya.

²⁵⁶ ENA (Ethiopian News Agency), *Terrorist TPLF Group Brutally Attacking Civilians in Raya Azebo*, 7 juni 2021; Ezega News, *TPLF Accused of Engaging in Forced Assimilation of Raya People*, 4 september 2020.

²⁵⁷ Vertrouwelijke bron, 9 juli 2021.

²⁵⁸ Foreign Policy, *Ethiopia's Tigray War Is Fueling Amhara Expansionism*, 28 april 2021.

²⁵⁹ Focus on Africa, *Tigray, Irob and Kunama Ethnic Groups Risk Extinction*, 12 april 2021.

²⁶⁰ Omna Tigray, *Dear Ethiopian Propagandists, A Heartfelt Letter from a Tigrayan-Irob Woman*, 4 februari 2021; Zewde Tesfay, @zHagos2, 10 april 2020: <https://twitter.com/zHagos2/status/1380990720463364096>; Al Jazeera, *Tiny ethnic group fears extinction as Tigray war enters 6th month*, 4 mei 2021; EEPA, *Situation Report EEPA HORN No. 71 - 30 January 2021*, 30 januari 2021.

van Oromia, en in de regio's Benishangul Gumuz, *Somali Regional State*, en de SNNPR. De veiligheidssituatie is sinds het uitbreken van het conflict in Tigray in geheel Ethiopië verslechterd, aldus verschillende bronnen.²⁶¹ Menig bron is het erover eens dat Tigreeërs vanwege de anti-Tigrese sentimenten hun heil niet buiten Tigray zullen zoeken om aldaar bescherming te vinden. Het is niet duidelijk welke etniciteit de IDP's hebben die vanuit Tigray naar Amhara en Afar zijn gevlucht. Een vertrouwelijke bron achtte het onmogelijk dat daar etnische Tigreeërs bij zouden zitten, terwijl een andere bron van mening is dat de samenstelling van de IDP-bevolking in Afar en Amhara gemixt is. Er zouden bijvoorbeeld familieleden van de militairen van de Northern Command bijzitten. De familieleden waren gevlucht nadat de militaire bases van de federale legereenheid in Tigray door Tigrese troepen waren aangevallen begin november 2020. De Tigrese diaspora elders in Ethiopië is niet groot; behalve in de hoofdstad Addis Abeba zijn er geen grote groepen Tigreeërs in andere delen van het land, hetgeen de beschermingsmogelijkheid bij familie in deze regio's tot een minimale optie reduceert.²⁶²

Veel Eritrese vluchtelingen zijn vanuit Tigray vertrokken naar het westen van Afar, het noorden van Amhara of Addis Abeba.²⁶³ Op 27 juni 2021 meldde de Ethiopische televisie dat er vluchtelingenkampen in het district Dabat in Noord-Gondar zone van de Amhara regio gebouwd zouden worden als vervanging voor de Shimelba en Hitsats kampen (zie ook paragraaf 4.2).²⁶⁴

Addis Abeba

In de hoofdstad Addis Abeba bestaat een aanzienlijke gemeenschap Tigreeërs. Ze zijn aanwezig in alle wijken, maar, met name de wijk Haya Hulet en verschillende wijken in het district Bole worden genoemd als wijken waar Tigreeërs wonen en hun bedrijven hebben. In de census van 2007 waren van de bijna 2.740.000 miljoen inwoners 170.000 personen van Tigrese komaf, ongeveer 6%.²⁶⁵ Vertrouwelijke bronnen meldden dat veel Tigreeërs na het begin van het conflict begin november 2020 hun toevlucht in Addis Abeba hebben gezocht. Deze waren met name via de regio Afar of per vliegtuig naar de hoofdstad gekomen, omdat de grens tussen Tigray en Amhara praktisch gesloten was.²⁶⁶ In hoeverre Tigreeërs problemen in Addis of elders in het land ondervinden, wordt in paragraaf 3.2 behandeld.

2.5.1 Belemmeringen/beperkingen/problemen die iemand kan ondervinden indien hij/zij zich elders in Ethiopië vestigt

Een vertrouwelijke bron stelde desgevraagd dat het vanwege de gevolgen van covid-19, de economische situatie en de veiligheidssituatie in Ethiopië voor eenieder die niet door familie opgevangen kan worden moeilijk is om zich elders te vestigen.²⁶⁷ Daarnaast spelen spanningen tussen de verschillende etnische groeperingen in Ethiopië een rol bij het zich elders in Ethiopië vestigen. De positie en behandeling van Tigreeërs in de rest van Ethiopië wordt in paragraaf 3.2 behandeld.

²⁶¹ Vertrouwelijke bron, 26 maart 2021; Vertrouwelijke bron, 22 januari 2021.

²⁶² Vertrouwelijke bron, 2 juli 2021; vertrouwelijke bron, 29 juni 2021; vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; vertrouwelijke bron, 12 juli 2021.

²⁶³ Vertrouwelijke bron, 3 juni 2021

²⁶⁴ BBC Monitoring (ETV), *Ethiopia to move two Eritrean refugee camps away from Tigray*, 27 juni 2021

²⁶⁵ Het huidige aantal inwoners is ongeveer 5 miljoen volgens de website van World Population Review: <https://worldpopulationreview.com/world-cities/addis-ababa-population> (geraadpleegd op 30 augustus 2021).

²⁶⁶ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; Central Statistics Agency, *Population and Housing Census*, pagina 86, 2007; HRW, *Ethiopia: Ethnic Tigrayans Forcibly Disappeared*, 18 augustus 2021; vertrouwelijke bron, 25 augustus 2021.

²⁶⁷ Vertrouwelijke bron, 28 juli 2021.

3 Positie Tigreeërs

3.1 Wat kenmerkt de Tigrese identiteit/ethniciteit?

Tigreeërs zijn een etno-linguïstische groep die Tigrinya praten. Tigrinya behoort tot de Zuid-Semitische taalgroep waartoe het Amhaars ook behoort. Het Tigrinya wordt ook in Eritrea gesproken, maar er bestaan significante verschillen in accent en woordgebruik in beide varianten. Eritreeërs passen vaker Arabische woorden en terminologie in hun dagelijkse taalgebruik toe. De Tigreeërs hebben eveneens met Eritreeërs en Amhara gemeen dat het merendeel tot de oriëntaals-orthodoxe kerk behoort. Een deel van de Tigreeërs is moslim; tussen de 8 en 10 procent volgens de *Atlas of Humanity*. De islamitische Tigreeërs worden niet als een separate etnische groepering gezien.²⁶⁸ Een vertrouwelijke bron geeft aan dat de Tigrese gemeenschap niet homogeen is. Een Tigreeër uit de grensstreek met Amhara is volgens hem qua uiterlijk moeilijk te onderscheiden van een persoon over de grens met Amhara en kan meer op personen uit Amhara lijken dan op Tigreeërs uit Centraal- of Oost-Tigray. Eeuwenlang hebben deze groepen naast elkaar gewoond; het is derhalve te verwachten dat er onderling is getrouwd, aldus de bron.²⁶⁹

Desgevraagd geven vertrouwelijke bronnen aan dat de geboorteplek op de identiteitskaart (de zogenaamde kebele-kaart), de ethniciteit die op de identiteitskaart wordt genoemd, de moedertaal die iemand spreekt, het accent dat iemand in de officiële taal van Ethiopië, het Amhaars, heeft, de voor- en achternamen en bepaalde klederdracht of andere culturele kenmerken kunnen wijzen op het behoren tot de groep van etnisch-Tigreeërs:

Geboorteplek:

In paragraaf 2.3 werd vermeld dat 97% van de bevolking in de regio Tigray etnisch Tigrees is. De kans is derhalve groot dat als iemand op zijn identiteitskaart een plaats in Tigray heeft deze persoon ook Tigreeër is, maar dat hoeft niet in elk geval de werkelijkheid te zijn. Met name in de districten, of *woreda's*, Welkait, Tegede, Tselemit and Raya²⁷⁰ zijn er inwoners die zich als etnisch Amhaars beschouwen, maar in de regio Tigray geboren zijn.²⁷¹ In Raya zijn van oudsher personen van Oromo komaf te vinden die in de loop van de tijd het Amhaars of Tigrinya als moedertaal hebben geadopteerd.²⁷² In het oosten van Tigray woont een kleine minderheid Afar.²⁷³ Naast Amhara en Oromo wonen de etnische minderheden Irob en Kuname in Tigray (zie paragraaf 2.3). In tegenstelling tot de Amhara, die in de rest van Ethiopië in grote getale aanwezig zijn, kennen de Tigreeërs geen

²⁶⁸ Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 13, februari 2021; Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; Atlas of Humanity, TIGRAY PEOPLE, ETHIOPIA, geraadpleegd op 7 juli 2021.

²⁶⁹ Vertrouwelijke bron, 28 juni 2021; Passport Party, *Tigray's border conflicts explained*, 11 november 2020.

²⁷⁰ Nadat het EPRDF/TPLF het DERG-bewind omver had geworpen en met de grondwet van 1994 het etnisch-federalisme introduceerde met regio's die met name op ethniciteit gericht waren, werden deze gebieden, die voorheen bij de door Amhara gedomineerde provincies Gondar en Wollo behoorden, aan de regio Tigray toegevoegd. De Amhara vinden dat deze gebieden bij Amhara behoren, terwijl het TPLF claimt dat deze gebieden van de Tigreeërs is afgepakt tijdens het heerschappij van keizer Haileselassie (zie kader 1).

²⁷¹ Addis Standard, *NEWS ANALYSIS: AUTHORITIES IN TIGRAY ACCEPT CEASEFIRE IN PRINCIPLE, LAY OUT CONDITIONS AS AMHARA REGION PRESIDENT CALLS FOR MORE YOUTH TO MOBILIZE TO DEFEND REGION*, 5 juli 2021; Ethiopia Insight, *The Rayan people want an end to rule by Tigray*, 22 februari 2019.

²⁷² Passport Party, *Tigray's border conflicts explained*, 11 november 2020; Ezega News, *TPLF Accused of Engaging in Forced Assimilation of Raya People*, 4 september 2020.

²⁷³ Vertrouwelijke bron, 14 juni 2021.

wijdverspreide vertegenwoordiging in de rest van Ethiopië. Toch zijn er minderheden in bijvoorbeeld de regio's Afar en Amhara en in Addis Abeba (zie paragraaf 2.5).²⁷⁴

Etniciteit op identiteitskaart vermeld

Tijdens de EDRF/PLF periode stond de etnische afkomst van de houder op zijn of haar identiteitskaart. De etnische groep (ook wel, natie of nationaliteit) van een persoon is gebaseerd op zijn of haar "nationale of tribale afkomst", zo schreef de *Central Statistics Agency* in 2007. Een vertrouwelijke bron merkte op dat gezien de meeste etnische groeperingen in Ethiopië hun eigen taal hadden het eigenlijk om een etno-linguïstische afkomst ging en dat etniciteit te maken had met de moedertaal die een persoon had. De regio Oromia en de hoofdstad Addis Abeba zijn na 2018 gestopt met het vermelden van de etniciteit bij het vernieuwen van de kaart. De overige regio's schaffen het ook één voor één af, maar het is niet duidelijk in welk stadium deze ontwikkeling zich bevindt. De oude kaarten moesten om de twee jaar vernieuwd worden. De nieuwe kaarten zijn 5 of 10 jaar geldig. Op de nieuwe kaart komt "*citizen of the Federal Republic of Ethiopia*" te staan, maar deze ontwikkeling is nog niet doorgevoerd.²⁷⁵

Moedertaal:

De standaardtaal in Tigray is het Tigrinya. Het Amhaars, als officiële taal van de federale staat, wordt door de meeste Tigreeërs gesproken, maar er bestaat een bepaald accent dat een Tigreeër kenmerkt als hij of zij Amhaars praat, aldus verschillende vertrouwelijke bronnen. Daaraan wordt toegevoegd dat er inwoners in de grensgebieden zijn die vloeiend Amhaars praten zonder accent. Ook Tigreeërs die in Addis Abeba wonen en daar zijn opgegroeid, hebben doorgaans niet het kenmerkende accent dat een persoon uit Tigray heeft in het gebruik van het Amhaars.²⁷⁶ De kleine minderheid Afar in het oosten van Tigray spreekt volgens een vertrouwelijke bron naast het Afar, een cushitische taal, vloeiend Tigrinya.²⁷⁷ Ook de Irob en Kuname spreken een eigen taal, maar zouden daarnaast het Tigrinya machtig zijn. Een vertrouwelijke bron meende dat de Irob en Kuname doorgaans een accent hebben als ze Tigrinya praten. De meeste vertrouwelijke bronnen zijn het erover eens dat andere etnische groeperingen in Ethiopië die niet in Tigray of in de grensstreek woonachtig zijn het Tigrinya niet machtig zijn. Het Amhaars en Tigrinya mogen met elkaar verwant zijn; de meeste Amhara spreken geen Tigrinya. De meeste Tigreeërs in de diaspora zijn het Tigrinya machtig. Dienaangaande bestaan er wel verschillen in het niveau waarop iemand de taal kan spreken.²⁷⁸

Aan het begin van deze paragraaf werd reeds gewag gemaakt van het feit dat zowel in Tigray als in Eritrea de taal Tigrinya de officiële taal is, maar dat er verschillen in accent en woordgebruik bestaan. Tijdens het Derg-bewind zochten veel Tigreeërs hun heil in Eritrea. Nadat de Derg in 1991 was verdreven, keerden veel Tigreeërs

²⁷⁴ Central Statistics Agency, *Population and Housing Census 2007*, pagina's 76 en 78, 2007; Vertrouwelijke bron, 26 juni 2021: Volgens de laatste census woonden er in Afar in 2007 ongeveer 16.000 Tigreeërs op een totaal van 1,4 miljoen inwoners en in Amhara ongeveer 37.000 op een totaal van 17 miljoen inwoners. De totale bevolking van Ethiopië was in 2007 ongeveer 74 miljoen, terwijl de schatting nu een totaal van 110 miljoen inwoners is.

²⁷⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2018*, pagina 38, juli 2018; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 55, februari 2021; vertrouwelijke bron, 6 augustus 2021; Central Statistics Agency, *Population and Housing Census*, pagina 71, 2007; v26 juni 2021.

²⁷⁶ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021, vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 35, 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation. Journal of Maps*, preprint. https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation

²⁷⁷ Vertrouwelijke bron, 14 juni 2021.

²⁷⁸ Vertrouwelijke bron, 14 juni 2021; vertrouwelijke bron, 28 juni 2021; Al Jazeera, *Tiny ethnic group fears extinction as Tigray war enters 6th month*, 4 mei 2021; Omna Tigray, *Dear Ethiopian Propagandists, A Heartfelt Letter from a Tigrayan-Irob Woman*, 4 februari 2021; vertrouwelijke bron, 15 juli 2021; vertrouwelijke bron, 25 augustus 2021.

met hun in Eritrea geboren kinderen terug. Deze zijn over het algemeen in staat om ook de Eritrese variant van Tigrinya zonder accent te spreken.²⁷⁹

Voor- en achternamen

De Amharen en Tigreeërs hebben namen in gemeen omdat hun beider taal verwant is aan de uitgestorven taal Geez die nu alleen nog in de liturgie van de Ethiopisch-Orthodoxe kerk, waartoe de meerderheid van Amharen en Tigreeërs behoort, wordt gebruikt. Religieuze namen zoals Haile (vertaling: kracht), Gebre (vertaling: manifestatie) en Selassie (vertaling: drie-eenheid) zijn dergelijke namen. Gebre als twee naam in de variant Haile Gebreselassie is gebruikelijk voor Tigreeërs en zal niet veel bij andere etnische groeperingen voorkomen, zo stelt een vertrouwelijke bron, waarbij hij vervolgt: "Maar de atleet Haile Gebreselassie is in Oromia geboren en zijn ouders zijn Amhara".²⁸⁰ In open bronnen komen ook Tigreeërs voor met namen die eerder bij Arabischspreekende personen worden verwacht, zoals een Tigreeër die de naam Seid Mussa Omar draagt of Nurhusein Abdulmajid.²⁸¹ De woordvoerder van de TDF/TPLF, Getachew Reda, heeft een voornaam die zowel in het Tigrinya als Amhaars, voorkomt, maar zijn ouders hebben ervoor gekozen om hem de Amhaarse variant te geven, aldus een vertrouwelijke bron.²⁸²

Culturele kenmerken

Desgevraagd liet een vertrouwelijke bron kleine littekens op zijn slaap zien die volgens hem typerend voor Tigreeërs waren. Het gaat hier om twee parallelle littekens naast het oog, vaak op de slaap, die ook wel 'de elf' worden genoemd, omdat de littekens op dit cijfer lijken. Bepaalde groeperingen in Eritrea, met name de Tigrinya-sprekenden, brengen ook moedwillig littekens op het gezicht aan, maar deze zijn dieper en onder de ogen, aldus de bron. Een andere vertrouwelijke bron beaamde dat het gebruikelijk was om deze littekens aan te brengen, maar dat dit bij de jongere generaties veel minder gebeurde. Er bestaat een typische haardracht die veel Tigrese vrouwen dragen,²⁸³ maar wederom merkten vertrouwelijke bronnen op dat dat natuurlijk niet voor elke Tigrese vrouw geldt. Mannen en vrouwen in vooral de rurale gebieden die het Ethiopisch-orthodoxe geloof aanhangen, hebben soms een kruis op het voorhoofd getatoeëerd.²⁸⁴ Inzake het kunnen identificeren van de Tigrese etniciteit merkte een vertrouwelijke bron op dat hij geen typisch Tigrese naam had, zonder typisch accent Amhaars sprak en niet in Tigray geboren was, maar dat hij zich toch als Tigreeër beschouwde, omdat de wortels van zijn ouders in die regio lagen.²⁸⁵

²⁷⁹ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

²⁸⁰ Vertrouwelijke bron, 14 juni 2021, vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

²⁸¹ Focus on Africa, *Tigray, Irob and Kunama Ethnic Groups Risk Extinction*, 12 april 2021; The Independent, *Lost limbs, rising anger as town is caught up in Tigray war*, 4 juni 2021.

²⁸² Vertrouwelijke bron, 15 juli 2021.

²⁸³ Zie ook de website van Atlas of Humanity, *Tigray Peole, Ethiopia* voor een voorbeeld van een vrouw met typisch Tigrese haardracht. Deze haardracht kent verschillende varianten, maar wordt gekenmerkt door dunne, losse vlechtjes die strak tegen het hoofd gevlochten zijn. Op het achterhoofd houden de vlechtjes op en loopt het haar uit.

²⁸⁴ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; Ethiopianeurosurgery.com, *Unique Tigray facial ritual scar may mark them for killing by Eritrean and Amhara militia*, 2 augustus 2021; Atlas of Humanity, *TIGRAY PEOPLE, ETHIOPIA*, geraadpleegd op 7 juli 2021.

²⁸⁵ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

3.2 Positie/behandeling van Tigreeërs in Tigray los van het conflict (voor zover mogelijk) en in de rest van Ethiopië

In het algemeen ambtsbericht van februari 2021 werd reeds gewag gemaakt van het feit dat na de komst van Abiy Ahmed als premier veel Tigrese officieren in het leger en topfunctionarissen werden ontslagen en vervangen door Abiy-getrouwen. Veel Tigreeërs hadden het gevoel dat zij door de huidige regering gemarginaliseerd werden. Het anti-Tigrese sentiment zou in de rest van Ethiopië sinds 2018 zijn toegenomen.²⁸⁶ Al voordat de etnische spanningen in 2018 groeiden, zouden veel Tigreeërs vanwege anti-Tigrese sentimenten vermeden hebben om over land te reizen door de regio's Amhara en Oromia, en zelfs in de omstreken Raya zone in Tigray, uit angst om vanwege hun Tigrese kentekenplaten aangevallen te worden.²⁸⁷

Nadat het conflict op 4 november 2020 begon, zijn de anti-Tigrese sentimenten en repercussies tegen personen van Tigrese afkomst in Ethiopië toegenomen (zie paragraaf 3.2.1). Zoals eerder genoemd in dit ambtsbericht verklaarde premier Abiy dat de strijd van zijn regering met het TPLF was en riep hij zijn landgenoten op om Tigreeërs niet als groep te discrimineren.²⁸⁸ Abiy gebruikte voor het TPLF, dat op 1 mei 2021 door de Ethiopische federale overheid als terroristische organisatie gekenmerkt werd, benamingen als "satan", "onkruid" en "kankergezwel", hetgeen het algemene sentiment ten opzichte van de Tigrese burgers geen goed zou doen, aldus The Times.²⁸⁹ Na de inname van Mekelle door de TDF/TDF op 28 juni 2021, beschuldigde premier Abiy 'gewone' Tigreeërs ervan Tigrese strijders te steunen.²⁹⁰ De Finse minister van Buitenlandse Zaken en EU-gezant Pekka Haavisto verklaarde voor het Europese Parlement op 15 juni 2021 dat in gesprek met Ethiopische leiders deze gezegd zouden hebben de Tigreeërs te zullen "vernietigen" en "hen voor honderd jaar van de aardbodem te zullen laten verdwijnen". De Ethiopische overheid zei dat de verklaringen van Haavisto niet op waarheid berustten.²⁹¹ De Ethiopische Orthodoxe kerk nam begin mei 2021 afstand van de verklaringen van het hoofd van de kerk, patriarch Abune Mathias. De patriarch, zelf Tigreeër, had kritiek geuit op de oorlog. In zijn verklaring had hij de moorden op het Tigrese volk, het stelen van hun goederen, het ontzeggen van hun rechten en het tegenwerken van de Tigrese boeren om hun land te bewerken veroordeeld.²⁹²

3.2.1 Tigrese burgers (in andere delen van Ethiopië)

Etnisch profileren

Verschillende bronnen meldden dat Tigreeërs het doelwit van etnisch profileren waren. Reuters schreef begin mei 2021 dat sinds de regering de campagne tegen het TPLF was gestart begin november 2020, er volgens Tigrese bronnen een etnische 'heksenjacht' tegen hen was ontketend. Tigreeërs werden gearresteerd,

²⁸⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië*, pagina 66-67, februari 2021.

²⁸⁷ Passport Party, *Tigray's border conflicts explained*, 11 november 2020

²⁸⁸ BBC News, *Ethiopia's Tigray crisis: Fears of ethnic profiling stalk conflict*, 25 november 2020; Reuters, *Ethiopia's crackdown on ethnic Tigrayans snares thousands*, 7 mei 2021.

²⁸⁹ The Times, *Genocide fears after Ethiopian PM vows to crush 'weeds' of Tigray*, 19 juli 2021; Vertrouwelijke bron, 19 mei 2021.

²⁹⁰ AP News, *'Purely ethnic profiling': New wave of Tigrayans detained*, 13 juli 2021; EEPA, *Situation Report EEPA HORN No. 186*, 13 juli 2021.

²⁹¹ Addis Standard, *"ETHIOPIAN LEADERS TOLD ME THEY'RE GOING TO WIPE OUT, DESTROY TIGRAYANS", CLAIMS EU ENVOY*, 18 juni 2021; Multimedia Centre European Parlement, *DEVE/AFET (recorded webstreaming)*, 15 juni 2021: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/deve-afet_20210615-0915-COMMITTEE-DEVE_vd; FanaBC, *Ethiopia Rejects Briefing By Finnish FM Pekka Haavisto To European Parliament*, 18 juni 2021

²⁹² BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopian Orthodox Church disowns patriarch's view on Tigray*, 10 mei 2021; Addis Standard, *NEWS: ETHIOPIAN ORTHODOX PATRIARCH SAYS WAR IN TIGRAY "BARBARISM" AND "ATTEMPT TO ERASE TIGRAYANS"; SAYS HIS REPEATED PLEAS "CENSORED"*, 8 mei 2021.

mishandeld, ontslagen of op 'non-actief' gesteld vanwege hun etnische afkomst. Tigrese academici zouden niet langer aan hun universiteiten mogen lesgeven. Een vertrouwelijke bron meldde begin juni 2021 echter dat zijn collega's van Tigrese afkomst nog steeds aan de universiteit in Addis Abeba waar hij aan verbonden was, werkzaam waren, maar dat geen van deze collega's zich over het conflict uitsprak.²⁹³ Bankrekeningen van Tigreeërs werden voor een bepaalde tijd bevroren.²⁹⁴ Ook werden bedrijven en tegoeden van Tigreeërs geconfisqueerd en aan niet-Tigreeërs doorverkocht of gegeven. Het beveiligingsbedrijf van enkele westerse ambassades in Addis Abeba verloor in november 2020 van de ene op de andere dag zijn licentie wegens vermeende banden met Tigray.²⁹⁵

Een vertrouwelijke bron van Tigrese afkomst merkte op dat het leven voor zijn familie in Addis Abeba wat makkelijker was geworden toen de federale overheid en bondgenoten het gevoel hadden aan de winnende hand te zijn in Tigray, maar dat sinds de inname van Mekelle door de TDF/TPLF zijn familie en andere Tigreeërs in de Ethiopische hoofdstad een laag profiel aanhielden door geen Tigrinya op straat te spreken en weinig naar buiten te gaan.²⁹⁶ Een andere vertrouwelijke bron meende dat de Tigreeërs buiten Tigray door het etnisch profileren een collectief bedreigde groep vormden.²⁹⁷ Reuters verhaalde begin mei 2021 over de arrestatie van een Tigreeër in Addis Abeba die naar eigen zeggen gearresteerd was omdat hij op straat Tigrinya gesproken zou hebben. Een woordvoerder van de federale politie zou verklaard hebben dat als onschuldige burgers gearresteerd waren, ze spoedig vrijgelaten zouden worden.²⁹⁸ Volgens een vertrouwelijke bron hadden Eritrese vluchtelingen die naar de Amhara regio gevlucht waren te maken gekregen met vijandigheden, omdat ze voor Tigreeërs werden aangezien.²⁹⁹ Een Eritrese vluchteling die door Amhara militieleden voor Tigreeër werd aangezien zou zijn huid hebben weten te redden door hen te overtuigen dat hij Eritreeër was. Zijn belagers hadden iemand gebeld die Tigrinya sprak en deze had het Eritrese accent van de vluchteling bevestigd.³⁰⁰

Verschillende vertrouwelijke bron zeiden geen voorbeelden (althans voor 28 juni 2021 zie hieronder) te kunnen geven van gewelddadige acties van burgers tegen Tigrese landgenoten, maar stelden daarbij dat inlichtingenofficieren, politieagenten en kebele-ambtenaren³⁰¹ huizen van Tigreeërs buiten Tigray, met name in Addis Abeba, waren binnengevallen, deze hadden geplunderd en dat de overheidsfunctionarissen op willekeurige basis Tigreeërs hadden gearresteerd.³⁰²

Na de inname van Mekelle en andere delen van Tigray door de TDF/TPLF

Na het offensief van de TDF/TPLF waarbij de Tigrese troepen grote delen van Tigray heroverden zou een federale overheidsfunctionaris verklaard hebben dat Tigreeërs in heel Ethiopië uit voorzorg gedetineerd moesten worden net zoals de Ethiopische

²⁹³ Vertrouwelijke bron, 9 juni 2021.

²⁹⁴ Reuters, *Ethiopia's crackdown on ethnic Tigrayans snares thousands*, 7 mei 2021; BBC Monitoring (Suna News Agency), *Ethiopian asylum-seeking UN soldiers head to camps in Sudan*, 10 mei 2021; Ethiopia's Tigray crisis: *Fears of ethnic profiling stalk conflict*, 25 november 2020; The New York Times, *As War Goes On in Ethiopia, Ethnic Harassment Is on the Rise*, 12 december 2020.

²⁹⁵ The New York Times, *As War Goes On in Ethiopia, Ethnic Harassment Is on the Rise*, 12 december 2020

²⁹⁶ Vertrouwelijke bron, 8 juli 2021; Al Jazeera, *Fear pervades as Tigrayans rounded up after battlefield reversals*, 14 juli 2021.

²⁹⁷ Vertrouwelijke bron, 9 juli 2021.

²⁹⁸ Reuters, *Ethiopia's crackdown on ethnic Tigrayans snares thousands*, 7 mei 2021

²⁹⁹ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2021.

³⁰⁰ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

³⁰¹ De kebele (buurt of gemeenschap) is de kleinste administratieve eenheid in Ethiopië. Verschillende kebeles samen vormen een wordada, te vertalen als district.

³⁰² Vertrouwelijke bron, 9 juni 2021; vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; vertrouwelijke bron 9 juli 2021.

autoriteiten met in Ethiopië woonachtige Eritreeërs had gedaan tijdens de oorlog tussen Ethiopië en Eritrea van 1998 tot 2000. Een nieuwe golf van etnisch profileren had door heel Ethiopië, maar vooral in de hoofdstad en andere grote plaatsen, plaats: duizenden Tigreeërs werden zonder officiële aanklacht op willekeurige basis gearresteerd en bedrijven van Tigreeërs werden gesloten. Velen werden na een paar dagen of weken weer vrijgelaten, maar veel gedetineerde Tigreeërs zaten aan het einde van de verslagperiode van dit ambtsbericht nog vast.³⁰³

De Noorse academicus Kjetil Tronvoll twitterde op 7 juli 2021 dat hij had vernomen dat Tigrese studenten van de campus van de universiteit van Semera in de Afar regio waren verwijderd.³⁰⁴ Naar verluidt zou een Ethiopisch restaurant in de Soedanese hoofdstad Khartoum alle personeelsleden van Tigrese komaf ontslagen hebben. Het restaurant zou nauwe banden met de Ethiopische ambassade in Khartoum onderhouden.³⁰⁵ Een vertrouwelijke bron had van familie in Addis Abeba gehoord dat begin juli 2021 Tigreeërs in Addis Abeba waren opgeroepen om naar bijeenkomsten in hun buurt te komen. Tijdens deze bijeenkomsten zouden de aanwezigen gevraagd zijn om zich bij de *Prosperity Party* of een van de twee Tigrese partijen die aan de kant van de federale regering stonden aan te sluiten. Volgens de vertrouwelijke bron waren dit Arena en de partij van dr. Aregawi Berhe, de *Tigray Democratic Party* (TDP). Eenieder die zich niet aansloot, kreeg automatisch het predicaat "TPLF", aldus de bron.³⁰⁶ Een vertrouwelijke bron vermeldde dat van Tigreeërs die nog voor de federale regering werkzaam waren verwacht werd dat ze hun steun aan de regering betuigden en dat ze zich tegen de TDF/TPFL uitspraken. Binnen Arena groeide naar verluidt de kritiek op de strijd in Tigray. Veel leden van de partij waren nog steeds tegen het TPLF, maar wilden niet hun steun aan de strijd tegen het TPLF betuigen. De partijleider van Arena Abraha Desta zou het gevoel hebben tussen twee vuren te zitten. Hij zou zowel door de federale regering als het TPLF als 'verrader' gezien worden.³⁰⁷

Op 17 juli 2021 sprak de *Ethiopian Human Rights Commission* (EHRC) haar diepe zorgen uit over berichtgeving betreffende onder andere mishandelingen, arrestaties, het gebruik van kindsoldaten en het vermoorden van burgers. EHRC zei informatie gehad te hebben inzake de gewelddadige dood in de plaats Woreta in de regio Amhara van drie inwoners van Tigrese origine. De Tigreeërs zouden door een woedende menigte gedood zijn toen het lichaam van een gedode Amhara strijder, die in de strijd tegen de TDF/TPLF was omgekomen, in het dorp aankwam.³⁰⁸ Een vertrouwelijke bron meende dat nu meer regio's strijders naar het front stuurden en sommigen van hen niet levend van de strijd terugkeerden, de anti-Tigrese sentimenten in deze regio's zouden groeien.³⁰⁹ Een vrouw van Amhaarse komaf die een kind met een Tigrese man had, was met het kind vanuit Amhara naar Soedan gevlucht vanwege de oplopende spanningen in de regio.³¹⁰

³⁰³ Getachew Assefa, @getachew.zeki, 5 juli 2021: https://twitter.com/getachew_zeki/status/1412113321575129114; Al Jazeera, *Fear pervades as Tigrayans rounded up after battlefield reversals*, 14 juli 2021; AP News, *'Purely ethnic profiling': New wave of Tigrayans detained*, 13 juli 2021; BBC Monitoring (The Reporter Website), *Ethiopia rights body alarmed at crackdown on Tigrayans in Addis Ababa*, 21 juli 2021; HRW, *Ethiopia: Ethnic Tigrayans Forcibly Disappeared*, 18 augustus 2021.

³⁰⁴ Kjetil Tronvoll, @KjetilTronvoll, 7 juli 2021: <https://twitter.com/KjetilTronvoll/status/1412781016670949382>

³⁰⁵ Vertrouwelijke bron, 4 juli 2021.

³⁰⁶ Vertrouwelijke bron, 15 juli 2021 ; Borkena, *Ethiopian Opposition party leaders reacting to Tigray ceasefire*, 1 juli 2021.

³⁰⁷ Vertrouwelijke bron, 25 augustus 2021.

³⁰⁸ BBC Monitoring (The Reporter Website), *Ethiopia rights body alarmed at crackdown on Tigrayans in Addis Ababa*, 21 juli 2021; EEPA, *Situation Report EEPA HORN No. 187*, 14 juli 2021.

³⁰⁹ Vertrouwelijke bron, 15 juli 2021.

³¹⁰ Vertrouwelijke bron, 14 juli 2021.

-----kader 2: Qemant-----

Duizenden Qemant, een kleine etnische minderheid uit Amhara, zouden eind juli 2021 vanuit Amhara naar Soedan zijn gevlucht. De precieze reden voor de vlucht is niet bekend.³¹¹ De Qemant leven al jarenlang op gespannen voet met hun Amhara burens. Bij onderlinge confrontaties zouden de afgelopen jaren honderden doden zijn gevallen. De Amhaarse autoriteiten beschuldigden het TPLF ervan de Qemant kwestie te gebruiken om onrust in de regio Amhara te zaaien en de Qemant zowel van materieel als van training te voorzien. De Qemant worden door de Amhara autoriteiten als proxy's van het TPLF gezien. De vlucht van de Qemant zou verband kunnen houden met de verplichte mobilisatie in Amhara die na het offensief van de TDF/TPLF is ingesteld.³¹²

-----kader 2-----

Blokken bankrekeningen en bevroren tegoeden

Na de aanval van Tigrese troepen op bases van het Northern Command hadden de Ethiopische autoriteiten alle bankrekeningen die in Tigray waren geopend geblokkeerd. Ook elders in het land kon geen geld opgenomen worden als de rekening in Tigray was geopend. Na een paar weken, rond eind december 2020 begin januari 2021 zo schatten vertrouwelijke bronnen in, was het weer mogelijk om geld te storten op Tigrese rekeningen en konden rekeninghouders weer geld van de bank halen. Het was volgens vertrouwelijke bronnen echter alleen mogelijk om geld op te halen in de plaats waar iemand zijn of haar bankrekening had geopend. Iemand die woonde in Adigrat maar ooit een rekening in Mekelle had geopend, kon deze alleen maar in Mekelle geld opnemen. Sinds het offensief van de TDF eind juni 2021 hebben de federale autoriteiten weer alle bankrekeningen in Tigray geblokkeerd.³¹³ De federale autoriteiten verklaarden eind mei 2021 dat de tegoeden van leden en leiders van het TPLF bevroren zouden worden om zodoende de financiering van 'terroristische' activiteiten te voorkomen.³¹⁴ Volgens een vertrouwelijke bron zaten daar ook burgers bij die geen enkele link met het TPLF hadden.³¹⁵

Afpersen

The New York Times meldde begin december 2020 dat overheidsfunctionarissen Tigreeërs zouden afpersen.³¹⁶ Zakenlui die vanwege hun Tigrese afkomst gearresteerd waren, hadden volgens een vertrouwelijke bron geld moeten betalen om zich vrij te kopen. Een andere vertrouwelijke bron vertelde dat een familielid in Addis Abeba vanwege vermeende banden met het TPLF gearresteerd was en na twee weken vrij werd gelaten omdat er geen gronden waren het familielid langer vast te houden. De overheidsfunctionarissen eisten alvorens de man van Tigrese afkomst vrij te laten wel dat hij een 'boete' betaalde.³¹⁷ De Ethiopische procureur-generaal gaf toe dat er misstanden inzake etnisch profileren door Ethiopische overheidsfunctionarissen waren, maar deze misstanden waren volgens hem incidenteel en zouden nader onderzocht worden.³¹⁸

³¹¹ BBC Monitoring (Suna News Agency Website), *Thousands of refugees from Ethiopia's Amhara cross into Sudan*, 28 juli 2021.

³¹² Ethiopia Insight, *Violent Qemant dispute fueling explosive Amhara-Tigray divide*, 16 december 2018; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021*, pagina 43, februari 2021; vertrouwelijke bron, 1 augustus 2021; France24, *Caught in the crossfire, Ethiopian minority flees to Sudan*, 21 augustus 2021.

³¹³ Vertrouwelijke bron, 8 juli 2021.

³¹⁴ ENA, *Court Freezes Assets of TPLF Leaders, Members*, 31 mei 2021

³¹⁵ Vertrouwelijke bron, 8 juli 2021; AP News, *'Clean out our insides': Ethiopia detains Tigrayans amid war*, 29 april 2021.

³¹⁶ The New York Times, *As War Goes On in Ethiopia, Ethnic Harassment Is on the Rise*, 12 december 2020

³¹⁷ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

³¹⁸ The New York Times, *As War Goes On in Ethiopia, Ethnic Harassment Is on the Rise*, 12 december 2020.

Kritische geluiden

Twee Tigrese overheidsfunctionarissen van de door de federale regering aangestelde interim regering in Tigray werden ontslagen toen ze zich uitspraken tegen de vermeende gewelddadigheden en vernielingen waar Eritrese en Amhara troepen verantwoordelijk voor zouden zijn.³¹⁹ Dori Asgedom, leider van de *Assimba Democratic Party*, die de belangen van de Irob vertegenwoordigt, werd begin 2021 door de federale autoriteiten gearresteerd vanwege zijn oppositie tegen de oorlog.³²⁰ Ook werd een tiental journalisten, onder wie zowel Tigreeërs als personen van andere etnische komaf, gearresteerd vanwege hun verslaggeving over de oorlog in Tigray. Sommigen van hen die aan het begin van het conflict waren gearresteerd en op borgsom vrijgelaten waren, werden eind juni na de inname van Mekelle wederom gearresteerd. De twaalf journalisten die begin juli waren gearresteerd, waren niet vanwege hun beroep maar vanwege hun betrokkenheid bij een terroristische groepering gearresteerd, aldus een medewerker van de federale politie.³²¹ Niet alle Tigrese overheidsfunctionarissen zijn uit hun post ontheven. Er zijn er ook die zelf de keuze hebben gemaakt om niet langer de Ethiopische staat te vertegenwoordigen. Berhane Kidanemariam, plaatsvervangend ambassadeur van de Ethiopische ambassade in Washington en Tigreeër, nam in maart 2021 ontslag vanwege wat hij een "heksenjacht tegen Tigreeërs in Ethiopië en de diaspora" noemde.³²²

Militairen

Tigrese soldaten zouden in speciale detentiekampen zijn geplaatst en militairen van Tigrese komaf die in Zuid-Soedan deel uitmaakten van VN-vredesmissie UNISFA in Soedan vroegen asiel aan omdat ze bang waren gearresteerd te zullen worden als ze terugkeerden naar Ethiopië. *Suna News* schreef zelfs dat de soldaten hadden aangegeven bang te zijn vermoord te zullen worden. De federale regering verwierp de aantijgingen van etnisch profileren en zei dat elke arrestatie vanwege veiligheidsredenen had plaatsgehad.³²³ Soldaten van Tigrese komaf die onderdeel waren van het Ethiopische contingent van de vredesmissies AMISOM en UNMISS³²⁴ zouden na het uitbreken van het conflict in Tigray door soldaten van het Ethiopische federale leger, die ook deel uitmaakten van de missies, zijn gearresteerd en teruggestuurd naar Ethiopië.³²⁵

Volgens een vertrouwelijke bron zou het federale veiligheidsapparaat nagenoeg van alle functionarissen van Tigrese komaf gezuiverd zijn. De Tigreeërs binnen het veiligheidsapparaat zouden zijn gevlucht, gedood of gedetineerd worden in zes militaire detentiecentra verspreid over het land. Volgens AP News zou brigadegeneraal Tesfaye Ayalew gezegd hebben dat de gelederen van de Ethiopische strijdkrachten gezuiverd moesten worden en dat deze nu "compleet Ethiopisch waren". AP News sprak ook van duizenden Tigrese gedetineerden in negen detentiecentra waarin met name gedetineerde militairen zaten. Soms was alleen het etnische profiel van een persoon voldoende geweest om deze te detineren aldus AP

³¹⁹ BBC Monitoring (Addis Standard), *Two Ethiopian Tigray officials fired for speaking on abuses*, 16 maart 2021.

³²⁰ Al Jazeera, *Tiny ethnic group fears extinction as Tigray war enters 6th month*, 4 mei 2021.

³²¹ International Press Institute, *Six journalists arrested in Ethiopia on trumped-up charges*, 12 november 2020; Addis Standard, *12 JOURNALISTS ARRESTED IN TWO DAYS ; MEDIA AUTHORITY UNAWARE OF THE ARRESTS ; FED. POLICE SAYS ARRESTS LINKED TO ASSOCIATION WITH TERRORIST ORGANIZATION*, 2 juli 2021.

³²² Al Jazeera, *Top US diplomat decries 'ethnic cleansing' in Ethiopia's Tigray*, 10 maart 2021.

³²³ Reuters, *Ethiopia's crackdown on ethnic Tigrayans snares thousands*, 7 mei 2021; BBC Monitoring (Suna News Agency), *Ethiopian asylum-seeking UN soldiers head to camps in Sudan*, 10 mei 2021; BBC News, *Ethiopia's Tigray crisis: Fears of ethnic profiling stalk conflict*, 25 november 2020.

³²⁴ AMISOM: Vredesmacht van de Afrikaanse Unie in Somalië; UNMISS: VN-vredesmacht in Zuid-Soedan.

³²⁵ Deutsche Welle, *Ethiopia: 'People in Tigray are terrified'*, 25 november 2020; BBC Monitoring, *Local media report infighting among Ethiopian forces in Somalia*, 6 december 2020.

News.³²⁶ Veel militairen zaten al vanaf het begin van het conflict gedetineerd.³²⁷ Op twitter verscheen eind mei een lijst van soldaten en de reden waarom deze niet gepromoveerd waren. Voor alle Tigreeërs stond achter de reden "Tigreeër".³²⁸

3.3 Grondslag voor deze problemen (etnisch of politiek motief)

In paragrafen 1.2.3 en 3.2 wordt vermeld dat leiders en leden van het TPLF problemen ondervinden vanwege hun (vermeende) politiek betrokkenheid bij de partij, maar dat er ook voorbeelden zijn van Tigreeërs die problemen ondervinden vanwege hun etnische afkomst.

3.4 Beschermingsalternatieven voor Tigreeërs woonachtig buiten Tigray

In paragrafen 2.1 en 2.2 is reeds gemeld dat ondanks het feit dat premier Abiy had verklaard dat de strijd niet met het Tigrese volk was, maar met het TPLF, de Tigreeërs in Tigray geen bescherming vonden bij en/of kregen van de Ethiopische autoriteiten. Sinds het offensief van de TDF/TPLF midden juni 2021 en de inname van Mekelle door TDF-troepen zou Abiy over zijn gegaan op het beschuldigen van Tigreeërs als een collectief in plaats van alleen het TPLF. In paragraaf 3.2 wordt bericht over het vermeend etnisch profileren van Tigreeërs door Ethiopische overheidsfunctionarissen. De Ethiopische mensenrechtencommissie (EHRC) verklaarde in juli 2021 de arrestatie van Tigreeërs en journalisten te monitoren. Dienaangaande zei de commissie dat de maatregelen die de overheid tegen de Tigreeërs nam de zorg over het risico van etnisch profileren zou doen toenemen.³²⁹ Alhoewel Daniel Bekele, die de EHRC sinds 2019 leidt, aangeeft een onafhankelijke koers te volgen, zien tegenstanders van de federale overheid hem als een verlengstuk van deze overheid (zie ook paragraaf 3.2).³³⁰

In paragrafen 2.5 en 4.4 wordt uitgebreid stilgestaan bij binnenlandse beschermingsalternatieven voor Tigreeërs die woonachtig zijn buiten Tigray.

3.5 Problemen bij verlaten Ethiopië

Het algemeen ambtsbericht Ethiopië van februari 2021 vermeldde dat personen met een buitenlandse paspoort maar een Tigrese achternaam het land niet mochten verlaten.³³¹ Ook *The New York Times* schreef dat het conflict Tigreeërs trof die Ethiopië wilden verlaten. Burgerluchtvaartautoriteiten zouden Ethiopische passagiers niet alleen om het paspoort vragen, maar ook om de identiteitskaart waarop de etniciteit³³² van de drager is te zien.³³³ Het reisadvies van het Britse ministerie van Buitenlandse Zaken vermeldde dat vanwege het voortdurende militaire conflict in

³²⁶ Vertrouwelijke bron, 14 juni 2021; AP News, 'Clean out our insides': Ethiopia detains Tigrayans amid war, 29 april 2021; EEPA, *Situation Report EEPA HORN No. 186*, 13 juli 2021.

³²⁷ EEPA, *Situation Report EEPA HORN No. 186*, 13 juli 2021.

³²⁸ Tghat, @Tghatmedia, 25 juni 2021: <https://twitter.com/TghatMedia/status/1408349455649214464>

³²⁹ AP News, 'Purely ethnic profiling': New wave of Tigrayans detained, 13 juli 2021.

³³⁰ The Guardian, *Ethiopia's human rights chief as war rages in Tigray: 'we get accused by all ethnic groups'*, 2 juni 2021.

³³¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Ethiopië*, pagina 67, februari 2021.

³³² In het Algemeen Ambtsbericht Ethiopië van februari 2021 wordt op pagina 55 vermeld dat er berichtgeving is dat vanaf 2019 de etniciteit niet langer op de kebele-kaart wordt vermeld. Of dit daadwerkelijk het geval is en of deze overgang gradueel gebeurt, is niet vastgesteld.

³³³ The New York Times, *As War Goes On in Ethiopia, Ethnic Harassment Is on the Rise*, 12 december 2020.

Tigray er berichten zijn dat etnische Tigreeërs ervan weerhouden werden om vanaf Bole International Airport het land te verlaten.³³⁴

De Tigrese atlete Letesenbet Gidey die in oktober 2020, voor de start van het gewapende conflict in november 2020, in het Spaanse Valencia het wereldrecord op de 5.000 meter hardlopen verbeterde, zou alvorens naar Spanje af te reizen op het vliegveld in Addis Abeba door een overheidsfunctionaris staande zijn gehouden. Volgens vertrouwelijke bronnen en berichtgeving op de sociale media gebeurde dit vanwege haar Tigrese afkomst. Nadat een lid van de Ethiopische sportbond, van Oromo komaf, had geïntervenieerd, had Gidey volgens een vertrouwelijke bron alsnog het vliegtuig mogen nemen.³³⁵ Begin 2021 maakte de dochter van wijlen oud-premier en TPLF-prominent Meles Zenawi, Semhal Meles, bekend dat overheidsfunctionarissen haar hadden verboden een vlucht naar de VS te nemen hoewel ze naar eigen zeggen over de benodigde papieren, zoals een geldig paspoort, een visum en een ticket, beschikte. Volgens Semhal Meles stond ze niet op een lijst van gezochte personen en was de ontzegging tot het vliegtuig illegaal en onrechtmatig. De ambtenaren zouden verklaard hebben dat Meles niet over de papieren zou beschikken die eenieder benodigd had die eerder gearresteerd was geweest. In december 2020 was de dochter van de oud-premier twee dagen gedetineerd geweest. Mevrouw Meles stelde geen reden voor de arrestatie gekregen te hebben.³³⁶

Vertrouwelijke bronnen bevestigen het etnisch profileren op het internationale vliegveld van Addis Abeba, maar hebben geen berichtgeving dat personen uiteindelijk het land niet mochten verlaten. In een enkel geval mocht de reis pas voortgezet worden na betaling van steekpenningen. Een bron die over een Europees paspoort beschikte, werd uit de lijn gehaald toen hij aan het boarden was. Volgens hem was dat vanwege zijn Tigrese achternaam of geboorteplaats in Tigray. De beambte die hem uit de lijn had gehaald, wilde desgevraagd niet de reden geven voor het oponthoud. Uiteindelijk kon betrokkene zijn vlucht hervatten.³³⁷ Een andere vertrouwelijke bron zegt op *Bole International Airport* uitgescholden te zijn voor "Junta" (scheldwoord voor leden van het TPLF). Door het betalen van steekpenningen werd hij met rust gelaten. De vertrouwelijke bron was met andere Tigreeërs staande gehouden; hij wist niet te zeggen of de anderen uiteindelijk hun vlucht hadden kunnen halen.³³⁸

³³⁴ Website *Government of the UK*: <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/ethiopia/safety-and-security> (geraadpleegd op 15 juli 2021).

³³⁵ Vertrouwelijke bron, 14 juni 2021; vertrouwelijke bron, 10 juni 2021; BBC Sport, *Letesenbet Gidey: Ethiopian breaks two-day-old women's 10,000m world record*, 8 juni 2021; FanaBC, *Ethiopia Welcomes Home Triumphant Athlete Letesenbet Gidey*, 9 oktober 2021; Zecahrias Zelalem, @ZekuZelalem, 8 oktober 2021: <https://twitter.com/ZekuZelalem/status/1314437146086907904>

³³⁶ Financial Times, *Ethiopia accused of using ethnic profiling to target Tigrayans*, 31 januari 2021.

³³⁷ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021;

³³⁸ Vertrouwelijke bron, 10 juni 2021.

4 Vluchtelingen en ontheemden

4.1 Ontheemden- en/of vluchtelingenstroom vanwege het conflict in Tigray

Aantal vluchtelingen/IDP's vanwege conflict

In de zomer van 2020 waren er volgens IOM 1.820.811 *internally displaced persons* (IDP's) in geheel Ethiopië van wie er op dat moment iets meer dan 100.000 in Tigray verbleven.³³⁹ Vanwege het gewapende conflict in Tigray was dat aantal in maart 2021 naar ongeveer 700.000 IDP's gestegen.³⁴⁰ Een vertrouwelijke bron zei dat het daadwerkelijke aantal op dat moment veel hoger was, maar vanwege de beperkte toegang tot bepaalde gebieden in Tigray vielen veel IDP's buiten de telling.³⁴¹ Eind mei 2021 telde IOM 1.918.220 IDP's in Tigray. Ook waren er mensen uit Tigray naar de Afar regio (49.643 IDP's) en Amhara (22.305 IDP's) gevlucht, waarbij het totaal IDP's vanwege het conflict eind mei 2021 op 1.990.168 IDP's kwam. IOM maakte bij de aantallen de opmerking dat vanwege de onveilige situatie en het gebrek aan toegang in de regio een voortdurende uitdaging voor de organisatie opleverden.³⁴² Naast de binnenlandse ontheemden waren er meer dan 40.000 personen vanuit Tigray de grens met Soedan overgestoken om het conflict te ontsnappen (zie ook paragraaf 1.1).³⁴³

Eritrese vluchtelingen in Tigray

Conform cijfers van UNHCR waren er voor het conflict 178.980 Eritrese vluchtelingen in Ethiopia van wie er 96.223³⁴⁴ in Tigray geregistreerd stonden. Het merendeel van de vluchtelingen leefde in de vier vluchtelingenkampen in het westen van Tigray: Mai-Aini (21.682), Hadi-Arush (32.167), Shimelba (8.702) and Hitsats (25.248).³⁴⁵ De twee noordelijk gelegen kampen Shimelba en Hitsats liggen in het gebied waar de Eritrese troepen controle over hadden en zijn volledig verwoest. De kampen zijn verlaten en alle vluchtelingen zijn of gevlucht naar een van de zuidelijker gelegen kampen, vermoord of onder dwang naar Eritrea teruggebracht.³⁴⁶ Op twitter verklaarde ARRA (*Administration of Refugee and Returnee Affairs*) op 14 juli 2021 dat 9.000 Eritrese vluchtelingen waren herplaatst in Mai Aini en Hadi-Arush. Zo'n 5.000 vluchtelingen zouden in Addis Abeba geregistreerd zijn. Een niet nader genoemd aantal zou naar het kamp Beralbe in Affar overgeplaatst zijn. Een nieuw kamp, in Noord-Gondar in Amhara, was aan het einde van de verslagperiode van dit ambtsbericht nog in aanbouw.³⁴⁷ Van 11.000 à 20.000 Eritrese vluchtelingen zou het lot onbekend zijn (zie ook paragraaf 1.2.3).³⁴⁸

³³⁹ IOM, *ETHIOPIA NATIONAL DISPLACEMENT REPORT 5 Site Assessment Round 22 & Village Assessment Survey Round 5: June – July 2020*, pagina 15, 10 september 2020.

³⁴⁰ OCHA, *Humanitarian Bulletin Ethiopia Issue #4*, 15– 28 March 2021, 31 maart 2021.

³⁴¹ Vertrouwelijke bron, 21 juli 2021

³⁴² IOM, *Emergency Site Assessment: Northern Ethiopia Crisis 6 Data Collection: 3 – 24 May 2021 Publication Date: 27 June 2021*, 27 juni 2021.

³⁴³ UNHCR, *Tigray Situation Update*, 31 maart 2021; UNHCR, *Sudan: Emergency Response to Tigray Situation – New Weekly Update #4*, 3 augustus 2021.

³⁴⁴ Een vertrouwelijke bron merkte dienaangaande op dat het daadwerkelijke aantal Eritrese vluchtelingen waarschijnlijk veel hoger was, omdat de Ethiopische autoriteiten het de afgelopen tijd voor bepaalde categorieën Eritreeërs moeilijker heeft gemaakt om zich te laten registreren: vertrouwelijke bron, 14 juli 2021.

³⁴⁵ UNHCR, *Tigray Situation Update*, 31 maart 2021.

³⁴⁶ Vertrouwelijke bron, 22 januari 2021; World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 46, 6 april 2021

³⁴⁷ ARRA, @EthRefugee, *Statement on the Eritrean Refugees in Eritrea*, 14 juli 2021.

³⁴⁸ Vertrouwelijke bron, 2 juli 2021.

4.2 Gebieden in Ethiopië waar binnenlandse ontheemden worden opgevangen

Allereerst dient inzake deze paragraaf opgemerkt te worden dat vanwege het voortdurende conflict in Tigray de situatie fluïde en dynamisch is. Door de strijd kunnen de strijdende partijen bepaalde gebieden verliezen of heroveren hetgeen tot verplaatsingen van ontheemden kan leiden. Omdat veel IDP's naar ontoegankelijke gebieden zijn gevlucht, is het moeilijk om een exact aantal te geven.

Veel inwoners van Tigray zijn sinds het conflict naar de grotere plaatsen in Tigray gevlucht. Eind mei 2021 had Shire de meeste IDP's (673.241). Mekelle en omgeving herbergden zo'n 270.000 IDP's, gevolgd door Sheraro (254.102), Adwa (221.860), Aksum (130.000) en Adigrat 86.000.³⁴⁹ De IDP's in de steden zijn veelal bij familie ondergebracht. Ook zijn grote getalen naar rurale gebieden van Tigray gevlucht waar ze in de bergen, grotten of in het bos een veilig onderkomen hebben proberen te zoeken.³⁵⁰

Over het algemeen kan gesteld worden dat de voornaamste route van de IDP's van het westen van Tigray naar het oosten/zuidoosten van Tigray loopt. IDP's uit West-Tigray zijn met name terechtgekomen in Noordwest-Tigray, maar ook in andere delen van Tigray. Over het westen van Tigray was veel berichtgeving betreffende gedwongen deportaties van etnisch-Tigreërs door de ADF. Delen van dit gebied zouden door deze deportaties ontvolkt zijn geraakt. De regionale regering van Amhara zou etnische Amhara uit andere regio's naar het westen van Tigray getransporteerd hebben. Een vertrouwelijke bron vertelde dat de gedwongen deportaties in het district Welkait op veel kleinere schaal gebeurde dan in de rest van West-Tigray. Welkait heeft veel meer hoogland en zou volgens de bron een etnisch-Tigreese bevolking hebben die al generatieslang in het gebied woonachtig was. Hierdoor beschouwden de Amhara hen als 'locals'.³⁵¹

In Raya, dat in Zuidoost-Tigray ligt, waar de ADF de controle hadden, zou bijna geen sprake zijn van gedwongen deportaties omdat de Amhara de aldaar woonachtige Tigreeërs ook als 'locals' beschouwden.³⁵² Raya, waar het gedurende het hele conflict relatief rustig was, kende tijdens het offensief van de TDF eind juni 2021 een toename van IDP's. Noordwest-Tigray kende met name IDPs uit West-Tigray, maar binnen de zone was ook sprake van ontheemding van de eigen inwoners. Oost-, Zuidoost- en Centraal-Tigray kenden naast IDP's uit meer westelijk gelegen zones ook IDPs uit de eigen zone en andere zones. Zuid-Tigray kende met name interne ontheemding: IDP's uit deze zone zochten met name in de eigen zone naar een veiliger heenkomen. Verschillende bronnen maakten ook melding van het feit dat veel IDP's hun toevlucht dichtbij huis zochten. IDPs zouden in sommige gevallen zelfs voor kortere tijd naar hun woonplaats terugkeren als de Eritrese of Ethiopische troepen niet in de buurt waren.³⁵³

³⁴⁹ IOM, *Emergency Site Assessment: Northern Ethiopia Crisis 6 Data Collection: 3 – 24 May 2021* Publication Date: 27 June 2021, 27 juni 2021.

³⁵⁰ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J. pagina 33, 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. Journal of Maps, preprint. https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation; De Volkskrant, *De gebroken Trots van Tigray; Uitgemoord omdat we Tigreeërs zijn*, 27 mei 2021.

³⁵¹ Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J. pagina 35, 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. Journal of Maps, preprint. https://www.researchgate.net/publication/349824181_Tigray_Atlas_of_the_humanitarian_situation; World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 40-41, 6 april 2021

³⁵² Vertrouwelijke bron, 9 juli 2021.

³⁵³ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 39, 6 april 2021

Zoals in paragraaf 2.5 reeds is vermeld, waren er tevens enkele tienduizenden IDP's vanwege het conflict naar Afar en Amhara gevlucht. De IDP's in Amhara waren veelal afkomstig uit West-, Noordwest- en Zuid-Tigray. In deze zones is een gedeelte van de bevolking van Amhara origine. Er is echter geen eenduidig beeld te geven van de etnische afkomst van de IDP's in Amhara of Afar. Volgens een vertrouwelijke bron was er geen zicht op de etniciteit van de IDPs, maar waren de IDP-populaties in Amhara en Afar van een gemengde samenstelling. Desgevraagd gaf een andere vertrouwelijke bron aan niet te denken dat Tigreeërs naar de regio's Amhara of Afar zouden vluchten om daar een veiliger heenkomen te vinden. De kampen die in deze regio's voor IDP's uit Tigray waren, zouden met name familieleden bevatten van federale soldaten die hadden moeten vluchten toen bases van het Northern Command begin november 2020 door TPLF getrouwen werd aangevallen. Weer een andere bron was van mening dat de wetteloosheid in West- en Noordwest-Tigray vele malen hoger was dan in Amhara, waardoor de bron dacht dat er wel Tigreeërs naar Amhara waren gevlucht. Zij zouden in Amhara relatief veiliger zijn dan in de gebieden van Tigray waar de Amhara Special Forces en milities de scepter zwaaiden. In Afar waren de IDPs met name afkomstig uit Oost-Tigray. Na het offensief van de TDF eind juni 2021 zochten vooral inwoners van Zuid-Tigray een veilig heenkomen in Afar.³⁵⁴ Tevens zouden Eritrese vluchtelingen uit Tigray naar Amhara en Afar zijn gevlucht.³⁵⁵

Volgens een vertrouwelijke bron waren alle vluchtelingen die vanwege het conflict naar Soedan waren gevlucht etnische Tigreeërs. Veel van hen verbleven niet in de kampen, maar in provisorische onderkomens vlakbij de grens met de regio Tigray, omdat ze niet te ver van hun huis wilden vluchten, aldus de bron.³⁵⁶ Zoals eerder in dit rapport is vermeld was er eind juli 2021 berichtgeving over duizenden Qemant uit Amhara die richting Soedan waren gevlucht (zie paragraaf 3.2).

4.3 Feitelijke situatie in deze gebieden

Voor het uitbreken van de oorlog in november 2020 had Tigray een zekere mate van voedselzekerheid bereikt. De situatie was echter kwetsbaar vanwege onder andere lage oogstbrendingen en natuurlijke factoren, zoals plagen en droogte. Door de sprinkhanenplaag van 2020 en de gevolgen van Covid-19 was de situatie al zeer precair.³⁵⁷ Toen het conflict uitbrak, was het oogstseizoen net begonnen wat een grote impact op de voedselvoorziening had. In paragraaf 1.2.2 is reeds melding gemaakt van het feit dat honger ingezet zou worden als oorlogswapen. Boeren zouden verboden worden om hun akkers te bewerken en bijna de gehele veestapel in Tigray zou door Ethiopische en Eritrese troepen gestolen of geslacht zijn.³⁵⁸

Eind mei 2021 maakte de VN bekend dat er honger geleden werd in Tigray. De VN gebruikte hierbij de zogeheten IPC-analyse (IPC: *Integrated Food Security Phase Classification*). De hoogste classificatie is IPC-5, oftewel catastrofaal. 350.000 mensen in Tigray vielen in deze categorie. Volgens de VN was dit het hoogste aantal sinds 2011 toen in Somalië een kwartmiljoen Somaliërs van de honger

³⁵⁴ Vertrouwelijke bron, 26 juni 2021; Vertrouwelijke bron, 25 juni 2021.

³⁵⁵ Vertrouwelijke bron, 29 juni 2021

³⁵⁶ Vertrouwelijke bron, 14 juli 2021.

³⁵⁷ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 1, 6 april 2021; The Economist, *Tigray is edging closer to famine; Daily chart*, 22 april 2021; Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021.

³⁵⁸ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021; Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 9, februari 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021.

omkwamen.³⁵⁹ UNICEF verklaarde op 14 juni 2021 dat ten minste 33.000 kinderen in delen van Tigray het acute risico liepen om van de honger om te komen als er niet snel humanitaire hulp zou komen.³⁶⁰ Op 19 juli 2021 maakte OCHA bekend dat 400.000 personen in de categorie IPC-5 vielen en dat meer dan 1,8 miljoen personen in categorie 4 zaten, hetgeen betekende dat deze personen in acute voedselonzekeerheid verkeerden. De getroffen gebieden waren met name Oost- en Centraal-Tigray en bepaalde delen van Zuidoost- en Noordwest-Tigray, waarbij opgemerkt dient te worden dat vanwege het conflict bepaalde gebieden in de regio niet toegankelijk waren.³⁶¹ De humanitaire coördinator van de VN stelde in juni 2021 dat er in Tigray hongersnood heerste. De Ethiopische overheid sprak dit bericht tegen en stelde dat de "speculaties" van een hongersnood nergens op gebaseerd waren.³⁶²

Naast het tekort aan voedsel ziet Tigray zich geconfronteerd met (humanitaire) uitdagingen zoals gebrek aan onderdak, beperkte toegang tot schoon water, gebrek aan medische zorg en het ontbreken van onderwijs. IDP's die niet bij familie terecht konden, wonen onder andere in provisorisch opgezette kampementen, of in verlaten scholen en universiteiten waarvan veel door de oorlog beschadigd zijn.³⁶³ Een vertrouwelijke bron stelde in maart 2021 dat voor slechts drie procent van de binnenlandse ontheemden onderdak beschikbaar was. Veel IDP's hadden hun intrek in scholen genomen, waardoor de bron de kans klein achtte dat de scholieren spoedig weer naar school konden. Verder stelde de bron dat tien van de veertig ziekenhuizen in gebruik waren; de rest was beschadigd of geplunderd. In januari 2021 haalde Reuters een medewerker van MSF (*Médecins Sans Frontières*) aan die zich afvroeg hoe ze bloedtransfusies in de regio moest doen als er geen koelkasten waren om het bloed in te bewaren.³⁶⁴ Ook zouden veel waterputten beschadigd zijn.³⁶⁵ Amnesty International schreef dat veel waterpompen in Aksum gestolen waren door Eritrese troepen, waardoor inwoners noodgedwongen water uit putten en rivieren moesten drinken.³⁶⁶

IOM bezocht in mei 2021 301 sites in Tigray, Amhara en Afar waar IDP's gehuisvest waren vanwege het conflict. Volgens het assessment van de organisatie leefde in 22 locaties (sites)³⁶⁷ een substantieel gedeelte van de IDP-bevolking in het open veld of buiten. In 235 locaties (81%) gaf de bevolking aan terug te willen naar hun woonplaats. Redenen die hiervoor werden opgegeven waren een gebrek aan veiligheid en beveiliging, gebrek aan voedsel, kapotte of vernielde woonruimte en de toegankelijkheid tot de locatie. Overbevolking werd in 236 locaties door de IDP's als belangrijk probleem gezien, in 230 locaties gaf de bevolking aan zich niet veilig te voelen,³⁶⁸ in 154 locaties was de woonruimte niet waterproof en in 193 was er geen

³⁵⁹ Oxfam, *Six-fold increase in people suffering famine-like conditions since pandemic began*, 9 juli 2021; NRC, *VN: Ruim 350.000 mensen in Tigray lijden honger*, 11 juni 2021.

³⁶⁰ UNICEF, *At least 33,000 children in parts of Tigray, Ethiopia, at imminent risk of death as conflict increases famine threat*, 14 juni 2021.

³⁶¹ OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE Situation Report*, 19 juli 2021; AP News, *UN warns Tigray faces famine risk if aid isn't scaled up*, 27 mei 2021

³⁶² BBC News, *Ethiopia's Tigray crisis: UN aid chief says there is famine*, 11 juni 2021; BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia dismisses reports of famine in war-torn Tigray*, 10 juni 2021.

³⁶³ HRW, *Ethiopia: Tigray Schools Occupied, Looted*, 28 mei 2021; The Economist, *After two months of war, Tigray faces starvation; Ethiopia*, 21 januari 2021; World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 40, 6 april 2021

³⁶⁴ The Economist, *After two months of war, Tigray faces starvation; Ethiopia*, 21 januari 2021.

³⁶⁵ Vertrouwelijke bron, 11 maart 2021; The Economist, *After two months of war, Tigray faces starvation; Ethiopia*, 21 januari 2021.

³⁶⁶ Amnesty International, *The Massacre in Axum*, pagina 22, februari 2021.

³⁶⁷ Om als locatie aangemerkt te worden moest deze minimaal twintig huishoudens van IDP's bevatten.

³⁶⁸ Door het gebrek aan privacy en de slechte woonomstandigheden liepen meisjes en vrouwen een grote kans op gendergerelateerd geweld (zie ook paragraaf 1.2.4).

licht.³⁶⁹ Op 4 juli 2021, nadat de TDF de controle over Mekelle had herkregen, was er volgens OCHA in 23 IDP-locaties in en rondom Mekelle geen toegang tot schoon water vanwege het gebrek aan brandstof om de waterpompen operationeel te houden.³⁷⁰

4.3.1 *Humanitaire hulp/toegang*

Het gebrek aan toegankelijkheid van bepaalde gebieden is vanaf het begin van het conflict een veelbesproken thema. De strijdende partijen beschuldigden elkaar ervan humanitaire hulp niet door de laten. Een VN-diplomaat verklaarde tegen *The Economist* dat de toegankelijkheid tot gebieden als oorlogsinstrument werd gebruikt. Voordat het conflict in november 2021 begon, zou de federale regering al getracht hebben een blokkade tegen Tigray op te zetten.³⁷¹ Een vertrouwelijke bron liet in januari 2021 weten dat door de federale regering opgelegde restricties nog altijd humanitaire toegang belemmerden. De weinige humanitaire organisaties die in de regio aanwezig waren, waren niet operationeel volgens de bron. Veel mensen die humanitaire hulp behoefden, waren naar de niet toegankelijke rurale gebieden gevlucht die onder controle stonden van het TPLF.³⁷² In het rapport van de *World Peace Foundation* werd in april 2021 gesteld dat er weinig bekend was omtrent de exacte omvang van de humanitaire hulp die nodig was en in hoeverre aan de vraag om humanitaire hulp voldaan werd.³⁷³

Als reactie op de verklaring van de VN-vertegenwoordiger Mark Lowcock dat 150 personen vanwege de honger waren omgekomen in de Tigrese woreda Ofla verklaarden de Ethiopische autoriteiten dat niemand in Tigray vanwege de honger was omgekomen en dat de humanitaire steun in de regio goed ging.³⁷⁴ In mei 2021 stelde een vertrouwelijke bron echter dat de humanitaire hulp nog steeds tekort schoot om de 4,5 miljoen personen in nood adequaat te kunnen helpen. Met name de rurale gebieden zouden nog te gevaarlijk zijn.³⁷⁵ Een andere vertrouwelijke bron was van mening dat IDPs vrijwel uitsluitend door gastgemeenschappen in leven gehouden werden.³⁷⁶ De VN bevestigden in mei 2021 dat militaire troepen, zonder specifiek te benoemen om welke troepen het ging, humanitaire toegang tot bepaalde gebieden in Tigray weigerden. Slechts twaalf procent van de drie miljoen mensen die noodonderdak en non-food items nodig hadden, zouden in de eerste weken van mei 2021 bereikt zijn volgens de VN.³⁷⁷

Volgens OCHA was de veiligheidssituatie in Tigray nadat de TDF eind juni 2021 grote delen van Tigray onder controle kregen nog steeds kwetsbaar en onvoorspelbaar. Op 12 juli was voor het eerst in twee weken weer een konvooi met humanitaire hulp in Mekelle aangekomen: de Tigrese hoofdstad kon over de grond vanaf Addis Abeba

³⁶⁹ IOM, *Emergency Site Assessment: Northern Ethiopia Crisis 6 Data Collection: 3 – 24 May 2021*, 27 juni 2021; Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J., pagina 33, versie maart 2021. *Tigray: atlas of the humanitarian situation*. *Journal of Maps*, preprint.

³⁷⁰ OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE Situation Report Last updated: 9 Jul 2021*, 9 juli 2021.

³⁷¹ *The Economist*, *After two months of war, Tigray faces starvation*; *Ethiopia*, 21 januari 2021.

³⁷² Vertrouwelijke bron, 22 januari 2021:

³⁷³ World Peace Foundation, *Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine*, pagina 47, 6 april 2021

³⁷⁴ FanaBC, *No One Dies From Hunger In Tigray: Commission*, 16 april 2021; Addis Standard, *Breaking: Report received by the UN "just this morning" reveals 150 people died of hunger in Tigray; Eritrean forces, Amhara region authorities restricting humanitarian access*, 15 april 2021; Reuters, *EXCLUSIVE UN official accuses Eritrean forces of deliberately starving Tigray*, 15 juni 2021.

³⁷⁵ Vertrouwelijke bron, 19 mei 2021.

³⁷⁶ Vertrouwelijke bron, 10 mei 2021

³⁷⁷ Addis Standard, *News Alert: EU says humanitarian aid in Tigray used "as a weapon of war"; warns those responsible "will be held to account"*, 14 mei 2021

via de regio Afar bereikt worden. Bepaalde delen van Zuid-Tigray en van West-Tigray waar de ASF nog steeds de controle had, waren niet toegankelijk, net als delen van Noordwest-Tigray, het gebied ten noorden van Sheraro en sommige gebieden die aan Eritrea grensden. OCHA schreef dat, ondanks de konvoien die Tigray konden bereiken, er nog steeds te weinig voorraden en personeel voor alle noodlijdende personen in Tigray waren.³⁷⁸ Zowel van de federale regering als van het TPLF/TDF was er in juli 2021 berichtgeving dat ze humanitaire hulp zouden blokkeren. De Ethiopische federale regering ontkende vluchten met humanitaire hulp naar Tigray geblokkeerd te hebben.³⁷⁹ Op haar beurt beschuldigde de regering het TPLF ervan hulpkonvoien vanuit Afar aangevallen en geblokkeerd te hebben. Op 20 juli 2021 zouden aan het TPLF/TDF-gelieerde troepen een konvoi in het naastgelegen Afar gedwongen hebben te stoppen.³⁸⁰

4.4 **Behandeling van Tigreeërs bij terugkeer naar Ethiopië vanuit het buitenland**

Vanuit de Tigrese diaspora is er (online) veel steun voor de strijd tegen de federale regering. De Ethiopische federale autoriteiten bekijken Tigreeërs in het buitenland derhalve met argusogen, aldus verschillende vertrouwelijke bronnen. De Ethiopische televisie berichtte over Tigreeërs in het buitenland die het TPLF financieel zouden steunen. Vertrouwelijke bronnen gaven ook aan daar waar mogelijk geld te sturen naar familieleden in de regio, maar vermeldden daarbij dat dit geld bedoeld was hun familie in het levensonderhoud te steunen en niet om de gewapende strijd te financieren. Desgevraagd gaven de bronnen aan geen gevallen van een negatieve behandeling van Tigreeërs bij terugkeer naar Ethiopië te kunnen geven, maar vermeldden hierbij dat niemand uit hun naaste omgeving de afgelopen tijd naar Ethiopië was teruggekeerd of durfde terug te keren vanwege de spanningen in Ethiopië en het etnisch profileren van Tigreeërs.³⁸¹

Saoedi-Arabië en andere golfstaten zijn na het uitbreken van het conflict in Tigray doorgestaan met het terugsturen van Ethiopische illegale migrantenwerkers. Het terugsturen was vanwege de corona-epidemie voor een paar maanden gestaakt, maar in september 2020 weer hervat. In juli 2021 waren er sinds het begin van 2021 meer dan 62.500 Ethiopiërs uit Saoedi-Arabië teruggekeerd, van wie 41.180 in de periode van 26 juni tot 15 juli 2021. Onder laatstgenoemde groep bevonden zich 13.781 personen uit Tigray. Een vertrouwelijke bron meldde dat doorgaans zo'n 40% van de teruggekeerde Ethiopiërs van Tigrese komaf was. De precieze reden hiervoor is niet bekend, maar het zou kunnen komen dat het voor Tigreeërs makkelijker is om in eerste instantie de reis naar Saoedi-Arabië te kunnen betalen, omdat ze iets kapitaalkrachtiger zijn dan veel andere etnische groeperingen in Ethiopië, aldus een andere vertrouwelijke bron. IOM schreef in het overzicht van juli 2021 dat veel teruggekeerde Ethiopiërs niet naar hun huis konden terugkeren vanwege de veiligheidssituatie in hun thuisgemeenschap of de gebieden die ze moeten doorkruizen om thuis te komen. Een groot deel van deze personen verbleef in opvangcentra van onder andere het IOM. Een vertrouwelijke bron stelde dat veel van de teruggekeerde Tigreeërs ondanks de gewelddadigheden in de regio terug

³⁷⁸ OCHA, *ETHIOPIA - TIGRAY REGION HUMANITARIAN UPDATE Situation Report Last updated:*, 19 juli 2021; FanaBC, *First Humanitarian Convoy To Enter Tigray For Two Weeks Arrives In Mekelle*, 12 juli 2021

³⁷⁹ BBC Monitoring (FanaBC), *Ethiopia denies blocking humanitarian flights to Tigray*, 9 juli 2021.

³⁸⁰ BBC Monitoring, *Ethiopia accuses Tigray rebels of blocking humanitarian convoy*, 21 juli 2021.

³⁸¹ Omna Tigray, *Digital Activism During the Genocidal War in Tigray*, mei 2021; Vertrouwelijke bron, 8 juli 2021.

wilden naar Tigray, hetgeen de bron onverantwoord achtte. In hoeverre de Tigreeërs daadwerkelijk terugkeerden naar de regio wist bron niet te zeggen.³⁸²

In mei 2021 maakte *Addis Standard* melding van de vermeende detentie van uit Saoedi-Arabië teruggekeerde Tigreeërs. Eind juli 2021 was er berichtgeving over teruggekeerde jonge Tigreeërs die gedetineerd waren en door de federale autoriteiten werden gedwongen om te bekennen dat ze door het TPLF als "kindsoldaten" waren ingezet.³⁸³ Naast Twitter is de berichtgeving over deze bekentenissen voor zover bekend niet in andere media verschenen.

³⁸² ARRA, @EthRefugee, 12 juli 2021: <https://twitter.com/EthRefugee/status/1414545150244704256>; Ethiopian Monitor, *Ethiopia Airlifts Close to 10, 000 its Nationals from Saudi Arabia*, 1 juli 2021; Vertrouwelijke bron, 2 juli 2021; IOM Ethiopia, *Flash Report - Returns from KSA*, 16 juli 2021; vertrouwelijke bron, 1 augustus 2021; vertrouwelijke bron, 28 juni 2021.

³⁸³ Addis Standard, *Tigrayans repatriated from Saudi Arabia kept in detention, police unwilling to comment*, 10 mei 2021; Gebremeskel Gebremaiam, @GebremeskelGeb, 23 juli 2021: <https://twitter.com/GebremeskelGeb/status/1418546447809662976>.

5 Bijlages

5.1 Geraadpleegde bronnen

Rapporten en wetenschappelijke studies

Amnesty International:

- ***The Massacre in Axum***, februari 2021;
- ***Ethiopia: "I don't know if they realized I was a person": Rape and sexual violence in the conflict in Tigray, Ethiopia***, 11 augustus 2021.

Annys, S., Vanden Bempt, T., Negash, E., De Sloover, L., Nyssen, J.:

- ***Tigray: atlas of the humanitarian situation. Journal of Maps, preprint***, verschillende online updates (zie websites)

Central Statistics Agency:

- ***Population and Housing Census***, 2007.

ICG:

- ***Ethiopia's Tigray War: A Deadly, Dangerous Stalemate***, 2 april 2021.

IOM:

- ***ETHIOPIA NATIONAL DISPLACEMENT REPORT 5 Site Assessment Round 22 & Village Assessment Survey Round 5: June – July 2020***, 10 september 2020.

Ministerie van Buitenlandse Zaken:

- ***Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2018***, juli 2021;
- ***Algemeen Ambtsbericht Ethiopië 2021***, februari 2021.

World Peace Foundation:

- ***Starving Tigray, How Armed Conflict and Mass Atrocities Have Destroyed an Ethiopian Region's Economy and Food System and Are Threatening Famine***, 6 april 2021.

Nieuwsbronnen/databases

ACCORD	Madote
ACLED	MSF
Addis Admas	NOS
Addis Standard	OCHA
Africa Confidential	Office of the Special Representative of the Secretary-General on Sexual Violence in Conflict
AfricaNews	OHCHR
Al Jazeera	Omna Tigray
Anadolu Agency	Oxfam
AP News	Passport Party
Arise News	Radio Mogadishu
ARRA	Reuters
BBC Monitoring	Security Council
BBC News	Shabait Website
Borkena	
CNN	

CPJ De Volkskrant Die Welt Dimitis Weyane TV EEPA ENA Ethiopia Autonomous Media Ethiopia Insight Ethiopian Monitor Ethiopia Observer EthiopPen ETV Euronews Ezega News FanaBC Financial Times Focus on Africa Focus on Tigray Foreign Policy France24 ICG International Press Institute IOM Human Rights Watch	Shabelle Media Network South China Morning Post Suna News Tghat The Africa Report The Economist The Independent The Jakarta Post The Guardian The New York Times The Telegraph The Times UNHCR UN Humanitarian Coordinator in Ethiopia UNICEF UN News UN Security Council VRT
---	--

Websites/YouTube/Twitter/Facebook/Zoom

- ARRA, @EthRefugee
- EEPA Conferentie via Zoom
- EthiopiaMap, @MapEthiopia
- Ethiopian Media Authority, @EthMediaAuth
- Gebremeskel Gebremaiam, @GebremeskelGeb
- Getachew Assefa, @getachew.zek
- GlobalSecurity.org
- Kjetil Tronvoll, @KjetilTronvoll
- Mereba Esset Conversations (Youtube)
- Messenbet Assefa, @messiassefa
- MFA Ethiopia (twitter), @mfaethiopia
- Multimedia Centre European Parlement, DEVE/AFET (recorded webstreaming)
- OmnaTigray, @OnmaTigray
- Oromo Liberation Front, OLF/ABO, *OLF Press Statement Facebook*
- <http://www.ethiovisit.com/ethiopia/ethiopia-regions-and-cities.html>
- <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/ethiopia/safety-and-security>
- <https://www.researchgate.net/publication/349824181> Tigray Atlas of the humanitarian situation
- Tghat, @Tghatmedia
- Zecarias Zelalem, @ZekuZelalem
- Zewde Tesfay, @zHagos2

5.2 Afkortingenlijst

ACCORD	- Austrian Centre for Country of Origin & Asylum Research and Documentation
ACLED	- Armed Conflict Location & Event Data Project
ADF	- Amhara Defence Force
AI	- Amnesty International
AMISOM	- African Union Mission in Somalia
ANDM	- Amhara National Democratic Movement
ARRA	- Agency for Refugee and Returnee Affairs
AU	- Afrikaanse Unie
CPJ	- Committee to Protect Journalists
ICG	- International Crisis Group
IPC	- Integrated Food Security Phase Classification
EDF	- Eritrean Defence Forces
EEPA	- Europe External Programme Africa
EHRC	- Ethiopian Human Rights Commission
ENA	- Ethiopian News Agency
ENDF	- Ethiopian National Defence Forces
EPP	- Ethiopian Prosperity Party (zie PP)
EPRDF	- Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front
ESAT	- Ethiopian Satellite Television
ETV	- Ethiopian Television
GSTS	- Global Society of Tigray Scholars and Professionals
HRW	- Human Rights Watch
ICRC	- International Committee of the Red Cross
IDP	- Internally Displaced Person
IOM	- International Organization for Migration
MSF	- Medecins sans Frontieres
OCHA	- Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
OCHCR	- Office of the High Commissioner for Human Rights
OFC	- Oromo Federal Congress
OLF	- Oromo Liberation Front
OPDO	- Oromo Peoples' Democratic Organization
PP	- Prosperity Party (zie EPP)
SEPDM	- Southern Ethiopian People's Democratic Movement
TDF	- Tigray Defence Force
TDP	- Tigray Democratic Party
TPLF	- Tigray People's Liberation Front
UNHCR	- United Nations High Commissioner for Refugees
UNISFA	- United Nations Interim Security Force for Abyei
UNMISS	- United Nations Mission in the Republic of South Sudan
WFP	- World Food Programme